PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, ČETRTEK, DNE 8. FEBRUARJA 1962 ● LETO IV. ● ŠTEVILKA 38 ● CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 8. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JANEZ VIPOTNIK
ODGOVORNI UREDNIK FRANC ŠETINC

PRVA IZDAJA

Žive naj vsi narodi

Spoštovane tovarišice in tovariši,

da 8. februar — dan smrti dr. Franceta Prešerna in praznik slovenske kulturne tvornosti — nikoli ni pomenil in tudi danes ne pomeni zgolj dogovorjenega in iz navade praznovanega spominskega dneva, ko bi togo, s formalno svečano gesto obnavljali stare resnice o pevčevem geniju, ampak da je ta naš 8. februar vsako leto živ, iz novih duhovnih pobud praznovan dan je treba pripisati seveda v prvi vrsti univerzalnosti Prešernove umetniške izpovedi; v tej izpovedi je namreč zaobseženo toliko trajnih vrednot in preroških vizij, da se njena veljava nujno razteza iz daljne preteklosti v najbližjo sedanjost in pri tem vselej znova odkriva še nedotaknjeno bogastvo. Po drugi strani in v nič manjši meri pa je ta dan vsako leto na novo prazničen tudi zaradi naše duhovne usmerjenosti, ki se ne more sprijazniti z mitom in dogmo in ki sluti, da bi s fetišiziranjem Prešernove umetnosti izgubila svojo ustvarjalno samostojnost in s tem tudi plodovit odnos do Prešernove dediščine. Zato seveda tudi letos ne moremo mimo tega, da ne bi v Prešernovi osebnosti in delu poiskali tistih vrednot, ki so nam v tem trenutku duhovno najbližje oziroma ki so se nam v sedanjem razdobju naše človeške usode prikazale z novo vizionarno bleščavo.

Nikakor ni nova ugotovitev, da je bistvo in hkrati poglavitna skrivnost Prešernovega genija v dejstvu, da stoji njegova umetnost kot navpičen in še danes nedosežen vrh na samem začetku naše duhovne suverenosti, da je France Prešeren brez zanesljive tradicije predhodnikov, v družbenopolitičnih in duhovnih razmerah, ki so bile vse prej kot umetniško spodbujajoče, tako rekoč iz še jecljajočega gradiva zapel najčistejšo in najlepšo slovensko pesem. Ta edinstveni pojav umetniškega zanosa, zgodovinsko nenavadnega in za vso slovensko prihodnost blagodejnega, je možno razložiti samo z enim dejstvom: da je bila osebnost dr. Franceta Prešerna vsa prežeta z izjemno ustvarjalnostjo in da je bila ravno ta ustvarjalnost njena elementarna lastnost. Ustvarjalnost, ki je hotela iz nič ustvariti vse, ki je v njenem zagonu ni mogla zaustaviti vsesplošna pritlikavost in ki ni poznala utrujenosti in omahovanja. Ustvarjalnost, ki se je zavedala svoje dragocenosti in ki se je ravno zato povzpela do človeku najvišjih dosegljivih duhovnih vrhov. Ustvarjalnost, ki ni mogla računati na podporo in razumevanje sodobnikov in ki se je zavestno žrtvovala za prihodnost. In še ustvarjalnost, ki ji je bil prvi in zadnji namen človekova blaginja in človekovo dostojanstvo, ki je iz neizmerne človečnosti, ne da bi bila sama deležna te človečnosti, rasla in se vsa razdajala za slutnjo neke daljne uresničene človečnosti. V ustvarjalni energiji dr. Franceta Prešerna je nekaj prabitnega in veličastnega; v njej so nakopičene prometejske sile davnih rodov, ki so ta naš svet pognale v tek, da bi bil lepši in boljši in navsezadnje človeku srečno prebivališče, in v njej so že simbolizirane sile, ki svet še danes poganjajo k temu cilju. Vsa umetniška izpoved dr. Franceta Prešerna, pa naj se giblje od črnega obupa v Sonetih do zanesene Zdravljice, je zato do življenja izrazito pozitivno, graditeljsko dejanje in s svojo ustvarjalno zagnanostjo izpoveduje globoko vero v smisel človeka in njegovega žitja. Zakaj v bistvu že sama ta ustvarjalnost pomeni upor zoper sleherno misel o nesmislu in nepotrebnosti življenja, upor zoper vdanost v usodo in zoper izginotje, in hkrati pomeni napor za osmišljenje življenja in za njegovo afirmacijo. Poezija dr. Franceta Prešerna izpričuje to ustvarjalno moč v tolikšni meri, da znova osupli obstanemo pred njenimi nadčloveškimi dimenzijami, toda v bistvu mora osnovno ustvarjalno energijo že pri svojem začetku izpričevati, v večji ali manjši meri, sleherno umetniško dejanje in sleherna umetnost je zaradi te svoje ustvarjalne narave potrditev življenja, potrditev vsake človekove dejavnosti, ki ji je cilj življenjski obstoj in napredek.

Če smo se ob letošnjem 8. februarju zaustavili ravno ob veličasti Prešernove ustvarjalnosti, smo to storili iz razumljivih vzrokov:

Živimo namreč v času, ko prevzeti strmimo nad plodovi človekove ustvarjalnosti, ko je človek, ki je — v zgodovinskih dimenzijah — pravzaprav šele pred kratkim zapustil podzemeljsko jamo, dosegel s vojimi lastnimi močmi to, kar mu je bila doslej zgolj poetska sanja. Živimo v času, ko je človek-ustvarjalec ukrotil svojo starodavno nasprotovalko — naravo, ji odvzel bogastvo in skrivnosti in se — iz vsemirskih perspektiv — prvič v svoji zgodovini počutil resnično kot gospodar planeta. Pred našimi očmi triumfirata človekova volja in moč in zdi se, kot da je ravno nam bilo usojeno dočakati zenit človekove ustvarjalne energije.

Živimo pa hkrati tudi v času, ko je v človeku še vedno prisoten barbarski nagon nasilja nad človekom, uničevanja in ubijanja. Sredstva, ki so pokazala pot do zvezd, so hkrati sredstva za popolno uničenje vsega živega. Zato obenem, ko doživljamo triumf človekove ustvarjalnosti, sodoživljamo tudi kulminacijo človekove mizerije, ko namreč človek dvajsetega stoletja zavestno grozi svetu s povrnitvijo v paleolitsko puščavo. Zakaj najgrozljivejša oblika nasilja nad človekom: vojna bi danes ne pomenila samo milijonov človeških življenj in milijard uničenih dobrin, temveč bi se sprevrgla v negacijo vsega, kar je doslej človekov ustvarjalni genij zamislil in uresničil.

Tako živimo, zavedajoč se ali nezavedno, v usodnem času in svetu, ki je razpet med dve, še nikdar tako grozljivo dimenzionirani skrajnosti: med čisto ustvarjalno mislijo in zločinskim uničevalnim nagonom. Ko gre za to, da uničevalne furije preženo s sveta ustvarjalno radost, se ni težko odločiti, komu naj pripada naš glas. Moralno odgovorneje in teže pa je seveda v tem usodnem času vztrajati pri aktivnem uporu zoper destruktivne strasti, pri ustvarjalnem uporu in naporu, ki pa je v bistvu edino poroštvo za prihodnost.

Dolžnost, da se sodobno umetniško ustvarjanje brez pridržkov vključi v uporniško ustvarjalno legijo človeštva, ni pogojena samo s tradicijo umetnosti, ki je po pravilu podpirala človekov boj zoper nasilje, pa naj je bilo to nasilje narave ali sočloveka. Niti ni pogojena samo z njenim humanističnim poslanstvom, da ustvarja iz ljubezni do človeka, da upodablja lepoto in da v življenjskih moralnih dilemah odloča o človečnosti ali nečlovečnosti. Umetnosti upor zoper uničenje tudi ni zapovedan zato, ker lahko ona s svojo fantazijsko vizionarnostjo mnogo prodorneje in nazorneje od smrtnikovega očesa uzre grozo uničevalnih dejanj; te vizije je umetnost že pogosto upodobila, toda niti Sikstinska stena niti Dantejev pekel bi ne bila kaj več kot senca grozot ob morebitnem sedanjem uničenju. Vse to seveda umetnost zadolžuje, da do konca vztraja ob strani ustvarjalnega človeštva, toda vse to je pravzaprav že posledica osnovnega dejstva: da je namreč umetniško dejanje zaradi svoje ustvarjalne narave rezultat in potrditev življenja in da zato v svojem najglobljem bistvu pripada samo in edinole življenju. Zato bi umetnost, ki bi v sodobnem uničenju morda celo ugotovila kak smisel, negirala svoje lastno bistvo in lastno ustvarjalno naravo. Tako bi ukinila samo sebe in jasno je, da umetnosti, ki bi dandanašnji opravičevala novo vojno, ne more biti.

Toda v širokem svetu — pogosteje — in v našem ožjem območju — poredkeje — se srečujemo z umetnostjo, ki je zaradi morebitne groze prihodnjih dni, zaradi živčnega pritiska peklenskih prerokb načelno in do konca zdvomila nad smiselnostjo življenja. Morda je v tej umetnosti prisotna resnična bolečina zaradi takšnega spoznanja, morda sta njena bolečina in defetizem tudi svojevrsten upor zoper razčlovečenje, toda zastavlja se vprašanje, če ni tudi trdovratno vztrajanje pri oznanjanju razkroja in nesmisla vsega človeškega, pri kaotičnem begu v negacijo življenja, vendarle kapitulacija pred uničevalnimi napovedmi. Vsekakor je v teh umetniških manifestacijah osnovno nasprotje med ustvarjalnim hotenjem, ki jih poraja, ter med izpovedano negacijo te ustvarjalnosti, in težko bi bilo trditi, da so moralna podpora velikemu delu človeštva, ki se je z ustvarjanjem uprlo novi vojni.

Osrečujoča je misel, da mimo sveta z vsemi njegovimi kontrasti in v skladu z njim živimo v deželi, kjer smo sicer natanko spoznali vsa ta nasprotja, a smo vendarle v sebi našli voljo in moč, da se z vsem, kar premoremo, upremo vojni uničevalnosti. Naša miroljubnost ni nekaj površnega ali minljivega, temveč je globoko pogojena s celotno družbeno in duhovno usmerjenostjo: če so namreč vsi naši napori usmerjeni v to, da v slehernem človeku do konca sprostimo ustvarjalne sile, če je svobodna in plodovita ustvarjalnost postala individualno etično merilo in merilo državljanskih kvalitet, če bo ta ustvarjalnost ustavno uzakonjena kot posameznikova in družbena najvišja dolžnost in pravica, je docela logično, da se s prav takšno zavzetostjo upiramo vsemu, kar je tej ustvarjalnosti živo nasprotje. Ustvarjalnost in miroljubnost sta vzročno povezani dejstvi in dandanašnji živita že kot en sam pojem v naši zavesti.

Nesmiselno bi bilo trditi, da takšna atmosfera v prihodnost zagledane ustvarjalnosti in od sveta priznane miroljubne avantgardnosti ne more odločilno vplivati na umetniško tvornost. Če v drugih življenjskih prostorih splošna atmosfera vendarle do neke mere opravičuje umetnikovo dezorientacijo v usodnih vprašanjih sedanje človekove eksistence, se v našem duhovnem ambientu lahko zastavlja pravzaprav samo eno vprašanje: v kolikšni meri bodo umetniška dejanja angažirana za ustvarjalno človeštvo. In ravno zaradi te edino možne osnovne orientacije k osmišljenju življenja, k potrditvi življenja, ki je hkrati protest zoper uničenje, vojno in smrt, umetnost pri nas skoraj ne pozna osnovne ustvarjalne krize, naveličanosti in utrujenosti. Nasprotno — sodobna umetniška tvornost je nenavadno vitalna, v vsebinah in stilih raznolika, vsestransko svobodna in živo ustvarjalna. In morebiti ni zadnji vzrok, da uživa tolikšen ugled v svetu, tudi ta njena elementarna živost.

Vera v smisel ustvarjanja, ki jo po veliki večini razodeva naša umetniška tvornost, pa je tudi osnovno dokazilo za njeno sodelovanje v uporu miroljubnega človeštva. Zmotno bi bilo namreč misliti, da je v tem boju angažiran samo umetnik, ki se bo naravnost loteval motivov vojne in miru. Nasprotno: pripadnost temu boju bo prav tako iskrena in humani rezultati bodo prav tako učinkoviti ali celo učinkovitejši pri slehernem umetniškem dejanju, ki bo porojeno iz globoke človečnosti, ki bo tenko prisluhnilo vsemu človeškemu in ki bo s tem, da bo z izvirno magijo upodabljalo svet, dokazovalo svoje zaupanje v smisel življenja. Umetnikova izpoved velike in pomembne človečnosti je namreč tudi dandanašnji najmočnejša opora vsemu, kar bi hotelo ustvarjati in kar ne bi hotelo biti uničeno.

Dr. France Prešeren je takšno čudovito izpoved sporočil prihodnosti. V njej je svečano oznanilo: Žive naj vsi narodi . . ., ki nam je bolj kot kdajkoli seglo v zavest v dneh, ko je sožitje med narodi obvezno in edino zagotovilo nadaljnje eksistence. Toda v Prešernovi pesmi je zaobseženo tudi osnovno napotilo za uresničitev te prerokbe: ustvarjati, verovati v ustvarjanje pomeni — vztrajati na postojankah humanizma. In če nam je letošnji spomin na velikega pevca utrdil spoznanje, da to ni bilo samo temeljno opravilo umetnika od altamirske pradavnine do naših z atomskim, a tudi z zvezdnim prahom posutih dni, temveč da je dandanašnji to tudi dolžnost slehernika, smo dosegli namen našega praznika.

MITJA MEJAK

(Govor na svečani akademiji v čast Prešernovega dne)

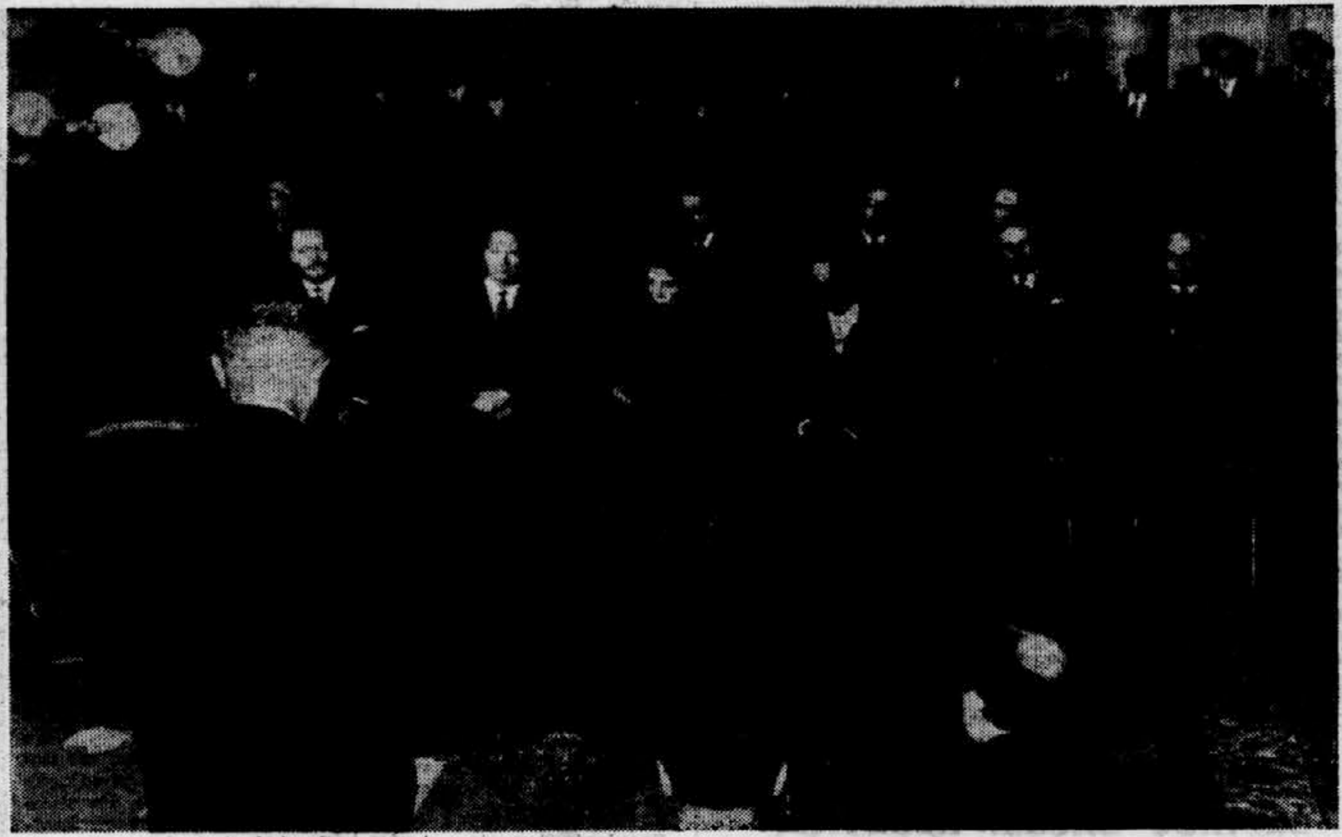

PRESERNOVI NAGRAJENCI 1962. S slavnostne seje Upravnega odbora Prešernovega sklada. Foto: Busić

PODELJENE LETOŠNJE PREŠERNOVE NAGRADE

Betetto, Kralj, Štiglic, Udovič

Na slavnostni seji jih je podelil predsednik upravnega odbora Prešernovega sklada dr. Heli Modic

LJUBLJANA, 7. febr. — Na slavnostni seji Prešernovega sklada je predsednik upravnega odbora dr. Heli Modic nocoj v veliki dvorani predsedstva Izvršnega sveta LR Slovenije v Ljubljani razglasil sklepe o podelitvi letošnjih Prešernovih nagrad Juliju Betettu za življenjsko delo v slovenski glasbi, arhitektu Niku Kralju za uspehe na področju industrijskega oblikovanja in arhitekture, Francetu Štiglicu za režijo filmov Dolina miru, Deveti krog in Balada o trobenti in oblaku, ter Jožetu Udoviču za pesniško zbirko Ogledalo sanj.

Seje, ki se je začela po 18. uri, ko so predsednik dr. Heli Modic in predsedniki področnih komisij upravnega odbora zavzeli mesta za predsedstveno mizo, so se udeležili tudi predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher in podpredsednik dr. Joža Vilfan, predsednik Slovenske akademije znanosti in umetnosti Josip Vidmar ter številni drugi predstavniki javnega življenja, zlasti kulturni delavci, med njimi tudi nekateri prejšnji Prešernovi nagrajenci. V prvi vrsti so zasedli prostore letošnji nagrajenci France Štiglic, Jože Udovič in arh. Niko Kralj ter soproga nagrajenega prof. Julija Betetta, ki se zaradi bolezni slovesnosti ni mogel osebno udeležiti.

Dr. Heli Modic je v slavnostnem govoru povedal temeljne misli, ki so vodile upravni odbor pri podelitvi nagrad, upoštevajoč bistvo Prešernovega človečanskega in narodnostnega poslanstva. Zatem je po vrsti prebral utemeljitve in izročil častne diplome in nagrade prisotnim trem nagrajencem, medtem ko bo odsotnemu Juliju Betettu upravni odbor izročil priznanje jutri. Predsednik upravnega odbora in drugi predstavniki so zatem nagrajencem k visokemu odlikovanju iskreno čestitali in se zadržali z njimi v krajšem prisrčnem razgovoru.

Za Delo pa so po sprejemu nagrad nagrajenci izjavili:

Arh. Niko Kralj: »Izredno sem bil presenečen in počaščen. Najbolj pa me veseli nagrada zaradi tega, ker je s tem dobilo priznanje področje dela, ki šele nastaja in ki ga doslej pri nagrajevanju niso upoštevali.«

France Štiglic: »Predvsem — hvala! Srečen sem, ker je s tem po dolgem času spet prišel na vrsto naš film. Navsezadnje — smo se pa tudi res precej namučili.«

Jože Udovič: »To nagrado imam za dragoceno potrdilo mojega dosedanjega prizadevanja, hkrati pa za novo pobudo in moralno pomoč pri prihodnjem iskanju novih pesniških vrednot in oblik.«

DANES V LJUBLJANI V. KONGRES ZŠJ

Družbenemu razvoju prilagoditi vsebino in metode dela

Kongres bo trajal tri dni – Predsednik centralnega odbora ZŠJ Novak Pribičević bo govoril o razvijanju družbeno - politične aktivnosti študentov – Na kongresu bo sodelovalo 380 delegatov in 120 gostov

LJUBLJANA, 7. febr. Slovensko glavno mesto ima te dni v gosteh študente iz vse Jugoslavije. V festivalni dvorani se bo namreč jutri začel tridnevni V. kongres Zveze študentov Jugoslavije. Prvič je bila častna naloga organizacije takega kongresa zaupana študentom ljubljanske univerze, ki so se zato še posebej potrudili, da bo po organizacijski plati vse v redu.

Naše mesto bo v kongresnih dneh praznično okrašeno, za delegate pa so pripravili tudi več prireditev. Tako je bil ples v Študentskem naselju, jutri zvečer bo priredil v prostorih Ljudske skupščine sprejem za delegate in goste predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, v petek bo v Drami nastop skupin študentskega kulturno-umetniškega društva »Akademik«, v soboto zvečer pa bo zaključni večer v restavraciji Študentskega naselja. UO ZŠJ ljubljanske Univerze je ob tej priložnosti izdal tudi posebno brošuro, v kateri izrekajo ljubljanski študentje gostom dobrodošlico ter jih seznanjajo s svojim delom.

Na kongresu bo sodelovalo 380 delegatov in približno 120 gostov, med njimi tudi sekretar ZIS za kulturo in prosveto Krste Crvenkovski. Med delegati bo tudi pisano zastopstvo študentov iz drugih držav. Med drugimi bodo kongresu prisostvovali zastopniki študentskih nacionalnih unij Alžirije, Bolgarije, Finske, Južnoafriške unije, Poljske, Romunije, Švice, Zahodne Nemčije in ZDA ter predstavniki mednarodnih študentskih organizacij MSS in COSE.

Kongres bo pričel z delom dopoldne ob deveti uri v festivalni dvorani in sicer bo ves dan plenarno zasedanje. O nalogah ZŠJ v razvijanju družbeno-politične aktivnosti študentov bo govoril predsednik centralnega odbora ZŠJ Novak Pribičević, razen tega pa bosta še dva koreferata, in sicer »Vloga ZŠJ v nadaljnjem razvoju visokošolskega izobraževanja« in pa »Kulturno življenje, kulturno-zabavna in rekreacijska dejavnost študentov«. Drugi dan bo kongres delal v štirih komisijah (za idejnovzgojno delo ZŠJ, za organizacijsko rast in nadaljnji razvoj ZŠJ ter delo samostojnih organizacij, za razvoj visokega šolstva in materialno osnovo študija in za mednarodno sodelovanje). Zadnji dan pa bo kongres poslušal poročila o delu komisij in sprejel zaključke, ta dan pa bodo na programu tudi pozdravi tujih delegacij in gostov.

Kongres bo govoril o vseh bistvenih vprašanjih, ki so se pojavila v delu organizacije od zadnjega kongresa, ki je bil leta 1959. Tu gre predvsem za dva kompleksa problemov: reforma visokošolskega študi-

● Nadaljevanje na zadnji strani

OBISK PREDSEDNIKA TITA V ZAR

Prisrčen sprejem

Predsednik Tito je bil dva dneva v Luksorju, kjer si je ogledal spomenike stare egiptovske kulture – Pisanje tujega tiska

KAIRO, 7. febr. (Tanjug.) Predsednik Tito s soprogo in člani spremstva se je mudil dva dni v Luksorju, kjer si je ogledal spomenike stare egiptovske kulture v Karnaku, v Dolini kraljev. Jugoslovanskemu predsedniku, ki je včeraj prispel s posebnim vlakom iz Kaira, so priredili v Luksorju prisrčen sprejem.

Predsednik Tito s soprogo in člani spremstva bo jutri odpotoval k Rdečemu morju, kjer bo prav tako prebil nekaj dni na oddihu. Kakor sodijo, se bosta na Rdečem morju, na jahti predsednika ZAR »Hurija«, ponovno sestala predsednik Tito in predsednik Naser. Nadaljevala bosta izmenjavo mnenj o perečih mednarodnih vprašanjih, ki sta jo začela v ponedeljek v Kairu.

Tuji tisk, časopisne agencije in radijske postaje pozorno spremljajo obisk predsednika Tita v Združeni arabski republiki in posvečajo zanimanje njegovim razgovorom s predsednikom Naserjem.

Čeprav vsa poročila poudarjajo zasebni značaj potovanja jugoslovanskega predsednika, skoraj vsi tuji poročevalci iz Beograda in Kaira opozarjajo tudi na politični pomen 14. srečanja med obema predsednikoma. Tisk in radio v glavnih mestih izvenblokovskih držav, zlasti pa v arabskih in afriških državah, poudarjata koristnost takšnih srečanj.

Razen kairskih listov, ki obširno pišejo o obisku predsednika Tita, posvečajo Titovemu obisku veliko pozornost tudi tunizijski listi, ki v naslovih poudarjajo pomen razgovorov med Titom in Naserjem o problemih, tičočih se Afrike, zlasti pa o vprašanjih, ki so bila sprožena na konferenci izvenblokovskih držav v Beogradu.

Skoraj vsi libanonski listi so objavili poročila o obisku predsednika Tita v ZAR. Indonezijska lista »Jakarta Daily« in »Indonesian Observer« pišeta, da se bosta Tito in Naser podrobneje razgovarjala o ukrepih, ki naj bi jih sprejele izvenblokovske države za vzpostavitev tesnejšega gospodarskega sodelovanja. Listi pripominjajo, da oba predsednika tokrat zlasti zanima razvoj dogodkov na Srednjem vzhodu in v Afriki.

Maroška agencija Magreb Arab Presse poudarja, da vzdržujeta predsednika Tito in Naser zelo tesne odnose in da se precej pogosto sestajata, da bi izmenjala politična gledišča.

Več evropskih in ameriških listov je objavilo vesti o potovanju predsednika Tita v ZAR, med njimi londonski »Times«, nadalje italijanski, avstrijski, grški, švedski, finski, francoski listi in tisk vrste drugih držav.

Tito obišče Sudan

Beograd, 7. febr. (Tanjug). **Predsednik FLR Jugoslavije maršal Josip Broz Tito bo sredi februarja za tri dni neuradno obiskal Sudan.**

OAS poziva na splošen upor

Tajna teroristična organizacija je prepovedala prebivalcem, sposobnim za vojaško službo, da zapuščajo Alžirijo – Eksplozija v poslopju, v katerem stanuje francoski minister za kulturo Malraux

ALŽIR, 7. febr. (AP). Teroristična organizacija francoskih kolonistov v Alžiru je sinoči pozvala svoje pripadnike, naj se pripravijo na »dolgotrajen in ogorčen boj, da bi likvidirali izdajalca de Gaulla in dosegli zmago načela »francoska Alžirija«, kar je edini način, da bi uresničili trajen mir«.

»Ne pripravljamo se na noben puč,« je rečeno v pozivu, ki ga objavlja zadnja številka ilegalnega lista teroristične organizacije. »Pozivamo vas, da pripravite splošen in sistematičen upor vsega prebivalstva.«

Kot piše ta list francoskih desničarjev, v Alžiriji že izvajajo »splošno mobilizacijo alžirskih patriotov«, prav tako pa kopičijo zaloge hrane, zdravil, vojaške opreme in denarnih sredstev. »V drugi fazi te vojne,« je nadalje rečeno v članku ilegalnega lista, »bodo vsi francoski patrioti dobili ukaze o mobilizaciji in navodila o nalogah, ki naj jih izpolnijo.«

Tajna teroristična organizacija je prepovedala prebivalcem, sposobnim za vojaško službo, da zapuščajo Alžirijo.

Po mnenju uradnih krogov v Alžiru je pričakovati znatno okrepitev terorističnih akcij in gverilskih napadov, katerih namen je, preprečiti pogajanja o prenehanju sedemletne alžirske vojne. Sodijo, da pripravljajo teroristi napade tudi na vojaška skladišča in naprave, da bi si priskrbeli orožje in strelivo.

Napade so začele izvajati organizirane skupine oboroženih teroristov, ki so oblečeni v vojaške uniforme s črno-belimi oznakami in s trakovi organizacije alžirskih kolonistov.

Reuter poroča, da so francoske čete v Alžiriji včeraj prvič doslej nastopile proti takšni grupaciji. V neposredni bližini mesta Philippevilla je četa francoskih vojakov obkolila tolpo teroristov in jih prisilila, da so se vdali. Zajeli so kakih 40 teroristov, mladih ljudi evropskega porekla in

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Izjava Vittoria Vidalija

ob koncu obiska delegacije avtonomne federacije KP Italije iz Trsta v Sloveniji

Ljubljana, 7. februarja. — Ob koncu tridnevnega obiska delegacije avtonomne federacije KP Italije iz Trsta je njen vodja, član CK KP Italije Vittorio Vidali izjavil sodelavcu DELA, da se je delegacija zanimala zlasti za ureditev naših komun in delavskega samoupravljanja. Delegacija je obiskala TAM, Tovarno aluminija v Kidričevem, višjo politično šolo v Ljubljani ter Kmetijski kombinat v bližini Ljubljane. »Obisk je bil sicer kratek, toda zelo poučen,« je dejal Vittorio Vidali ter nadaljeval, da je delegacija zelo zadovoljna, da je prišla na obisk in videla, kakšna je stvarnost v Jugoslaviji. Dejal je: »Prepričani smo, da gre Jugoslavija naprej. Opazili smo tudi navdušenje, s katerim delajo ljudje v Jugoslaviji.«

Na vprašanje, kaj je na delegacijo napravilo največji vtis, je Vittorio Vidali navedel delavsko samoupravljanje, zlasti neposredno samoupravljanje, način, kako funkcionirajo komune in vloga, ki jo imajo Zveza komunistov, SZDL, sindikati in druge organizacije v vsem razvoju. Predvidevajo, da bi v prihodnje prišlo v Jugoslavijo še več delegacij žena, delavcev in mladincev, da bi se lahko pobliže seznanili z vsem, kar je videla ta delegacija.

Vittorio Vidali je nadalje omenil željo, da bi še bolj študirali jugoslovansko stvarnost in da bi o njej dobili še bolj precizirane vtise. Dejal je, da gre v jugoslovanski stvarnosti za nove eksperimente, ki zahtevajo poglobljenega študija in spoznavanja.

Ob koncu svoje izjave je Vittorio Vidali ponovno poudaril, da je delegacija zelo zadovoljna s sprejemom, ki ga je doživela v Sloveniji, bodisi pri voditeljih Zveze komunistov Slovenije in Socialistične zveze delovnega ljudstva, bodisi pri vodstvih raznih kolektivov, ki so bili vedno na razpolago z vsemi informacijami, ki jih je delegacija želela.

M. Z.

● LONDON

Velika Britanija je pripravljena obnoviti jedrske poskuse pod zemljo, piše »Daily Thelegraph« in da bo te poskuse izvršila v ameriškem poskusnem oporišču v Nevadi. To vest so objavili v času, ko se v Veliki Britaniji mnogo govori o ameriških pripravah na obnovitev jedrskih poskusov v ozračju na Božičnih otokih. Javnost v Britaniji z nezaupanjem gleda na potrebo obnavljanja jedrskih poskusov v ozračju.

● NEW DELHI

V New Delhiju so podpisali sporazum o blagovni izmenjavi med Jugoslavijo in Indijo za leto 1962. Jugoslovansko-indijska izmenjava se je lani povečala za kakih 70 odstotkov. Sedanji sporazum določa nadaljnje povečanje. V imenu Jugoslavije je sporazum podpisal pomočnik predsednika Komiteja za zunanjo trgovino Vido Krunič, v imenu Indije pa pomočnik sekretarja za trgovino in industrijo S. N. Adarkar.

● VIENTIAN

Po vesteh vientianskih uradnih krogov bo voditelj desničarskega laoškega režima Bun Um odklonil povabilo premiera Suvane Fume, naj se udeleži trojnega sestanka na planoti Jarcev. Predstavniki prozahodnega Bun Umovega režima zahtevajo, da mora premier Suvana Fuma najprej ukazati svojim četam, naj se nehajo bojevati. Na sestanku naj bi razpravljali o prenehanju sovražnosti in drugo.

● BONN

Kakor poroča Tass, je bivši nacistični general Speidel in sedanji poveljnik kopenskih sil NATO v centralni Evropi izdelal načrt o vključitvi zahodnonemških vojaških enot v severne skupine sil NATO. Ta načrt generala Speidla je bil objavljen v biltenu parlamentarno-političnega biroja za tisk in je v njem predvideno, da bodo zahodnonemške čete stacionirane čim bliže mejam vzhodnoevropskih držav.

Pomen posebnega odbora

Včeraj je začel delo odbor OZN z dokaj dolgim in kompliciranim imenom: POSEBNI KOMITE ZA KONTROLO IZVAJANJA DEKLARACIJE O LIKVIDACIJI KOLONIALIZMA.

Na XV. zasedanju Generalne skupščine je bila sprejeta resolucija »o dokončni in popolni likvidaciji kolonializma«. Sprejeta je bila z absolutno večino ob enem vzdržanem glasu, kar bi moralo teoretično pomeniti, da vse članice OZN soglašajo s tem, da je treba »kolonializem dokončno odpraviti«.

V praksi so se stvari seveda pokazale drugače in na XVI. zasedanju Generalne skupščine so vprašanja, ki so v zvezi s kolonializmom in dekolonizacijo, še glasneje opozorila nase: Angola, Kongo, Južnoafriška Unija in vzhodna Afrika, če se omejimo samo na najbolj pereča. Na pobudo 38 afriških in azijskih držav je bil zato ustanovljen odbor z dolgim imenom; odbor ima 17 članov in naj bi nadzorovale, kako poteka izvajanje deklaracije »o dokončni in popolni likvidaciji kolonializma«.

Vsebina njegovega dela je torej na prvi pogled jasna: ugotavljati izpolnjevanje omenjene deklaracije in dajati konkretne predloge in pobude za ukrepe in priporočila, ki naj bi zagotovila dosledno in hitro izvajanje deklaracije. Toda pooblastila, ki jih je dobil Posebni komite so medla in nejasna, tako da obstaja nevarnost, da postane Posebni komite le pasivni registrator dogodkov v prostoru, kjer se odvija boj med kolonializmom in dekolonizacijo, namesto da bi bil gibalo slednje.

Taka možnost postane še bolj verjetna, ko ugotovimo, da so med 17 člani Posebnega odbora vsi najprominentnejši predstavniki obeh blokov: taka sestava namreč objektivno ustvarja možnosti za to, da se v proces boja med kolonializmom in dekolonizacijo vnese elemente blokovske hladne vojne in da se s tem otopi ost antikolonialističnih prizadevanj, čeprav je že prvi del XVI. zasedanja Generalne skupščine pokazal, da se je tematika hladne vojne (Madžarska, Tibet, priznanje mesta Kitajski v OZN, Berlin in druga) glede na ton razprave in na zavzetost ter prizadetost članic umaknila za korak in odstopila prvo mesto vprašanjem, ki so v zvezi s kolonializmom in dekolonizacijo. Tudi dnevni red drugega dela zasedanja — Angola, Ruanda-Urundi, Britanska Gvajana, samouprava v Južni Rodeziji itd. — kaže enako težnjo, ki jo še potrjuje dogajanje na vsem prizadetem prostranstvu: v Adis Abebi zaseda Vseafriški kongres za osvoboditev osrednje in vzhodne Afrike, notranji premiki v Keniji in Tanganjiki odkrivajo pritisk baze za radikalno dekolonizacijsko politiko, napetost v Centralno-afriški federaciji opozarja na potencialne politične in socialne zahteve afriških množic in na odpor, ki ga vsaki morebitni spremembi statusa quo nudi bela manjšina, v Casablanci pa so se te dni pod pokroviteljstvom CONCP (Konferénca nacionalističnih organizacij iz portugalskih kolonij) drugič sestali voditelji nacionalističnih partij iz portugalskih kolonij; razpravljali so o afro-azijskem »vrhu«, ki naj bi dal Portugalski eno leto časa, da ukrepa ustrezno deklaraciji o »dokončni likvidaciji kolonializma«, če tega ne bi storila, pa naj bi afriške države sestavile vojaški ekspedicijski zbor, ki bi skupaj s patrioti iz portugalskih kolonij pregnal kolonialno oblast.

Vloga Posebnega odbora je torej v tem, da prisluhne dogajanju in težnjam na terenu ter da deluje v okviru OZN v smislu teh teženj z namenom, čimbolj olajšati in pospešiti že odvijajoči se proces, ki mu je dala deklaracija »o dokončni in popolni likvidaciji kolonializma« političnoetično zakonitost v mednarodnem merilu. *M. Š.*

DRUGI KONGRES JUGOSLOVANSKIH BIOLOGOV

Širše vključevanje v svetovno znanost

je poleg pospešenega usposabljanja znanstvenih ustanov in kadrov poglavitna naloga naše biologije

BEOGRAD, 7. febr. (Tanjug.) Danes je začel z delom drugi kongres biologov Jugoslavije, katerega je svečano pričel predsednik začasne uprave Zveze bioloških društev akademik prof. dr. Siniša Stanković. Svečanosti so se udeležili sekretar ZIS za kmetijstvo in gozdarstvo dr. Slavko Komar, načelnik sanitetne uprave JLA generalpolkovnik Gojko Nikoliš in drugi. Za častnega predsednika kongresa je bil izvoljen naš najstarejši biolog, profesor ljubljanske univerze dr. Jovan Hadži.

Kongresa se udeležujejo tudi tuji biologi: profesor s Sorbonne g. Cousin, profesor univerze v Cambridgeu B. B. Fill, ameriški znanstvenik C. Pomerat iz Kalifornije in ugledna znanstvena delavca botaničnega inštituta poljske Akademije znanosti zakonca Szafer. Pričakujejo še prihod enega najuglednejših biologov sveta, profesorja londonske univerze T. Daniellija, uglednega sovjetskega biologa J. Poljanskega iz Leningrada ter zahodnonemškega zoologa Koswiga iz Hamburga.

Popoldne je naš ugledni biolog akademik dr. Siniša Stanković prebral referat o problemih razvoja znanstvenega biološkega dela in poudaril, da čakata našo biologijo dve glavni nalogi: pospešeno usposabljanje naših znanstvenih ustanov in kadrov za čimvečjo pomoč pri napredku znanstvenih področij, ki se naslanjajo na dognanja biologije in širše vključevanje v svetovno znanost. Govornik je nadalje omenil, da se takšna orientacija zadnja leta že uveljavlja, kar kažejo pozitivni uspehi, doseženi zlasti pri razvoju biokemije.

Profesor Stanković je posebej poudaril, da imamo pri nas že solidno izšolan kader radiobiologov, katerih začetni uspehi so dokaj bodrilni. Opozoril pa je tudi na zaostajanje nekaterih področij klasičnih in sodobnih panog biologije, kakor tudi na pomanjkanje zadostnega števila kadrov pri bioloških raziskavah. V le-te se morajo vključiti razen klasičnih biologov tudi drugi znanstveniki. Prof. Stanković je predlagal ustanovitev velikih središč za podiplomske študije pri univerzah in znanstvenih središčih v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Popoldne so udeleženci kongresa delali v petih znanstvenih sekcijah, kjer so prebrali kakih 70 znanstvenih poročil.

Pogajanja o znanstveno-tehničnem sodelovanju s Sudanom

Beograd, 7. febr. (Tanjug). V Beogradu so se začela danes med delegacijama Sudana in Jugoslavije pogajanja o znanstveno-tehničnem sodelovanju. Sudansko delegacijo na teh pogajanjih vodi pomočnik stalnega podsekretarja v ministrstvu za finance Sajed Ismail Bag Eit, jugoslovansko pa pomočnik sekretarja ZIS za kmetijstvo in gozdarstvo ing. Milun Ivanović.

Pogajanja o znanstveno-tehničnem sodelovanju s Sudanom potekajo v okviru stalne mešane jugoslovansko-sudanske komisije za znanstveno in tehnično sodelovanje. Na pogajanjih obravnavajo dosedanje dosežke v tem sodelovanju in program za letošnje leto.

Dirigent Samo Hubad se je vrnil s turneje

Ljubljana, 7. febr. Naš znani dirigent Samo Hubad se je vrnil s trimesečne turneje po Sovjetski zvezi in Japonski. V Sovjetski zvezi je dirigiral na dveh koncertih v Minsku in na koncertu z Velikim orkestrom Sovjetske radiodifuzije v Moskvi. V Tokiju je imel tri javne koncerte in več kot deset snemanj za radio in televizijo.

Mednarodna konferenca za mir na svetu

Akra, 7. febr. (Reuter). V ganskem parlamentu so sinoči objavili, da bo v Akri mednarodna konferenca za mir na svetu. Konferenca naj bi se začela 10. maja, trajala pa bi teden dni.

Ganski obrambni minister in predsednik parlamenta Kofi Baako je danes izjavil, da bodo konferenco sklicali kot »skupščino v Akri« in da to ne bo konferenca delegatov, ampak prej skupščina posameznikov. »Ne bo nas vezala politika kateregakoli bloka sil, marveč se bomo posvetili uresničevanju politike sveta brez atomske bombe,« je dejal Baako.

Jugoslovanska razstava v Indiji

New Delhi, 7. febr. (Tanjug). V veliki razstavni dvorani Umetnostne akademije v Kalkuti so odprli razstavo fotografij o Jugoslaviji. Slike prikazujejo pomembnejše dogodke iz NOB in povojnega razvoja naše dežele. Razstavo v Kalkuti je odprl predsednik vlade indijske zvezne države Zahodna Bengalija, ki je v svojem pozdravnem govoru poudaril gospodarsko sodelovanje med Jugoslavijo in Indijo in še posebej izrazil zahvalo zahodnobengalske vlade za pomoč, ki jo jugoslovanska podjetja nudijo pri gradbenih delih v tej državi.

»ŠOLTE« IN »KOZARE« ŠE NISO ZAČELI REŠEVATI

Bukarešta, 7. febr. (Tanjug). Naših ladij »Šolte« in »Kozare«, ki sta pred osmimi dnevi v viharju pri Kostanci na Črnem morju in pri Sulinu v sovjetskih vodah v delti Donave zavozili na sipine, še niso začeli reševati. Vreme se je na področju Črnega morja nekoliko zboljšalo. Strokovnjaki iz Kostance pravijo, da bo trajalo reševanje »Šolte« v ugodnih pogojih štiri do pet dni, reševanje »Kozare« pa bo združeno z večjimi težavami in bo tudi dlje trajalo.

Spričo neugodnega vremena, ki je onemogočilo sleherno plovbo, našima ladjama druge ladje niso mogle prihiteti na pomoč. Načelnik konzularnega oddelka našega veleposlaništva v Bukarešti Sreten Aleksić je lahko navezal stike z našima ladjama šele 5. februarja. Romunske oblasti so mu pomagale, da je prišel iz Kostance na »Solto« in se sestal s posadko nasedle ladje. S pristojnimi romunskimi organi se je dogovoril, da bodo začeli reševati našo ladjo takoj, ko se bo vreme zboljšalo.

V Kostanci se je Sreten Aleksić sestal tudi s komandantom sovjetskega remorkerja »Atlant«, ki je že dvakrat poskusil potegniti »Kozaro« s sipin, pa se mu ni posrečilo. Aleksić je z »Atlanta« dobil radiofonsko zvezo s kapitanom »Kozare«, ki ga je obvestil o podrobnostih nesreče. Včeraj je remorker »Atlant« pripeljal posadki »Kozare« hrano, ker je bila že vse zaloge porabila. Pristojni organi sovjetskega brodarstva pravijo, da bodo potrebni za reševanje »Kozare« veliki remorkerji, ki jih bodo poslali iz Odese. Remorkerji, ki stoje zdaj v delti Donave, niso kos tej nalogi.

ZASEDANJE NARODNEGA SOBRANJA MAKEDONIJE

Znatno povečanje proizvodnje

Skopje, 7. febr. (Tanjug). Na današnji skupni seji Narodnega sobranja Makedonije, ki ji je predsedoval podpredsednik Sobranja Vidoje Smilevski, so obravnavali predloge republiškega družbenega plana in proračuna za letošnje leto.

Letos je predvideno znatno povečanje proizvodnje v vseh gospodarskih dejavnostih. Družbeni proizvod v industriji naj bi narasel v primerjavi z lanskim letom za 11.4 odst., v kmetijstvu za 16.5 odst., v gradbeništvu za 20.8 odst., v ostalih gospodarskih dejavnostih pa skupno 14 odstotkov.

Skupne družbene investicije bodo znašale letos v Makedoniji 100 milijard. Od tega so namenili za osnovne sklade 89 milijard, ali kakih 35 odst. več kakor lani. Tako bodo lahko znatno povečali graditev novih gospodarskih objektov posebno v gospodarsko nerazvitih občinah.

Negospodarske investicije bodo znašale letos kakih 11 milijard. Porabili jih bodo v glavnem za graditev objektov družbenega standarda, predvsem novih stanovanj ter objektov prosvete, kulture in ljudskega zdravstva.

Letošnji proračun LR Makedonije bo znašal 15.981 milijonov ali približno 20 odstotkov več kakor lani. Zvezne dotacije k proračunu bodo znašale 9960 milijonov.

Kdo kaj ve o najdenčku

V ponedeljek ob 18. uri zvečer so našli v Križevniški ulici v Ljubljani dojenčka moškega spola, starega približno deset dni. Otrok je ležal v veži hiše št. 16. Zavit je bil v snežno belo perilo, posebno vatirano ogrinjalo za dojenčke, volneno odejico drap barve, na glavi pa je imel volneno kapico. Vse državljane naprošamo, da morebitne podatke o materi in otroku javijo najbližji postaji LM ali Tajništvu za notranje zadeve v Ljubljani.

VELIKA REVIJA PEVCEV NA GR — Drevi ob 20. uri bo v dvorani Gospodarskega razstavišča velika revija jugoslovanskih pevcev zabavnih melodij. Ljubljanskemu občinstvu se bo s priljubljenimi popevkami predstavilo več znanih vokalnih solistov ter kvarteta 4M in Melos. Pevce bosta spremljala Plesni in Zabavni orkester RTV Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča in Ljubljanski jazz ansambel. Naš posnetek: Bojan Adamič vodi Veliki zabavni orkester RTV Ljubljana.

RAZPRAVA O SAMOUPRAVLJANJU V FILMSKI PROIZVODNJI

Stališča niso enotna

V razpravi je sodeloval tudi član Zveznega izvršnega sveta Krste Crvenkovski

BEOGRAD, 7. febr. (Tanjug.) Filmske ekipe, ki so bile organizirane kot samostojne ekonomske enote, samoupravljanje v kinematografiji ter nerazumevanje, ki v zvezi s tem nastaja med filmskimi podjetji in filmskimi delavci — to so bile poglavitne teme razprave na sestanku, ki je bil sklican na pobudo Sindikata delavcev kulturnoumetniških dejavnosti Jugoslavije.

V središču razprave je bila zahteva filmskih delavcev, da sodelujejo pri reševanju številnih vprašanj v filmski proizvodnji, od določanja programske politike do izkoriščanja filma, dalje položaj in pravice samostojnih ekonomskih enot — filmskih, razčiščevanje pojmov, kdo so proizvajalci itd. Nekateri so bili mnenja, da je precej nesporazumov med filmskimi podjetji in filmskimi delavci posledica nezadostnega sodelovanja pri obdelavi načel o delu ekonomskih enot in pri sestavljanju pravilnikov. Razprava je razen tega pokazala, da filmski delavci tudi danes, ko je nekaj filmskih ekip že delalo po načelu samostojnih ekonomskih enot, še niso seznanjeni z vsebino pravilnikov o delu teh enot.

Član ZIS Krsto Crvenkovski je v razpravi poudaril, da ni mogoče sprejeti stališča, češ, da so filmski delavci edini proizvajalci v kinematografiji, ker je film rezultat skupnega dela tudi drugih proizvajalcev. Kolikor filmski delavci kot ustvarjalci zahtevajo posebno mesto, udeležbo pri odločanju v repertoarni politiki in podobno, se postavlja tudi vprašanje, če je mogoče posebnim kategorijam dajati večje pravice, kot so njihove dolžnosti. Njegovo mnenje je bilo, da se v določeni meri to sicer lahko dopusti, vendar pod pogojem, da te pravice nimajo za posledico obveznosti drugih ljudi. Ko je govoril o nekdanjih oblikah filmske proizvodnje, ko so bili filmski delavci v stalnem delovnem razmerju s podjetjem, se je Crvenkovski zadržal tudi pri udeležbi v upravljanju. Menil je, da bi Združenje filmskih delavcev, na področju katerega deluje podjetje, lahko delegiralo svoje zastopnike v filmski svet. Prav tako bi filmskim delavcem, ki so bili med delom v ekipi, izvoljeni v delavski svet podjetja, lahko dali pravico, da ostanejo v tem organu samoupravljanja tudi še po zaključku dela filmske ekipe. Kar zadeva razdeljevanje dohodka, je Crvenkovski ugotovil, da je bil dosežen napredek, o čemer pričajo tudi pravilniki o delu ekip. Hkrati pa je omenil, da je v praksi ta načela treba še izpopolnjevati.

Na sestanku pa je bilo slišati tudi pripombe češ, da bi filmski delavci, če bi se jim omogočilo tudi upravljanje podjetja, dobili pravico upravljati tudi s tujim dohodkom. Vendar je hkrati prevladal vtis, da bi jim bilo treba zagotoviti neko obliko udeležbe pri upravljanju podjetja v celoti, kadar je govora o določenih vprašanjih. Podpredsednik Centralnega sveta ZSJ Miha Spiljak je na primer predlagal, da se v pravilnikih točno določi, o katerih vprašanjih podjetja v celoti naj odločajo člani delavskega sveta, ki jih je delegirala filmska ekipa. Sekretar Centralnega sveta ZSJ Ašer Deleon je nasprotno menil, da ne bi bilo koristno ustvarjati dveh kategorij članov v organu samoupravljanja.

VLADNA KRIZA V ITALIJI

Začasno zatišje

Predsednik Gronchi je zaradi bolezni odložil posvetovanja – Manevri desnice

RIM, 7. febr. (Tanjug). Po prvih odmevih političnih strank na sklepe krščansko-demokratskega kongresa v Neaplju in po odstopu Fanfanijeve vlade je v italijanskem političnem življenju — v pričakovanju novih dogodkov — nastalo začasno zatišje. K temu je pripomogla še bolezen predsednika republike Gronchija, ker se je tako vladna kriza nepredvidoma zavlekla za nekaj dni.

Predsednik Gronchi, ki se je včeraj v svoji privatni rezidenci razgovarjal z bivšimi predsedniki vlad, senatorjem Ferucciom Parrijem, nadalje s Scelbo, Segnijem in drugimi, je danes po nasvetu zdravnikov ponovno odložil posvetovanja. Prav tako ni zanesljivo, ali bo mandat za sestavo nove vlade poverjen že konec tega tedna.

Medtem sta imela senat in parlament seji, na katerih so prebrali Fanfanijevo pismo o odstopu vlade. Anarhisti in fašisti so ob tej priložnosti protestirali proti »izvenparlamentarni krizi« in zahtevali, da se o tem začne razprava. Njihov namen je na zgolj formalistični način onemogočiti, da bi bila sestavljena vlada levega centra. Desnica bi namreč v tem primeru zahtevala, da glasujejo o zaupnici krščansko-demokratski vladi, s čimer bi spravila krščansko-demokratske poslance v kaj neugoden položaj. Ta parlamentarni manever bi lahko privedel do ustanovitve vlade desnega centra in zato se je premier Fanfani izognil parlamentarni razpravi o odstopu vlade.

Tudi posamezne parlamentarne skupine imajo posebne sestanke, na katerih razpravljajo o novem političnem položaju. Socialistična levica je zagrozila, da se ne bo solidarizirala z večino v socialistični parlamentarni skupini, in bo glasovala proti vladi levega centra, če program nove vlade ne bo obsegal nekaterih točk socialno-gospodarskega programa, ki so ga nedavno sprejeli na plenumu centralnega odbora Socialistične stranke.

Sestali so se tudi krščansko-demokratski poslanci. Aldo Moro, ki je bil pred tem na zasedanju novega nacionalnega sveta Krščansko-demokratske stranke ponovno izvoljen za političnega sekretarja, se je na sestanku krščansko-demokratske parlamentarne skupine zavzel za vlado levega centra in je vztrajal tudi pri določenem gospodarskem in socialnem programu nove vlade.

Ameriški poskusi na Božičnih otokih?

New York, 7. febr. (Reuter). Današnji »New York Daily News« piše, sklicujoč se na poučene washingtonske kroge, da bo Velika Britanija ta teden objavila, da bo dala ZDA na voljo Božične otoke za novo serijo atmosferskih atomskih poskusov.

Britansko veleposlaništvo v Washingtonu in State Department tega poročila nista hotela komentirati.

BEOGRAD — Sekretar ZIS za prosveto in kulturo Krste Crvenkovski je sprejel danes študijsko skupino 11 funkcionarjev ministrstva za kulturo ZAR, ki se je mudila pri nas dva meseca in delala na delavski univerzi »Moša Pijade« v Zagrebu.

KRALJEVO — Tovarna vagonov v Kraljevu je razprodala vso letošnjo proizvodnjo v skupni vrednosti 8,5 milijarde dinarjev. Kakih 400 vagonov raznih tipov bo tovarna dobavila železniškim transportnim podjetjem v Skopju, Novem Sadu, Zagrebu in Prištini, posameznim podjetjem pa bo dobavila posebne vagone, kakor na primer železarnam v Sisku, Zenici in Skopju. Tovarna je sklenila tudi pogodbo z DR Nemčijo, ki ji bo dobavila letos 100 posebnih vagonov za prevoz cementa; za madžarske železnice bodo izdelali 150 posebnih vagonov, drugim tujim kupcem pa večje število cisternskih vagonov za prevoz nafte.

ZAGREB — S Putnikovimi avtobusi se je odpeljalo v Avstrijo sto otrok s področja Makarskega Primorja, ki so ga prizadeli potresni sunki. V Avstriji bodo naši otroci gostje dunajske socialne službe. Na okrevanju ostanejo približno mesec dni. Nastanjeni bodo v dvorcu Tribus Winkel, oddaljenem kakih 30 km od Dunaja. V pionirskem mestu blizu Zagreba pa so nastanili kakih 200 otrok iz Makarskega Primorja, ki bodo prihodnje mesece obiskovali zagrebške šole.

BEOGRAD — Mestni štab Beograda za boj proti vremenskim nezgodam je nadaljeval akcijo kidanja snega z ulic. Nad 4000 delavcev je z vso mehanizacijo in 400 tovornjaki vozilo sneg iz mesta. Pri tem delu so pridno pomagali tudi mladinci. Delalo je 15 mladinskih delovnih brigad, v katerih je bilo nad tisoč fantov in deklet.

Prešernovi nagrajenci

Julij Betetto

Za življenjsko delo v slovenski glasbi

Julij Betetto se je v času svojega razvojnega vzpona uvrstil med najprominentnejše evropske operne pevce. Ustvaril je niz sijajnih likov, s katerimi je nastopal na odrih dunajske Dvorne in poznejše Državne opere, Bavarske Državne opere v Münchenu in Opere Ljubljanskega Narodnega gledališča. Njegova vrnitev v Ljubljano leta 1922 in nadaljnje delo v slovenski Operi sta bila pomemben prispevek k razvijanju slovenske operne, a tudi koncertne pevske reprodukcije. S tem je Betetto hkrati pozitivno vplival na pospešeno rast te kompozicijske zvrsti slovenske glasbe.

Važno je tudi Betettovo pedagoško delo. Iz njegove šole je izšla vrsta odličnih slovenskih pevcev, ki so se uveljavili doma in v tujini, v njej pa se še vedno formirajo nadaljnji kvalitetni solistični kadri.

Betetto spada med najvidnejše osebnosti slovenske glasbene kulture. Z velikim uspehom je sodeloval v afirmaciji slovenske pevske umetnosti doma in v svetu.

Jože Udovič

Za pesniško zbirko »Ogledalo sanj«

Ta zbirka predstavlja skupaj z drugimi Udovičevimi pesmimi, objavljenimi po literarnih revijah in zbornikih, rezultat več kot dvajsetletnega pesnikovega ustvarjanja, ki se začenja v predvojnih letih, doseže viden vzpon v partizanski motiviki in se nepretrgano razvija prav do današnjih dni. Za Udovičevo pesem je značilna čustveno zadržana, zrela življenjska resnobnost in poglobljena meditativnost. Po oblikovni plati se ta pesem odlikuje po strogi stilni disciplini in po veliki kulturi in prečiščenosti pesniškega izraza, kar potrjujejo tudi Udovičevi številni prevodi iz svetovne poezije. Udovičevo pesniško delo je dragocen prispevek k naši medvojni in povojni liriki.

France Stiglic

Za režijo filmov Dolina miru, Deveti krog in Balada o trobenti in oblaku

V razmeroma kratkem obdobju razvoja slovenskega filma pripada Francetu Stiglicu eno izmed najvidnejših mest. S svojimi filmi »Dolina miru«, »Deveti krog« in lansko »Balado o trobenti in oblaku« je ustvaril za rast slovenske filmske proizvodnje pomembna dela.

V vseh teh filmih ga odlikuje tenek posluh za humanistične vrednote. Stigličev režijski prijem bi morda še najlaže označili za poetični realizem, naslonjen na naša domača tla in našo kulturno tradicijo, hkrati pa oplojen s svobodnimi iskanji. Prav zaradi tega so Stigličevi filmi dosegli znaten odmev tudi po svetu.

France Stiglic je s svojim režijskim delom dal dragocen prispevek k oblikovanju slovenskega filmskega izraza.

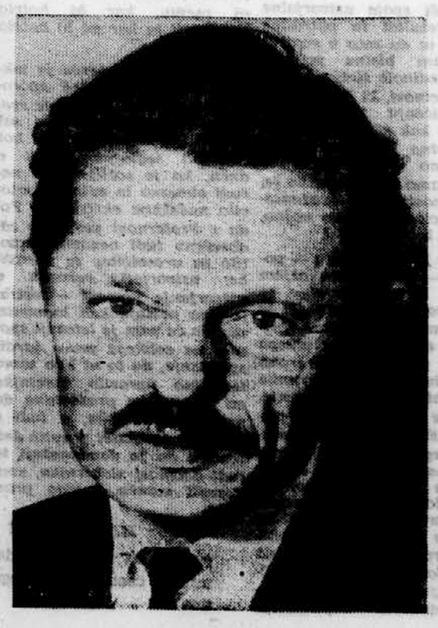

Ing. arh. Niko Kralj

Za uspehe v industrijskem oblikovanju in arhitekturi

V oblikovanju človekovega okolja in uporabnih predmetov zavzema oblikovalec Niko Kralj pomembno ustvarjalno mesto. Njegove stvaritve na področju industrijskega oblikovanja pohištva vsebujejo in združujejo v skladnih, človeku primernih merilih in smotrno izbranih materialih vse komponente arhitektonskega kreiranja, ki v celoti ustreza potrebam naše stvarnosti. Njegovo pionirsko delo na tem področju sloni na temeljitih raziskavah potreb današnjega človeka in veliki strokovni praksi.

S svojimi izdelki in prototipi je uveljavil ustvarjalni ugled naše države v inozemstvu in doma, o čemer pričajo številna priznanja in nagrade, ki jih je prejel za svoja dela. Z nenehno pobudo, invencijo in organizacijsko sposobnostjo utira svojska pota pri iskanju sodobnih načinov oblikovanja uporabnih predmetov.

Prizadevanja izumiteljev ne smejo biti zaman

Kadar nanese beseda na gospodarjenje v podjetjih — zadnje čase je to čedalje bolj pogosto — lahko vselej slišimo, kako važno je izkoristiti vse pobude proizvajalcev za boljše izrabljanje obstoječih proizvodnih zmogljivosti in vseh drugih možnosti, ki jih imenujemo s skupnim imenovalcem — notranje rezerve. Pri odkrivanju le-teh pa smo očitno premalo izrabili ustvarjalno pobudo tistih, ki so pripravljeni dati za izpopolnitev proizvodnega procesa in tehnične izboljšave svoje zamisli, predloge in rešitve.

Četrti občni zbor mariborskega Društva izumiteljev je na to dejstvo vnovič opozoril. Hkrati je — čeprav v ožjem krogu — dal odgovor na vprašanje, zakaj je razmeroma močni popularizaciji novatorstva in racionalizatorstva v prvih povojnih letih sledil tako dolg molk, ki se nam ga še ni posrečilo odločno pretrgati.

Prizadevanja naših delavcev in strokovnjakov za vsestranski gospodarski napredek ob prehodu na delavsko samoupravljanje nikakor niso postala manjša. Praksa kaže, da nov položaj proizvajalcev še bolj spodbuja k iskanju novih možnosti in da so dali člani kolektivov vrsto pomembnih predlogov za tehnične izboljšave. Priznati pa moramo, da avtorji teh izboljšav često niso bili deležni zasluženega priznanja, predvsem pa niso doživeli potrebnih spodbud in podpore. Da ne velja to le za posameznike, je pokazal tudi nedavni občni zbor Društva izumiteljev za okraj Maribor. Povabilu za udeležbo se namreč ni odzval noben direktor in tudi predstavniki lokalnih oblastnih in političnih forumov na občni zbor niso prišli.

Odkar je prenehala administrativna spodbuda raznih AOR in je izginila iz rabe beseda racionalizator in novator, je nastala vrzel, ki je nismo uspeli uspešno izpolniti z spodbudo, ustrezno sodobni stopnji družbenih in proizvodnih odnosov. Novi zakon o patentih in tehničnih izboljšavah, ki velja od februarja 1961, je sicer dal avtorjem tehničnih izboljšav večjo stimulacijo kot prejšnji zakon. Žal pa je ostal le na papirju. V mariborskem okraju namreč še nobena gospodarska organizacija ni sprejela obveznega pravilnika o tehničnih izboljšavah, ker v zakonu žal ni postavljen rok za to.

Odveč bi bilo poudarjati potrebo, da podjetja pravilnike čimprej sprejmejo in dajo kar največ pobud za udeležbo članov kolektivov pri odkrivanju novih tehničnih izboljšav. Mariborsko društvo je vzorec takega pravilnika že dostavilo večjim podjetjem s priporočilom, da ga prilagodijo svojim razmeram in uredijo odnos med izumitelji in avtorji tehničnih izboljšav in podjetji.

Da se v mariborskem okraju veliko zaposlenih resno ukvarja z odkrivanjem možnosti za dvig proizvodnje, je pokazal lanski mesec tehnike. Devet podjetij, ki je odgovorilo na anketo, je predložilo spiske 249 izumiteljev, avtorjev tehničnih izboljšav in predlagateljev koristnih predlogov. Prijave pa še prihajajo in je pričakovati, da bo mariborsko Društvo izumiteljev lahko povečalo število svojih članov od sedanjih 59 na blizu 500. Zanimivo je, da je med sedanjimi člani več kot polovica delavcev.

Glede na obširno akcijo, ki jo je izvedlo tudi Združenje izumiteljev LRS, za poživitev izumiteljske dejavnosti je pričakovati, da bodo delovni kolektivi bolj kot doslej izkoristili delovno pripravljenost svojih članov. Kot dober primer lahko služi železarna Jesenice. Delavski svet je na predlog tamkajšnjega društva izumiteljev sklenil, da bo za rešitev vseh tehničnih problemov v železarni razpisal interne in vsedržavne natečaje.

Člani mariborskega društva pozdravljajo tudi zamisel Zvezne industrijske zbornice za ustanovitev »Centra za razvoj izumiteljstva in izkoriščanje izumov« v Sloveniji. Ta naj bi prispeval k realizaciji tehničnih novosti in izkoriščanju le-teh. **J. Peštaj**

Zabeleženo

Kam je šla razlika?

Mnoga podjetja rešujejo stanovanjsko stisko še vedno tako, da za svoje delavce in nameščence, ki žive v težkih stanovanjskih razmerah, kupujejo nova stanovanja. Tudi v Domžalski ulici v Ljubljani, kjer je lani zraslo nekaj novih montažnih blokov, je marsikatero podjetje za svoje delavce in nameščence kupilo stanovanja. Za dvo in polsobno stanovanje v teh blokih, ki ima 54.54 kv. m netto površine, so morala podjetja plačati 4,640.000 din, in sicer za stanovanje 3,870.000 din, za komunalni prispevek pa še 770.000 din, skupaj torej 4,640.000 din.

Podjetje »Gradis«, ki je gradilo te bloke, pa je investitorju (občina Center) prodalo bloke precej ceneje. Prvi blok (A) je »Gradis« zaračunal investitorju točno 115,010.251 din. Ker ima ta blok pri 39 stanovanjih 1.849 kv. m netto stanovanjske površine, velja torej kvadratni meter približno 62.000 din. Če to ceno pomnožimo s kvadraturo dvo in polsobnega stanovanja (54.54 kv. m), vidimo, da je bila »Gradisova« polna cena za takšno stanovanje okrog 3,380.000 dinarjev. Razlika med »Gradisovo« ceno in ceno, ki jo je investitor zaračunal podjetjem (3,870.000), znaša skoraj pol milijona.

Ob tem dejstvu se seveda marsikateri stanovalec vprašuje, kako je prišlo do takšne razmeroma velike razlike. Tistemu, ki prebiva v teh stanovanjih, namreč ni vseeno, kolikšna je cena njegovega stanovanja, kajti ta cena je osnova za izračunavanje stanarine. Razen tega pa bi bila takšna »praksa« zelo destimulativna za moderno montažno gradnjo, kajti kupca prav nič ne zanima, ali je stavba klasična ali montažna, marveč mu je važna le končna cena. Kot je razvidno iz gornjih podatkov, je »Gradis« prodal svoj izdelek precej ceneje, kot pa ga je investitor zaračunal podjetjem. **Igor Prešern**

ZGODNEJŠI KOT LANI — Kmetijski kombinat Koper tarejo sicer hude finančne skrbi, vendar te ne smejo ovirati kolektiva v pripravah na novo letino. Na vrtnarskem obratu v Izoli so letos za dva meseca zgodnejši kot lani in že to jim krepi upanje na boljše uspehe. Od 45 ha tega vrtnarskega obrata je posejanih oziroma zasajenih že 14 ha, druge površine pa so že zorane. V toplih gredah (na sliki) so sredi živahnega dela. Lani so morali potrebne sadike voziti iz Sečovelj, letos pa si jih bodo vzgojili sami. Sicer pa je vrtnarska proizvodnja v kmetijstvu med tistimi, ki razmeroma hitro vračajo vložena sredstva. Prav taka proizvodnja je kombinatu za uspešnejše finančno poslovanje več kot potrebna. Foto: Frenk

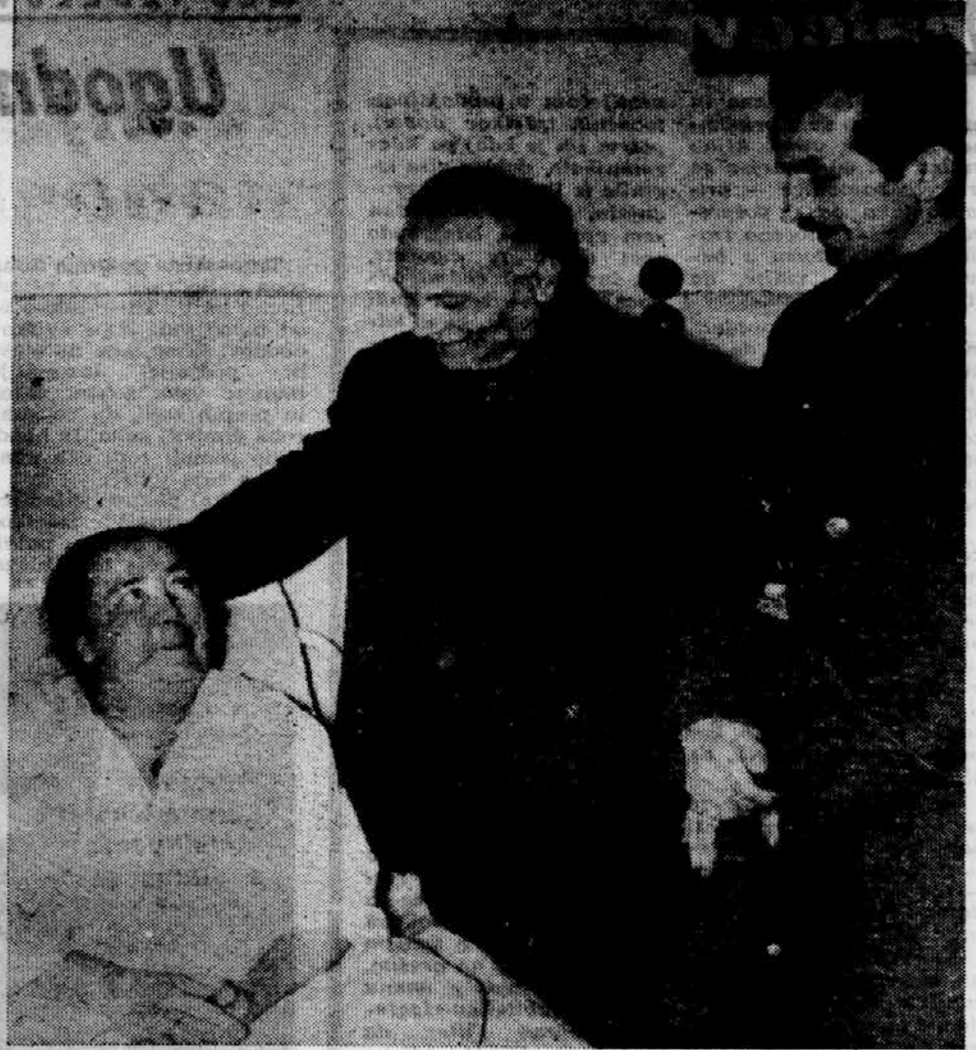

ŠE DVAKRAT PRESADITEV KOSTNEGA MOZGA. Poročali smo, da so v slovenjegraški bolnišnici pred dobrim mesecem presadili kostni mozeg. Nato so presaditev kostnega mozga še dvakrat ponovili. Zdravstveno stanje bolnice je kar zadovoljivo. Tudi oba naslednja darovalca sta iz Slovenjega Gradca. — Naš fotoreporter je slikal bolnico Zofijo Slanič prav v trenutku, ko sta jo obiskala prva darovalca, tovariša Bristovšek in Škofič. Foto: Šelhaus

Enotne maloprodajne cene - prispevek k stabilizaciji trga in cen

Pri nas se čedalje več proizvajalcev usmerja na določanje maloprodajnih cen. S tem omogočajo trgovini ustrezen rabat. Ta sistem imenovan rabatno blago, obvezuje trgovino, da prodaja blago v maloprodaji po cenah, ki so označene na blagu oz. embalaži. Po tem načelu že sedaj poslujejo s trgovino posamezne panoge, na primer industrija mila, konzerv, radijska in elektroindustrija ter konfekcija.

Sistem rabatnega blaga ima precej prednosti pred sistemom, ki prepušča trgovini, da sama oblikuje maloprodajno ceno. Ta sistem potrošniku omogoča stabilno ceno in mu zagotavlja, da bo za enako ceno zmeraj dobil tudi blago nespremenjene kvalitete. Nedvomno prispevajo enotne maloprodajne cene k ureditvi trga in stimulirajo verižno trgovino. Najvažnejše pa je, da se konkurenca prenaša od trgovine na proizvodnjo.

Ugotavljanje maloprodajnih cen je koristno tudi za proizvajalce same. Spremljajo lahko gibanje svojih proizvodov v prometu in se bolj elastično prilagajajo zahtevam trga. Tako ne izravnavajo samo obseg zalog izgotovljenega blaga, ki ne gre v promet, pri proizvajalcih in trgovini, marveč tudi neposredno vplivajo na izboljšanje kakovosti in na večjo izbiro. Proizvajalec lahko v takšnih razmerah prometa tudi bolje planira proizvodnjo in bolje uporabi svoje zmogljivosti ter postane hkrati neodvisen od grosista. Prav tako se neposredno poveže z detajlistom.

Ne smemo pozabiti, da ima trgovina pri uvajanju takšnega prometa največ koristi. Trgovini omogočamo zanesljiv rabat, pri prodaji pa ni le distributer, ker sama izbira blago, sestavlja asortima, hrani zaloge, prevaža blago in svetuje potrošnikom.

Toda kljub številnim prednostim, ki jih imajo trgovine s tem da proizvajalci določajo maloprodajne cene, številne trgovinske organizacije to le nerade sprejemajo. Vzrok za to je precej enostransko določanje višine rabata. Zmeraj namreč niso upoštevali realnih stroškov trgovine, niti se niso poslovni partnerji med seboj pogajali o rabatu, v skladu z njegovim specifičnim položajem na trgu, marveč so najpogosteje določali enoten rabat za vse gospodarske organizacije v okviru strokovnih in poslovnih združenj.

Glede sistema rabatnega blaga je pri nas šla najdlje Slovenija. Ta način prodaje se je tako razširil, da ga je sprejela Trgovinska zbornica Slovenije in predpisala pogoje, v katerih se mora vršiti. To pobudo je sedaj sprejela tudi Zveza trgovinskih zbornic Jugoslavije. Njen upravni odbor je sprejel sklepe o navadah pri prometu blaga, za katerega proizvajalec določa maloprodajno ceno ob dajanju rabata.

Sklepi urejajo vzajemne obveznosti industrije in trgovine. Predvidevajo pogoje, v katerih proizvajalec lahko določa maloprodajno ceno in se obveže, da se bo glede višine rabata posvetoval s trgovino. Proizvajalec se prav tako zaveže, da bo zavijal blago po običajnih težah in v ustreznih zavojih, na katerih morajo biti označeni proizvajalec, teža in cena. Trgovina se zaveže, da bo blago prodajala po naznačenih cenah. Prav tako je urejeno tudi vprašanje o morebitni spremembi cen.

Menijo, da bo hitrejše uvajanje tega sistema prispevalo k stabilizaciji trga in cen in k preprečevanju neupravičenega zviševanja cen pri maloprodaji posameznih konjunkturnih oziroma deficitnih proizvodov. Enotne cene z rabatom, ki je ekonomsko upravičen, bodo razen tega, da bodo prispevale k stabilizaciji cen, ustvarile pri potrošnikih tudi občutek gotovosti glede cen in kakovosti. V razmerah, ko često kritiziramo trgovino zaradi zviševanja cen in menjavanja kakovosti blaga, je to še en razlog več, da bo trgovina z več zaupanja sprejela sistem rabatnega blaga. **Ivan Stojiljković**

Start na 60.000 bojlerjev

Stari, ozki in nehigienski prostori so že dolgo let ozko grlo v podjetju »TIKI«. Zaradi neprimernih prostorov v podjetju sploh niso mogli pomisliti na uvedbo druge izmene, kajti v tem primeru ne bi imeli kam vskladiščiti svojih proizvodov. V takšnih delovnih pogojih pa kolektiv tudi ni mogel misliti na večji izvoz, kajti vse izdelke je sproti pobral domači trg.

Lani je bil končno odobren načrt za novo tovarniško poslopje. Prvotno je bila odobrena lokacija na Trati v bližini sedanjega poslopja, naknadne študije pa so pokazale, da bo ta prostor treba rezervirati za druge industrije. Zato je podjetje dobilo drugo lokacijo v Šiški blizu »Litostroja«. Graditi je konec prejšnjega meseca pričela »Tehnika«, ki bo dogradila novi objekt že do konca letošnjega leta. V novih halah bo imelo podjetje okrog 5 tisoč kvadratnih metrov površine, medtem ko jih je imelo v obeh starih obratih — na Trati in v Kosezah — komaj 2.000 kvadratnih metrov. Takoj, ko bodo dograjene nove hale, s čemer bo zaključena prva faza rekonstrukcije podjetja, bodo vanje premestili strojni park. Posebej velja poudariti, da bo kolektiv gradnjo tovarne finansiral v glavnem iz lastnih sredstev, saj ima v skladih že okrog 90 milijonov, blizu 30 jih bo dobil s prodajo starih poslopij, kakih 50 do 60 milijonov dinarjev pa bo nabral v skladih letos. Celotna investicija bo terjala okrog 243 milijonov dinarjev, podjetje samo bo zbralo blizu 170 milijonov dinarjev. Ostala sredstva bo posodila občina iz združenih sredstev podjetij.

V novih prostorih se bo do podjetju odprle možnosti znatnega povečanja proizvodnje in zlasti izvoza. Letos bo podjetje pri 175 zaposlenih ustvarilo okrog eno milijardo dinarjev bruto proizvodnje, že v letu 1963 se bo promet povzpel na 1,5 milijarde dinarjev, število zaposlenih pa bodo zvišali le za 22 delavcev. — Letos bodo predvidoma izdelali od 25 do 30.000 bojlerjev, plan za leto 1963 pa jih predvideva že 40.000. Ko bo podjetje leta 1963 šlo še v drugo fazo rekonstrukcije (obnovitev zelo izrabljenega strojnega parka), bodo ustvarjeni vsi pogoji za še večjo proizvodnjo in znatno povečanje izvoza. Lani je podjetje že izvažalo v ZAR in nekatere dežele Srednjega vzhoda, v prihodnjih letih pa bo podjetje vse sile usmerilo zlasti v izvoz. Računajo, da bodo čez nekaj let dosegli že letno proizvodnjo okrog 60 tisoč bojlerjev. To je vsekakor velik uspeh, če vemo, da na primer največja italijanska firma »Ignis« izdela letno kakih 80 do 100 tisoč bojlerjev. Velja še omeniti, da bo v novih prostorih podjetje v celoti osvojilo proizvodnjo bojlerjev iz domačega materiala. **I. P.**

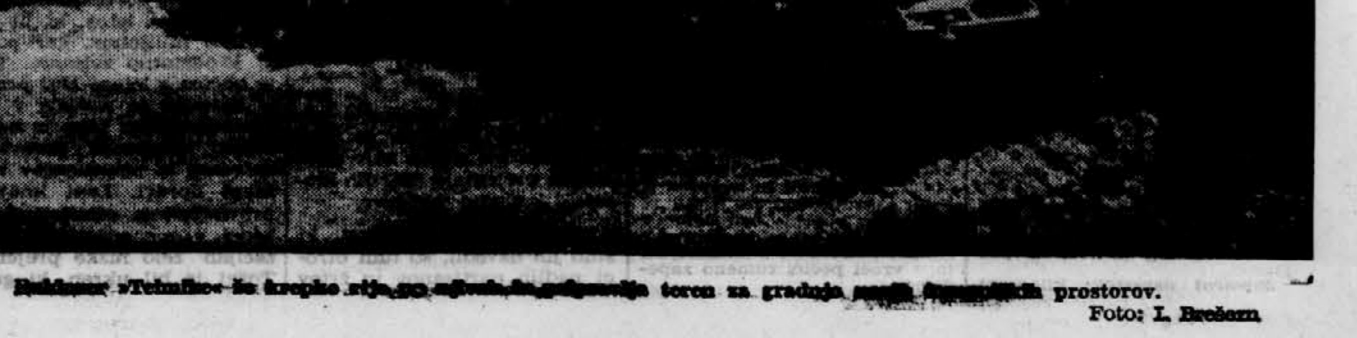

[illegible] »Tehnika« [illegible] teren za gradnjo [illegible] prostorov. Foto: I. Brešan

JUGOSLAVIJA NA AZIJSKO-AFRIŠKIH TRŽIŠČIH

Premajhen izvoz v Sudan

Sudan sodi med tiste afriške države, ki so si po drugi svetovni vojni najprej priborile neodvisnost. Od leta 1899 je bil angloegiptovski kondominij, samostojen pa je od leta 1956.

Sudan je izrazito agrarna dežela, 85 odstotkov prebivalstva se ukvarja s poljedeljstvom. Industrija je še zelo slabo razvita in se večinoma bavi s predelovanjem poljedeljskih proizvodov. Najvažnejša poljedeljska kultura je bombaž. Proizvodnja bombaža stalno močno narašča.

Drugi važnejši pridelki so še koruza, ki jo gojijo na približno 650.000 ha in je zelo pomembna tako za prehrano prebivalstva kakor tudi za izvoz (kadar je dobra letina) in proso, ki pa ga gojijo izključno za prehrano.

Zelo razvita je tudi živinoreja, ki ima važno mesto tudi v izvozu. Živinorejski fond obsega kakih 7 milijonov goved, 7 milijonov ovac, 6 milijonov koz, 2 milijona kamel, precej manj pa je konj in oslov. Važen del bogastva so tudi sloni (slonovina) in krokodili (krokodilja koža).

Okrog 8 milijonov ha zemljišča zavzemajo gozdovi. Gozdne rezerve so v zadnjih petih letih narastle za 12 odstotkov, ker zelo skrbijo za zaščito gozdov. Kvalitetnega lesa imajo sicer malo, zato pa je mnogo lesa za železniške pragove in drva.

Sudan razpolaga tudi z večjimi količinami železne rude, premoga, cinka, bakra in svinca. Izvažajo pa samo nekaj zlata in manganove rude ter navadno sol, ker še sedaj nimajo dobro urejenih naprav za pridobivanje.

Industrija sama je še v razvojni stopnji. Vlada se trudi, da bi pritegnila privatni in tuji kapital, s tem da nudi razne olajšave industrijskim podjetjem, ki s svojo delavnostjo lahko vplivajo na povečanje narodnega dohodka, zmanjšanja uvoza ali pa povečanje izvoza.

Tako so po vojni zgradili več modernih tovarn, od katerih je največ cementarn. Letna proizvodnja cementa znaša 120.000 ton, kar pa zadošča v glavnem le za domače potrebe. Zgradili so še pivovarne, tovarne mila in kozmetike, tobačno tovarno, tovarno aluminijastih predmetov za gospodinjstvo, tovarno olja, bonbonov, mesnih konserv, paradižnikove mezge in sadnih sokov. Leta 1960 je več industrijskih podjetij začelo proizvajati različne artikle, kakor zdravila, razne kemikalije, alkoholne pijače, usnje, čevlje, barve in drugo.

Tudi tekstilna industrija že razpolaga z najmodernejšimi stroji. Zunanjetrgovinska bilanca Sudana je odvisna skoraj izključno od izvoza bombaža. Pregled zunanjetrgovinske izmenjave nam tudi tu kaže v poslednjih desetih letih veliko večji dvig uvoza v primeri z izvozom, kar je že znan pojav za dežele z naglim gospodarskim razvojem. Sestava sudanskega uvoza zadnjih let kaže občutne razlike v korist vse večjega uvoza industrijske opreme in surovin, medtem ko uvoz široke potrošnje sorazmerno upada. Tako je na primer v letu 1960 odpadlo od skupne vrednosti uvoza 63 milijonov sudanskih funtov na uvoz vozil in drugih transportnih sredstev 12 odstotkov, na tekstilno blago 12 odstotkov, na stroje 11 odstotkov, nakovinsko robo 9 odstotkov, na bencin in druga goriva 8 odstotkov, na sladkor 6 odstotkov. Slede kemikalije, farmacevtski proizvodi, tekstilno blago iz umetnih vlaken, čaj, bela moka, jutaste vreče, kava itd. V celotnem sudanskem (zadnjih 10 let) uvozu je Velika Britanija z 28 odst. prva. Nato slede Indija, Egipt, Zahodna Nemčija, Iran in Francija.

Vrednost sudanskega izvoza leta 1960 je bila proti izvozu v letu 1959 manjša za približno 5 odstotkov. Poglavitni izvozni artikli v 1960. letu so bili bombaž n bombažno seme ter podobno.

Prva med kupci je prav tako Velika Britanija s 16,5 milijona sudanskih funtov v letu 1960 oziroma s 26 odstotki od celotnega sudanskega izvoza.

Sledijo Indija z 10 odst., Italija 7 odst., Zah. Nemčija 6 odst., Francija in Egipt s 5 odst. Teh 6 držav odkupi približno 6 odst. vsega izvoznega blaga. Največji kupci sudanskega bombaža v letu 1960 so bili: Velika Britanija in Indija z 285 milijoni bal (celoten izvoz bombaža leta 1960 znaša 550 milijonov bal), kar je več kot polovica celotnega izvoza. Važno mesto imajo še vzhodne evropske države, med katere sodi tudi Kitajska s 112 milijoni bal.

Naša zunanja trgovina se je najprej razvijala na podlagi trgovinskega in plačilnega sporazuma iz leta 1955. Plačevanje se je vršilo po kliringu. Januarja 1961 je bil sklenjen nov trgovinski in plačilni sporazum, po katerem se plačevanje vrši v funt šterlingih.

Gibanje zunanje trgovine med našo državo in Sudanom v letih 1958—1961 je bilo takole (v 000 din):

	Izvoz	Uvoz	Saldo
1958	32.485	72.048	—39.563
1959	449.141	165.912	+283.229
1960	315.752	67.692	+248.060
1961 (7 mes.)	227.372	24.008	+203.364

V zadnjih letih se kaže stalna aktiva naše trgovinske bilance, kar je predvsem sad kreditnega sporazuma iz julija 1959, s katerim je naša država odobrila Sudanu 5.5 milijonov funtov za nakup opreme. S kreditom odobrena sredstva bodo uporabili za gradnjo tovarne za usnje, lepenke, za gradnjo ladij in čolnov. Kljub temu pa kredit še vedno ni popolnoma izkoriščen.

Največjo postavko v našem uvozu iz Sudana leta 1959 je imel bombaž s 87.6 odst., leta 1960 in 1961 pa staro železo, železna ruda in drugo. Torej je tudi Sudan zelo zanimivo tržišče, vendar pa lahko ugotovimo pomanjkanje kontinuitete poslovanja tako pri uvozu kakor tudi pri plasmaju našega blaga.

Treba bo ustrezno organizacijsko ukrepati, da bi postavili in okrepili naša zastopstva, servise, predvsem pa je treba več propagande, da bi tamkajšnje gospodarstvo seznanili z našimi možnostmi in tako ustvarili pogoje za povečanje naše zunanje trgovine s Sudanom. **L.**

Kdo bo izplačeval obveznice notranjih posojil

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Narodna banka FLRJ je obvestila vse banke, da bodo v prihodnje samo Narodne banke izplačevale obveznice in kupone notranjih posojil. Skladno s tem obvestilom bodo vsa dosedanja izplačevalna mesta, razen sedežev Narodne banke, nehala izplačevati obveznice in kupone notranjih posojil, kolikor pa so to storila po 1. januarju 1962, bodo obračunala z direkcijo državnih posojil glavne centrale Narodne banke, oziroma z oddelkom državnih posojil v Beogradu.

IZ RAZPRAVE POSLANCA DAVORINA FERLIGOJA V LJUDSKI SKUPŠČINI LR SLOVENIJE

Turizem - pomembna postavka v izvozu

V turističnih krajih premalo pogojev za podaljševanje sezone – Proste zmogljivosti počitniških domov so lahko vir deviznega dohodka

Resolucija o politiki gospodarskega razvoja v LR Sloveniji za leto 1962 postavlja zelo zahtevne naloge tudi v blagovnem izvozu, zato je še posebej treba izkoristiti tudi vse možnosti za povečanje neblagovnega prometa. Lani smo v tem pogledu dosegli sorazmerno zadovoljiv uspeh, saj se je število nočitev tujih turistov povečalo za 20%, čeprav so se ustrezne nočitvene zmogljivosti povečale samo za 828 postelj.

Doseženi rezultati pa nas ne morejo zadovoljiti, ker je Slovenija zajela od skupnega prometa tujih turistov v Jugoslaviji 1961. leta samo 12.7% (1951. leta 18.7%, 1956. leta pa 13.9%). Razen tega pa ne zadovoljuje tudi geografska struktura tujih turistov, saj predstavljajo gostje iz Francije, Anglije, Nizozemske, Švedske in Norveške le majhen odstotek v skupnem prometu.

PREMALO POGOJEV ZA DALJŠO SEZONO

V minulih dveh letih se je okoli 90% skupnega števila nočitev tujih turistov osredotočilo v 30 večjih turističnih krajih in okrajnih središčih, od tega pa kar 55 odstotkov na Bledu, v Portorožu in Ljubljani. Razen tega se je glavni turistični promet osredotočil na glavno sezono (julij in avgust ter junij in september). Lani je odpadlo na te štiri mesece več kot 76% celotnega tujskega turističnega prometa, od tega pa na julij in avgust več kot 58%.

Poskusi, da bi z ustrezno politiko cen podaljšali sezono v maj in oktober sicer že kažejo prve rezultate, vendar pa nimamo potrebnih materialnih osnov. Naši glavni turistični kraji nimajo ustreznih objektov za razvedrilo ob slabem vremenu, prav tako pa jim primanjkuje tudi športnih naprav in drugih objektov, ki bi omogočali razvoj zimskega turizma.

PROSTE ZMOGLJIVOSTI POČITNIŠKIH DOMOV — VIR DEVIZNEGA DOHODKA

Zaradi osredotočenja tujega turizma na štiri mesece je treba že ob danih materialnih osnovah povečati zmogljivosti za tuji turizem in s tem seveda povečati devizni priliv. Take možnosti nam nudijo počitniški domovi. Ob tem samo primer portoroških počitniških domov, ki so imeli avgusta vsak dan prostih povprečno 350 postelj, hoteli pa so morali zaradi prenapolnjenosti odklanjati goste. V glavni sezoni sicer s počitniškimi domovi ne bi mogli uspešno rešiti tega problema, pred glavno sezono in po njej pa bi morali bolj izkoristiti zmogljivosti počitniških domov za tuji turizem. To pride seveda v poštev v krajih, kjer so dani tudi drugi pogoji.

Tuji turisti seveda ne bodo mogli uživati družbenih olajšav, ki jih imajo počitniški domovi, zato naj bi gostinske gospodarske organizacije prodajale njihove proste zmogljivosti v skladu s svojo politiko, o akumulaciji pa bi se oba partnerja sporazumela z medsebojno pogodbo. S tem bi se okrepila tudi ekonomska osnova počitniških domov, zato bi bilo potrebno, da bi se v predlagano akcijo vključili tudi sindikati oziroma počitniške skupnosti, ker danes nekateri kolektivi še ljubosumno zapirajo svoje domove. Nakazana sprostitev nekomercialnih prostih zmogljivosti za tujski turizem je utemeljena predvsem s tem, da lahko te zmogljivosti povečajo devizni dohodek.

VISOK DOHODEK V NEBLAGOVNEM IZVOZU

Nimamo še točnih podatkov, koliko je znašal lani v Sloveniji devizni priliv v turizmu. Če pa upoštevamo za izračun povprečno dnevno potrošnjo tujega turista, kakor jo računajo zvezni organi, potem smo imeli lani v Sloveniji na 577.838 tujih nočitev 3 milijone 184 tisoč dolarjev ali več kot 1.910,000.000 din skupnega prometa v inozemskem turizmu. V primerjavi z deviznim prilivom 1960. leta se je ta priliv v dolarjih povečal lani za 26%, torej več kot število nočitev. Absolutni porast deviznega priliva je v Sloveniji po uradni računici nižji od skupnega jugoslovanskega povečanja, vendar tak način izračunavanja deviznega priliva za posamezne republike za Slovenijo ne ustreza, ker ne upošteva prehodnih tujih turistov, ki uporabljajo v Sloveniji prometne in druge usluge, se tudi hranijo v slovenskih gostiščih, vendar pa v Sloveniji ne prenočujejo in zato niso evidentirani.

INVESTICIJE IN TUDI KVALITETA!

Skupne investicije v 1962. letu ocenjujemo na okoli 3 milijarde 500 milijonov dinarjev. 25-odstotno povečanje pa še vedno ne omogoča, da bi dosegli povečanje zmogljivosti, kakršne predvideva perspektivni plan gospodarskega razvoja Slovenije 1961—1965, zato bo prav pri investicijski izgradnji turizma moral bolj kot doslej sodelovati republiški investicijski sklad. Komunam nalaga resolucija prav na področju ustvarjanja pogojev za hitrejši razvoj turističnega prometa še posebne obveze, pri čemer so pomembne zlasti gradnje komunalnih naprav, razen tega pa bodo morale komune in gospodarske organizacije dajati več sredstev za strokovno izobraževanje. Seveda pa ne bomo izpolnili vseh nalog, ki jih daje resolucija turizmu in gostinstvu samo z novimi investicijami. Treba se bo še nadalje močno prizadevati, da bodo gospodarske organizacije z boljšim izkoriščanjem zmogljivosti in z izpopolnjevanjem notranje ureditve uspešneje poslovale in zaradi boljše kakovosti uslug povečale dohodek.

KAJ BO S POVEČANO AKUMULACIJO?

S povečanjem lastnih skladov v novih pogojih gospodarjenja je tudi gostinstvo postopoma začelo ustvarjati pogoje za samostojno razvijanje, kljub povečanim lastnim sredstvom pa je akumulativnost v gostinstvu še vedno prenizka, zato ni razumljiv predlog zveznih organov, po katerem naj bi z večjim oz. z novim zveznim promet. davkom na vino in žganje pobrali povečano akumulacijo. Ob taki politiki se gostinstvo ne bo [illegible] dilo.

Pisma bralcev

Pomagajmo otrokom

Tovariš urednik!

Ideja ni moja. Rojena in uresničena je bila v novinarskem smučarskem klubu, kjer so z uspehom priredili sejem smučarske opreme. To idejo bi rad dopolnil in zato predlagam: otroku ni potrebna zgolj smučarska oprema — vsak letni čas vzbudi otroku drugačno željo po športnem izživljanju. In prav je tako. Toda vedno se pojavi vprašanje denarja za opremo in potrebščine. Danes, ko pri nas vsi »razpravljamo o iskanju notranjih rezerv«, pomislimo tudi na problem, ki tare nekatere naše pionirje. Koliko je ljudi v Ljubljani (pa tudi sicer v Sloveniji), ki so svojo športno opremo ali obutev in obleko prerasli, iz kakršnihkoli razlogov »spravili« ali nanjo »pozabili«? Ali pa nimajo časa niti potrebe, morda niti priložnosti, da bi te reči spravili v rabo. Torej tudi tem bi lahko pomagali. Kako? Ustanoviti bi morali komisijsko trgovino, ki bi se ukvarjala zgolj z otroškimi športnimi potrebščinami in in morebiti še z obleko in obutvijo. Prodajalna bi ne bila donosna — a koristna. Morala bi biti oproščena vseh dajatev ali celo subvencionirana. Patronat nad njo bi lahko imelo Društvo prijateljev mladine ali RK in sličnе organizacije. Podobno trgovino sem videl v Amsterdamu, kjer so prodajali rabljene igrače, ki si jih otroci tako želijo, a se jih žal hitro naveličajo.

Tovariš urednik, tudi vaše »Delo«, ki ima največjo naklado v Sloveniji, bi lahko po svoje pomagalo otrokom, ki nimajo dovolj denarnih sredstev in katerim bi taka posredovalna trgovina pomagala uresničiti »tako velike željе«. Prepričan sem, da bi vam ne bilo težko v vsaki nedeljski številki brezplačno priobčiti oglas v korist take trgovine. Brez dvoma pa bi bila zanjo najboljša reklama ta, da bi bila poceni.

Božo Lesjak,
Ljubljana, Mirje 2.

Zakaj nekvalitetni izdelki?

Tovariš urednik!

V Delu je bil 3. februarja t. l. pod naslovom »Industrija na zatožni klopi« objavljen članek, ki upravičeno kritizira slabo kvaliteto armatur za vodo, plin in paro. Kot človeka, ki se je pred vojno ukvarjal z izdelavo navedenih armatur, me zanima kje je vzrok za tako slabo kvaliteto omenjenih izdelkov, saj imamo danes v tovarnah, kjer jih izdelujejo, moderne laboratorije, sodobne električne in plinske topilnice, stroje in avtomate, preizkusne postaje itd.

Pred vojno smo v majhni delavnici z izrabljenimi stroji brez avtomatov in v livarni, ki je bila v kleti, s primitivno jaškovo pečjo na koks izdelovali skoraj vse armature za mestno plinarno, vodovod, pivovarne, vodovodne instalacije in trgovine. Reklamacij ni bilo in tako so armature, izdelane pred 25 leti, še danes dobre, z izjemo manjših popravil, t. j. zamenjavo zgoščil ali vretena. Vse navedene armature so bile vlite samo iz odpadnega materiala, t. j. iz stare medenine in brona, brez laboratorijskega pregleda materiala pred litjem, ki ga sedaj verjetno opravljajo.

Po mojem mnenju sedaj premalo pazijo že pri vlivanju armatur kakor tudi pri obdelavi le-teh. Glavno krivdo pri vsem tem pa nosi tovarniška kontrola, ki ne bi smela dopustiti, da nekvalitetni izdelki zapustijo tovarno.

Slabo pa je tudi kromanje in nikljanje. Armatura, ki je bila pokromana pred dvajsetimi leti v primitivni delavnici, ima na primer še vedno isti blesk, medtem ko se na današnjih kromanih in nikljanih armaturah že po enem letu začne luščiti krom. Mislim, da imajo sedaj v tovarnah urejene moderne galvanizacije in da bi lahko v njih dosegli vsaj kvaliteto predvojne ravni.

Franc Belič,
Ljubljana, Jadranska 18.

Da — za deset dinarjev . . .

Tovariš urednik!

Morda se boš spomnila tovarišica sprevodnica na trolejbusu Vič—Vižmarje, dveh otrok in žene, ki je 31. januarja dopoldne zahtevala dve celi in eno polovično vozovnico.

Naj gre drugim pravit, koliko je star mlajši otrok in ne tebi, si svetovala ženi glasno in posmehljivo, da so se potniki začudeno spogledovali. In naj nikar ne goljufa, si dejala, ker se ne splača za tistih deset dinarjev, »Sram vas je lahko, gospa!«

Res si bila prijazna in prav posebej še s pripombo, ko ti je otrok kljub vsemu dal 60 dinarjev za tri cele vozovnice — prijazna tako, da si pospremila vso osramočeno trojico po trolejbusu z besedami: »No, vidite, da ste hoteli goljufati.«

Pa ti moram povedati, mlada tovarišica, da se pri nas ščepec dobre volje in lepega odnosa do človeka dobi tudi za manj kot deset dinarjev. Še otroci, ki jih je bilo sram namesto tebe — odrasle, vedo to.

Otrok nima osebne izkaznice in rojstnega lista tudi ne nosi s seboj in če se ti morda zdi prevelik, se bojim, da bo še kak mladi potnik deležen tvoje »prijaznosti«, čeprav je bil rojen natančno 11. julija 1952. Pri tem pa bo zardel in mu bo hudo, ker bodo sopotniki mislili, da si ga ujela na laži . . .

In vendar še ni star 10 let in ima sam ali pa mati zanj vso pravico zahtevati polovično vozovnico — denimo: s tvojim dodatnim vprašanjem, toda brez žaljivih pripomb!

Kako misliš, tovarišica, ali ni včasih deset dinarjev tako malo, da je morda za ta denar le preveč negotovo poštenemu človeku javno dajati nauke in ga žigosati kot lažnivca in goljufa? . . .

Ne zaradi svojih otrok, ampak zaradi tistih, ki bi jih še hotela tako vzgajati, sem napisal te vrstice.

Tone Erman,
Ljubljana, Šentvid 4

Kje so cigarete »filter« Beograd?

Tovariš urednik!

V zadovoljstvo potrošnikov naše tobačne tovarne že nekaj časa izdelujejo tudi cigarete s filtrom; dokazano je namreč, da v filtru ostane dobršen del nikotina in raznih smol, ki nastajajo pri izgorevanju tobaka in papirja.

Prve cigarete s filtrom, ki jih je začela izdelovati Tobačna tovarna v Ljubljani, Filter 57 in kmalu nato tudi Filter 65, so bile kvalitetne. Kadilci so jih zaradi že prej omenjenih razlogov radi kupovali. Kmalu pa smo dobili na tržišče tudi bolj ali kvalitetne cigarete iz drugih tovarn. Ob veliki izbiri sem se, kot verjetno tudi veliko drugih kadilcev, odločil za cigarete Beograd Filter, predvsem zaradi dobre kakovosti filtra. Teh cigaret je bilo nekaj časa v prodajalnah tobačnih izdelkov dovolj, potem jih je kdaj pa kdaj zmanjkalo, dokler niso izginile iz ljubljanskih prodajaln. Skoraj vsak dan sem vpraševal, kdaj bodo spet dobili te cigarete, vendar so mi vedno odgovarjali, »ne vem«. Tudi mojim znancem, ki so kadili te cigarete, se je enako dogajalo.

Ko sem v eni izmed prodajaln tobačnih izdelkov spet vprašal po teh cigaretah, mi je prodajalka dejala, da le teh v Ljubljani ne bodo več prodajali ker preveč konkurirajo ljubljanskim cigaretam. Menda so ji to rekli v podjetju, ki ljubljanske prodajalne preskrbuje s tobakom.

Ne vem, če je to res, vem le to, da cigaret Beograd Filter v Ljubljani ni. (V Kopru jih je na primer dovolj.) Če so te cigarete »izginile« z ljubljanskega tržišča zaradi takega dogovora, bi sestavljavce tega dogovora želel spomniti, da je v Beogradu dovolj vseh vrst ljubljanskih cigaret, če pa je kriva neredna dobava tovarne, prosim v svojem in, mislim, da ne grešim, če rečem, tudi v imenu mnogih ljubiteljev cigarete Beograd Filter, da podjetje, ki Ljubljano preskrbuje s tobačnimi izdelki, poskrbi da bo tudi teh cigaret dovolj na tržišču.

Milan Pristavec,
Kersnikova, št. 11.

Zgleden primer

Tovariš urednik!

Dne 22. januarja sem prosil tovarno perila in pletenin »Špik« iz Kranja, naj bi mi zamenjali srajco št. 41, ki sem jo dobil v dar, a je nisem mogel nositi, ker mi je bila pač prevelika.

Iz tovarne so mi 26. januarja odgovorili, da bodo moji prošnji z veseljem ugodili in da naj kar pošljem srajco v zameno.

Čez tri dni sem poslal srajco tovarni »Špik« in že čez dva dni mi je uprava tovarne po pošti poslala novo srajco in pismo, v katerem so izrazili želje, da bi mi srajca dobro pristojala.

Hkrati mor da je tovarna sama poravnala vse poštne stroške.

Na tem mestu se želim zahvaliti za uslužnost in ekspeditivnost tovarne »Špik« iz Kranja, ki naj služi kot primer tudi drugim tovarnam.

H. Ilija Lekić,
Zagreb, Miramarska 19 a.

MED IZDELOVALCI SUHE ROBE

Ugodne možnosti za ohranitev domače obrti

Trgovskega podjetja Suha roba v Sodražici res ni težavno najti. Tujec lahko že od daleč vidi kupe svitkov obodov, ki se suše na stavbi podjetja. Izkoristijo namreč vsak sončni žarek in prepih zato, da bo suha roba čimbolj suha. In obodi bodo romali tudi čez morje, na tuja tržišča.

V dokaj polnem skladišču najraznovrstnejših izdelkov suhe robe so delavci polnili velike zaboje tega blaga, namenjenega v ZDA. Med izdelki so najraznovrstnejše lesene žlice, leseni krožniki, tolkala in še stotina drugih predmetov, potrebnih v vsakem gospodinjstvu. Mnogi izdelki so glede oblike in kakovosti izdelani po naročilu kupca. Suhorobarji znajo prilagoditi proizvodnjo potrebam trga. Vse gre v promet verjetno prav zaradi tega.

Nekaj nad sto milijonov dinarjev, od tega znaten del v devizah, je bil lanski promet podjetja. Trenutno se ukvarjajo s to vrsto domačih obrti na tem območju še kakih 300 ljudi. Pravijo pa, da ta starodavna domača obrt počasi izumira. Zakaj?

Mladi ljudje odhajajo v industrijo, starejši pa se ukvarjajo z domačo obrtjo predvsem v zimskem času, ko ni dela na polju. Spretnost in znanje, ki so ju prenašali iz roda v rod, z odhajanjem mladih izgublja svoj pomen. In vendar, tudi ta proizvodnja ni samo koristna, temveč tudi potrebna. Te vrste izdelki na trgu skoraj da nimajo konkurence. Res prodirajo na trg tudi izdelki iz plastičnih mas, prav povpraševanje po izdelkih domače obrti na tujih tržiščih pa kaže, da umetne stvari ne morejo povsem izpodriniti naravnih. Vsaj za zdaj še ne. Razen gospodinjskih in hišnih potrebščin so tu še spominčki, ki jih naš turistični trg še zlasti potrebuje. In suhorobarji so pravi mojstri v izdelavi najrazličnejših spominčkov.

Ob stroju za zvijanje obodov Antona Zabukovca pri Gregorju nad Sodražico.

Stomilijonski promet in povpraševanje po izdelkih suhe robe na tujem trgu, da ne govorimo o dodatnem dohodku ljudi v teh sicer pasivnih krajih, govore proti zmanjševanju suhorobarske dejavnosti. Še več, treba jo je ne le obdržati, marveč še razširiti. Samo en ukrep lahko k temu veliko pripomore. Naj govore prizadeti:

Največ suhorobarjev je na področju Slemen. V vasi Gregor je domača obrt v vsaki hiši. Pridni ljudje so tu in prijazni. Pa tudi gostoljubni. V vsaki hiši so mi ponudili šilce »domačega«, češ tri kilometre poti iz Sodražice v hrib vsakega segreje.

Mladi gospodar Matija Levstik je urno sukal rezelnik in obdeloval doge za škafe. Pravi, če je zelo priden od jutra do večera, napravi dva škafa. Prodaja prek kmetijske zadruge. Ima malo zemlje, zato se bolj posveča domači obrti. Da, če bi bili socialno zavarovani, bi bilo veliko bolje.

Njegov sosed Anton Zabukovec je specialist za obode za sita. Smrekov ali jelkin les razkolje na deščice, dolge od 40 do 180 centimetrov. Te potem obdela in upogne na posebnem »stroju«. Kupi obodov okoli hiše in gospodarskega poslopja govore o pridnem proizvajalcu. Sam takole pravi:

»Petdeset let se ukvarjam s to obrtjo. Oče se je še delj, stari oče prav tako. Moj sedemnajstletni sin že tudi obvlada to delo. Vidite, če bi bil socialno zavarovan, bi zdaj nekaj imel od tega. Če bo to kdaj uresničeno, potem bomo še bolj pridni pri delu . . .«

V podjetju Suha roba pravkar razmišljamo, kako bi uresničili pravico proizvajalcev na domu do socialnega zavarovanja. Menijo, da bodo to izvedli na osnovi pogodbenega razmerja med podjetjem in proizvajalci. Treba je samo najti pravo osnovo.

Socialno zavarovanje suhorobarjev na osnovi pozitivnih zakonitih predpisov je velika ugodnost, ki jo skupnost daje tej vrsti proizvajalcev. S tem bo možno obrt ne samo obdržati, marveč jo še bolj načrtno usmerjati. To je toliko bolj gospodarno, ker niso problem niti surovine niti obratna in osnovna sredstva. Iz roda v rod podedovani spretnosti in pridnosti je treba omogočiti nadaljnje proizvajanje dobrin v obojestransko korist. Z uveljavitvijo pravic o možnosti socialnega zavarovanja proizvajalcev na domovih je odprta možnost tudi suhorobarjem, da se izenačijo z ostalimi proizvajalci.

P. Romanič

Pomenki

Predsednika krajevne organizacije Zveze borcev v Slovenskih Konjicah JAKOBA STEFANČICA smo vprašali o pripravah za bližnji občinski praznik in o delu organizacije Zveze borcev.

— Te dni se pripravljamo na proslavo občinskega praznika, ki ga praznujemo 12. februarja. Na ta dan se spominjamo stotih talcev, ki jih je okupator leta 1945 obesil na Stranicah. Ob tej priložnosti bomo že v soboto odprli v Slovenskih Konjicah razstavo, ki bo prikazovala razvoj NOB v Sloveniji. Računamo, da bo razstava odprta teden dni, da bi si jo lahko ogledali prebivalci naše občine. Večer pred praznikom bo v kinu govor o pomenu praznika, ki ga praznujemo že več let. Dvanajstega februarja pa bo na Stranicah žalna svečanost s polaganjem vencev.

Kot vsako leto — tako smo tudi letos povabili na to žalno svečanost svojce žrtev. Svojce padlih žrtev bomo pogostili in jih povabili v Slovenske Konjice. Gospodarske organizacije v Slovenskih Konjicah so obljubile, da bodo svojce padlih in vse ostale udeležence žalne svečanosti na Stranicah brezplačno prepeljale v obe smeri.

Naša krajevna organizacija zdaj pomaga svojim članom pri potrjevanju dokumentov za priznanje službenih let. Skrb za naše člane je letos naša poglavitna naloga. V tem smislu si tudi prizadevamo, da bi vsi naši člani pridobili potrebno kvalifikacijo.

M.

IZ SEŽANSKE OBČINE

Zbori volivcev oblikujejo občinsko politiko

Nedavni zbori volivcev v sežanski občini so bili zelo dobro obiskani. Volivce je privabil zanimiv dnevni red. V tej občini so namreč uvedli prakso, da na vprašanja in pripombe volivcev redno odgovarjajo, toda ne samo ljudski odborniki, namreč tudi predstavniki podjetij in ustanov, na katere se nanašajo kritike, vprašanja in predlogi volivcev. Ne le delo ljudskega odbora in njegovih organov, marveč tudi podjetij in ustanov je na očeh vseh občanov.

Na teh zborih so volivci obravnavali nekatere probleme zdravstvenega zavarovanja kmetijskega prebivalstva, ker je treba zaradi večjih izdatkov zvišati stopnjo prispevka. Večina volivcev je sodila, da je treba pri tem upoštevati katastrski dohodek in število družinskih članov zavarovancev.

Volivci so obravnavali tudi predloge o povišanju občinskega prometnega davka in dopolnilnega proračunskega prispevka. Na občinskem ljudskem odboru pravijo, da so volivci pokazali pri tem polno razumevanje za skupne probleme v komuni. Volivci so sodili, naj bi povišali samo prometni davek na industrijsko blago in alkohol, medtem ko naj bi bila živila prosta tega davka. Ob povišanju občinskega prometnega davka pa je treba dobro premisliti ne le, kako bo ta ukrep vplival na osebno potrošnjo občanov, marveč tudi na trgovinski promet, pri čemer kaže imeti pred očmi tudi maloobmejni promet.

Dopolnilni proračunski prispevek pa v tej občini ne odmerjajo vsem podjetjem po enaki stopnji, marveč različno, po kategorijah, glede na višino povprečnih osebnih dohodkov (po stopnjah 2 do 10 odst.), v nekaterih gospodarskih organizacijah pa tega prispevka sploh ne plačujejo (n, pr. v storitveni obrti). Tako odmerjanje dopolnilnega proračunskega prispevka dosti bolj ustreza kakor pavšalno obdavčevanje vseh zaposlenih po enaki stopnji, ki so ga uvedli v nekaterih drugih občinah.

Volivci pa so ob obravnavanju teh ukrepov za povečanje proračunskih sredstev opozorili tudi na potrebo po racionalnejšem gospodarjenju na nekaterih področjih. Med drugim so se izrekli tudi za združitev treh zdravstvenih domov (v Sežani, Komnu in Divači) v enega, kar bi ne le pocenilo zdravstveno službo, marveč povečalo tudi njeno kvaliteto. Tej združitvi so doslej nasprotovali nekateri zdravstveni delavci.

V kratkem nameravajo organizacije SZDL v občini prirediti tudi dve javni tribuni: prvo o umestnosti zahtev po gradnji industrije oziroma o perspektivah gospodarskega razvoja v Lokvi in drugo o nekaterih problemih blagovnega prometa v Sežani.

M. Z.

● NOVA GORICA

KRAJEVNE SKUPNOSTI ŠE NISO PREVZELE SKRBI

Na zadnji seji Okrajnega sveta za zdravstvo in socialno varstvo OLO Nova Gorica so obravnavali program dela zavoda za zdravstveno varstvo, pereče naloge krajevnih in stanovanjskih skupnosti ter socialne podpore v goriškem okraju. Za novo predsednico sveta so izvolili Marinko Ribičičevo.

Program, ki so ga sprejeli, obsega perspektivni načrt zdravstvenega varstva za prihodnjih 10 let, ki bo upošteval resnične gospodarske in kadrovske možnosti ter nudil prebivalstvu strokovno, dobro in ne predrago zdravstveno oskrbo. Osnutek programa naj bi izdelali do aprila ali maja. Proučili bodo zdravstvene razmere prebivalstva v okraju in delovanje zdravstvene službe.

Okrajni zdravstveni center se bo potrudil, da bodo občinski zdravstveni centri zaživeli in delovali po programu. O problemih zdravstvene službe bodo seznanjali tudi širšo javnost. Kar največ bodo pomagali organom družbenega upravljanja v zdravstvu in skrbeli za strokovno izpopolnjevanje zdravstvenih delavcev. Med drugim bodo raziskali tudi vzroke naglega nazadovanja rojstev na Tolminskem. Lotili pa se bodo tudi drugih problemov, predvsem bodo uredili varstvo mater in otrok, zdravstveno zaščito starih ljudi in hišnega bolnikov.

Veliko teh zadev lahko uredijo v komunah samih, seveda ob sodelovanju državljanov krajevnih skupnosti. V goriškem okraju je namreč 150 krajevnih in 8 stanovanjskih skupnosti. Podatki, ki so jih doslej zbrali občinski organi socialnega varstva, kažejo, da so se krajevne skupnosti doslej omejile največ na ustanavljanje komunalnih, obrtnih in gospodinjskih servisov. Niso se pa lotile nege, varstva in razvedrila otrok, prehrane, pomoči in oskrbe starih, nege bolnikov na domu in podobnega. Ta problem nekoliko ublažujejo otroški vrtci, ki jih pa še niso prevzele stanovanjske skupnosti. Te ustanove pa sprejemajo le malo otrok. Preskrbljeni niso otroci, mlajši od treh let, zelo slabo ali pa sploh nepreskrbljeni pa so šolski otroci zaposlenih mater. Za to se je najbolj zavzela stanovanjska skupnost v Novi Gorici, ki sama gradi otroški vrtec.

Neurejena je tudi prehrana otrok. To stanje sicer blaže šolske mlečne kuhinje, ki dajejo malico približno 17.000 učencem v okraju. Le malo pa je šol, ki pripravljajo tudi kosilo za tiste otroke, ki prihajajo ali se vozijo v šolo od daleč. Zlasti v večjih središčih z razvitimi osnovnimi in drugimi srednjimi ter vajenskimi šolami bi bilo treba to zadevo urediti. Tudi v nekaterih vrtcih nimajo urejene prehrane. Stanovanjske skupnosti bi lahko uspešno opravljale naloge, če bi se povezale z vsemi organizacijami in ustanovami, ki imajo v svojem programu skrb za človeka.

Vsa pomoč, ki so jo prejeli upravičenci, marsikdaj ni zadoščala. Lani so v tem času, kot kažejo podatki, izdali za pomoč 1914 osebam (26,9 % mladoletnih) približno 50 milijonov dinarjev ali mesečno vsakemu po 4276 din. Razlika med najvišjo in najnižjo stalno mesečno podporo je po občinah precejšnja. V Ajdovščini prejema pomoč 256 ljudi, ki so dobili po 3811 din, v Tolminu pa 538 ljudi 4893 din, v Idriji je 369 ljudi in v Novi Gorici 751, ki so dobivali v povprečju enako — 4000 dinarjev na mesec. Sem sodijo stalne podpore in oskrbnine v zavodih.

Sredstva za pomoči so sicer precejšnja, a še vedno nezadostna. Prav bi bilo, če bi občinski ljudski odbori ustanovili posebne sklade za financiranje socialnega varstva, v katere naj bi se razen proračunskih sredstev zlivali tudi prispevki gospodarskih, družbenih organizacij, zavodov in občanov. Urejanje socialnih problemov posameznikov po krajevnih skupnostih bo nedvomno uspešnejše. Sredstvom sklada bi krajevne skupnosti lahko pridružile še svoje, vse pa bi razdelile v primerni višini in obliki ljudem, katerih življenjske razmere bolje poznajo kot pa občinski organi za socialno varstvo. Z razvijanjem preventivne skrbi za človeka pada število tistih, ki so potrebni denarne, družbene pomoči. Leta 1952 jih je bilo 2207, lani pa le 844, ki v povprečju prejemajo 2287 din mesečne socialne podpore.

Med vsemi podpiranci, ki smo jih navedli, so tudi otroci padli partizanov in žrtev fašističnega nasilja. Ti otroci rastejo in se osamosvajajo; kmalu ne bodo več potrebni pomoči.

-jp

HITRO PRIPRAVLJENO KOSILO

Ohrovt s krompirjem, jabolčni narastek.

Ohrovt s krompirjem: kilogram ohrovta, tri četrt kilograma krompirja, deset dkg prekajene hamburške slanine, sol, kumina, žlica masti, žlica drobno zrezane čebule, poper, dve žlici moke.

Ohrovtovo glavo grobo razrežemo, poparimo in damo kuhat v liter vrele vode. Solimo, pridamo kumino in razrezan česen. Krompir olupimo, zrežemo v večje kocke in damo v ohrovt. Iz masti, moke, čebule in na rezance zrezane slanine naredimo rjavo prežganje, ki ga razredčimo s pol litra hladne vode. Ko prežganje zavre, ga vlijemo k ohrovtu in krompirju. Ko skupaj prevre, še popramo.

Jabolčni narastek: kilogram jabolk, nekaj žlic sladkorja, deset dkg rozin, limonina lupinica, nekaj dni star bel kruh, malo presnega masla.

Jabolka olupimo, zrežemo v kocke, damo v kozico, posujemo z nekaj žlicami sladkorja, polijemo z zajemalko tople vode, dodamo limonino lupinico in malo cimeta ter dušimo, da se jabolka zmehčajo. Kruh rezemo v centimeter debele rezine, jih pomažemo v raztopljeno presno maslo in z njimi obložimo dno in obod ognja varne oblike za pečenje narastkov. — V sredino naložimo jabolčni kompot, ki ga prekrijemo s kruhovimi rezinami, ki smo jih poprej namočile v presnem maslu. — Površnu vse skupaj potresemo s sladkorjem in v vroči pečici rumeno zapečemo.

LJUBLJANSKI ČEBELARJI SO SE SESTALI

Ljubljanska čebelarska družina je imela občni zbor. Udeležilo se ga je približno 70 čebelarjev, ki so govorili predvsem o nujni gradnji hiše z uradnimi, učnimi in delovnimi prostori. Nekateri so opozarjali na važnost dobro organizirane obveščevalno - opazovalne službe, ki bi omogočila načrtnejše izkoriščanje ogromnega naravnega bogastva. V izgubo so šli že tedaj milijoni, ker so na isto mesto pripeljali preveč panjev, katerih lastniki so na slepo sledili izkušenejšim čebelarjem.

Nič čudnega ni, da ima ljubljanska čebelarska družina toliko članov, saj je mesto polno parkov in vrtov, ki nudijo čebelam dovolj paše. Le pomanjkanje naraščaja je v družini precej boleča točka.

M. S.

● ŠOŠTANJ

ZVIŠANA PROMETNI DAVEK IN OBČINSKA DOKLADA

Na zadnji seji ObLO Šoštanj so po temeljiti razpravi sklenili zvišati prometni davek od 4 na 6%. Prav tako so sklenili zvišati občinske doklade v nižinskih in srednje višinskih predelih. Vse to je narekoval povečan občinski proračun za letos, ki bi znašal 400 milijonov, kar pomeni 40-odstotno zvišanje. Tako je občina z letom 1962 prevzela kataster in sodišče v svoj proračun. Prav tako je nujno, zvišati prejemke prosvetnih delavcev in uslužbencev v državni upravi. Le-ti imajo v primerjavi z ostalimi uslužbenci v gospodarskih organizacijah zelo nizke prejemke. Torej je bil ukrep, ki ga je sprejel občinski odbor, nujen.

Na seji so sprejeli sklep o uvedbi krajevnega samoprispevka krajev Lokovica nad Šoštanjem, Šaleka pri Velenju in Šmartnega ob Paki. Na zborih volivcev v teh krajih so predlagali samoprispevek, da bi tako lahko popravili krajevne ceste, medtem ko bodo v Lokovici gradili novo krajevno cesto. Samoprispevek bodo prebivalci tod lahko dali tudi v materialu in delu.

-V-

● LJUTOMER

KONFERENCE SZDL

Na minulih letnih konferencah krajevnih organizacij Socialistične zveze v ljutomerski občini so v glavnem razpravljali o delu v lanskem letu, o nalogah v krajevnih skupnostih itd. V vseh večjih centrih bi radi organizirali klubsko življenje, vprašanje so le prostori. Na konferencah so ugotavljali tudi, da so povsod predvsem delali odbori, ne pa sekcije. Obisk na konferencah je bil dober, povsod se je zbralo skoraj sto ljudi.

—er

● BELTINCI

MLADINSKI POLITIČNI ŠOLI

V beltinski občini delujeta dve mladinski politični šoli: v Beltincih in Črenšovcih. V obeh se je mladina seznanila z razvojem delavskega gibanja, NOB, svetovnim mladinskim gibanjem, z gospodarskim in političnim razvojem itd.

D. B.

● MURSKA SOBOTA

ORGANIZACIJE REZERVNIH OFICIRJEV SO DOBRO DELALE

V občini Murska Sobota so končani občni zbori rezervnih oficirjev. Na vseh zborih so izvolili delegate za občinsko koferenco. Najboljši osnovni organizaciji oficirjev in podoficirjev v občini sta Cankova in Grad. Lani so vse organizacije svoje delovne programe zadovoljivo izpolnile. Tako je bilo v vsaki organizaciji devet predavanj, člani pa so si ogledali tudi šest strokovnih vojaških filmov.

D. B.

● RAKIČAN

ŠOLA ZA ODKUPOVALCE KMETIJSKIH PRIDELKOV

Na pobudo Trgovsko-gostinske zbornice za okraj Murska Sobota bodo ta mesec v Rakičanu odprli šolo za izobraževanje ljudi, ki so pri kmetijskih zadrugah zaposleni pri blagovnem prometu ali so skladiščniki na kmetijskih posestvih. Na zadnji razširjeni seji Kmetijsko gozdarske zbornice za okraj Murska Sobota so zastopniki kmetijskih zadrug in posestev sprejeli sklep, da bodo izbrali 20 ljudi, ki imajo ustrezno prakso v blagovnem prometu in moralne kvalifikacije za takšno šolo, 10 gojencev pa ta šola pričakuje iz mariborskega okraja.

V internatu kmetijske šole je dovolj prostora za tiste obiskovalce, ki se zaradi oddaljenosti ne bodo mogli voziti od doma; celo zaželeno je, da bi jih čimveč stanovalo tam, da se laže posvetijo učenju. Polovico stroškov za vzdrževanje te šole bo krila okrajna trgovinsko - gostinska zbornica, drugo polovico pa kmetijske organizacije.

Pouk na tej šoli bo trajal dvakrat po štiri mesece v zimskem času in v zgodnji pomladi, ko je v kmetijstvu najmanj odkupa. Gojence bodo poučili o smernicah pri socializaciji vasi, o politiki cen, o ocenjevanju tržišča, o načinih postavljanja blaga na tržišče, sorazmerno največ učnih ur pa je določenih za blagoznanstvo. Tisti, ki bodo uspešno končali pouk, bodo dobili naziv kvalificirani odkupovalec.

J-k

● NAZARJE

NEKAJ O DELU GASILSKEGA DRUŠTVA

Na občnem zboru Gasilskega društva Nazarje so podali poročila, iz katerih je bilo razvidno lansko delo društva.

Tako so lani nabavili novo motorno črpalko in precej ostale gasilske opreme. V ta namen so izvedli nabiralno akcijo in tudi sami prostovoljno delali več kot 900 ur. V kratkem bodo imeli tudi novo prikolico za prevoz črpalke in gasilnih cevi, ki jo bodo sami izdelali.

Društvo ima tudi mladinsko in pionirsko desetino. Posebno pozornost posvečajo preventivni službi in so v tednu požarne varnosti priredili predavanja o požarni varnosti in gašenju. Veliko zanimanje so pri tem pokazali šolarji, saj so po predavanju napisali nekateri dobre proste spise o gasilstvu in so za najboljše prejeli nagrade.

I. L.

● PUCONCI

ŠOLO BODO GRADILI

Krajevna organizacija SZDL obsega sedem vasi, ki imajo že vse vaške domove, dve pa tudi televizijske sprejemnike. V Puconcih pa bodo do konca 1965. leta zgradili tudi novo osemletno šolo.

Naš fotozapisek

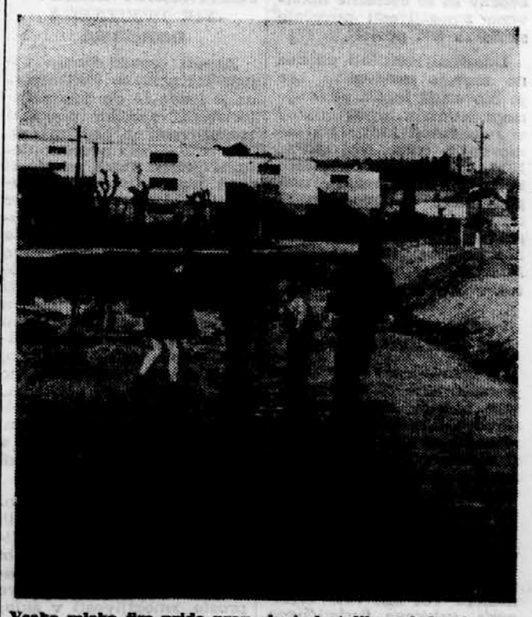

Vsaka mlaka jim pride prav, da je le toliko zaledenela, da drži obtežitev. Ob obali se to ne zgodi tako pogosto, letos, po treh kaj blagih zimah, pa zdrkne toplomer dovolj pogosto pod ničlo, in led je tu; v veselje otrok, ki sanjajo tudi ob obali o snegu in ledu. — Na sliki: Skromno zimsko veselje v Šemedeli pri Kopru.

Foto: Frank

Revizija zemljiškega katastra na Kočevskem

Delo, pri katerem bo več let sodelovalo 50 geodetov in geometrov

Zemljiški kataster bi moral služiti tehničnim in gospodarskim namenom, pravilnemu obdavčenju zemljišč, zemljiški knjigi in statistiki. To mu nalagajo veljavni predpisi in potrebe. Na Kočevskem ni tako, zato je za kataster odrejena revizija.

Sedanji zemljiški kataster je še iz prejšnjega stoletja; zemljišča so izmerili okrog leta 1825, na podlagi tega pa napravili kataster in zemljiško knjigo okrog leta 1875. Zato katastrski načrti, imenovani mape, in katastrski knjigovodski operati prikazujejo takratno stanje privatne lastnine nepremičnin. Služili so torej samo kot osnova za obdavčenje zemljišč in za vpisovanje lastniških pravic, nič pa tehničnim, gospodarskim in drugim namenom.

Druga svetovna vojna s posledicami je pri nas bistveno spremenila vse te osnovne katastrske in lastninske podatke prav na Kočevskem.

Požgane in uničene so bile skoraj vse vasi in naselja. Mnogo teh vasi niso več obnovili, vsaj prav na istih mestih in v enakih oblikah ne. Opuščene in spremenjene so številne obdelovalne površine — njive, travniki, sadovnjaki in vinogradi ter neobdelovalne — pašniki in gozdovi. Po znanem odloku AVNOJ so nacionalizirane vse nepremičnine, last nekdanjih prebivalcev nemške narodnosti. Spremembe tega lastništva na SLP so sicer vpisali v zemljiško knjigo in kataster, vendar za vsako parcelo oziroma skupino parcel posebej. Zato so ostale v katastrskih načrtih in operatih ter zemljiški knjigi še vse prejšnje razdrobljene parcele po svoji obliki, površini, načinu obdelave (kulturi) in bonitetnih razredih. To povzroča sedanji katastrski in zemljiškoknjižni službi veliko nepotrebnega dela, gospodarstvu in statistiki pa netočne podatke obdelovalnih in neobdelovalnih površin. Razen tega pa je najhuje to, da je bilo veliko »originalnih« katastrskih načrtov in operatov med vojno uničenih. Bili so namreč v kočevskem gradu, ki je ves pogorel. Namesto teh imamo tehnično slabe kopije, ki so jih med okupacijo napravili Italijani.

Za upravljanje in gospodarjenje na teh obsežnih zemljiščih je bilo ustanovljeno kmetijsko-gozdarsko posestvo v Kočevju. Gotovo je to posestvo največje tovrstno podjetje v Sloveniji, ki gospodari po sodobnih in socialističnih načelih. Za to gospodarjenje so bile nujne obsežne arondacije, ki naj bi izbrisale tudi vse meje nekdanjih razdrobljenih parcel. Izoblikovali so nove večje komplekse kmetijskih in gozdarskih površin, ki so v bistvu nove parcele.

S tem so postali sedanji katastrski načrti in podatki v resnici nerealni in zato nekoristni.

Sodobne geodetsko-katastrske načrte in podatke, ki prikazujejo resnično podobo terena v horizontalnem in vertikalnem pogledu, potrebujejo razen geodetsko-katastrske službe še druge stroke in službe. Ti načrti so podlaga vsem gradbenim, urbanističnim in gospodarskim načrtom; katastrski podatki, ki pa morajo biti seveda točni, pa upravni, finančno-davčni, statistični, pravni ter komunalni službi in drugim.

Da bi zadostili vsem tem zahtevam in potrebam, so pristojni republiški organi po odredbi o katastru določili za vso kočevsko pokrajino revizijo katastra, in to z novimi meritvami. Ta odločitev je nedvomno velika pridobitev za geodetsko-katastrsko stroko in službo, in to v republiškem merilu: samo tako bo moč to obsežno geodetsko delo izvršiti najbolje in v določenem kratkem roku.

Izmeriti bo treba približno 64.000 ha površin na območju ObLO Črnomelj, Novo mesto in Kočevje. Delo bo trajalo nekaj let, opravljalo pa ga bo nad 50 geodetov-inženirjev in geometrov; stroški bodo znašali kakih 300 milijonov dinarjev, pri tem obsežnem geodetskem delu bodo verjetno uporabili tudi novejše metode merjenja — aerofotogrametrija, t. j. snemanje z letali.

Pri upravnih in drugih postopkih bodo razen republiških sodelovali še okrajni in občinski organi.

V letu 1961 so že opravili nekaj priprav. Na območju ObLO Kočevje so določili, na terenu zakoličili, v zapisnikih pa opisali nove spremenjene meje katastrskih občin nekatere dosedanje so celo opustili ali združili s sosednimi. Izpopolnili so tudi osnovno geodetsko (triangulacijsko) mrežo in pričeli z izmero mesta Kočevja. Letos in v naslednjih letih pa se bo začela podrobna izmera celotne pokrajine. Sad tega bodo novi, sodobni geodetsko-katastrski načrti v merilih 1:1000, 1:2500 in 1:5000 ter osnovni državni zemljevid v merilu 1:10.000.

Obliko in vsebino teh načrtov določajo posebni zvezni strokovni predpisi in pravilniki. Sem sodijo tudi nazivi vasi, naselij, »zvana mesta« določenih predelov, hribov in drugo. Ob tej priložnosti bi bilo nujno in prav, da bi dosedanja nemška imena, kot n. pr. Rajndol, Rajhenav, Brumvirt, Šahen, Rozenbrun, Fridrihštajn in druga, zamenjali s slovenskimi.

Nemških naseljencev, ki so dolga stoletja naseljevali to pokrajino, ni več in jih ne bo. Novih imen ne bo težko najti, saj je bilo prav Kočevsko središče slavnih dni in dogodkov NOB. Mnenja in predloge o tem naj bi dali razen pristojnih organov tudi zgodovinarji, geografi in etnologi, ki bi s tem pripomogli, da bi bili novi katastrski načrti in zemljevidi tudi glede tega res novi in sodobni, saj jih bomo uporabljali spet dolga desetletja.

Dosedanji načrti in podatki že zdavnaj sodijo v zgodovino in arhive.

I. Krča

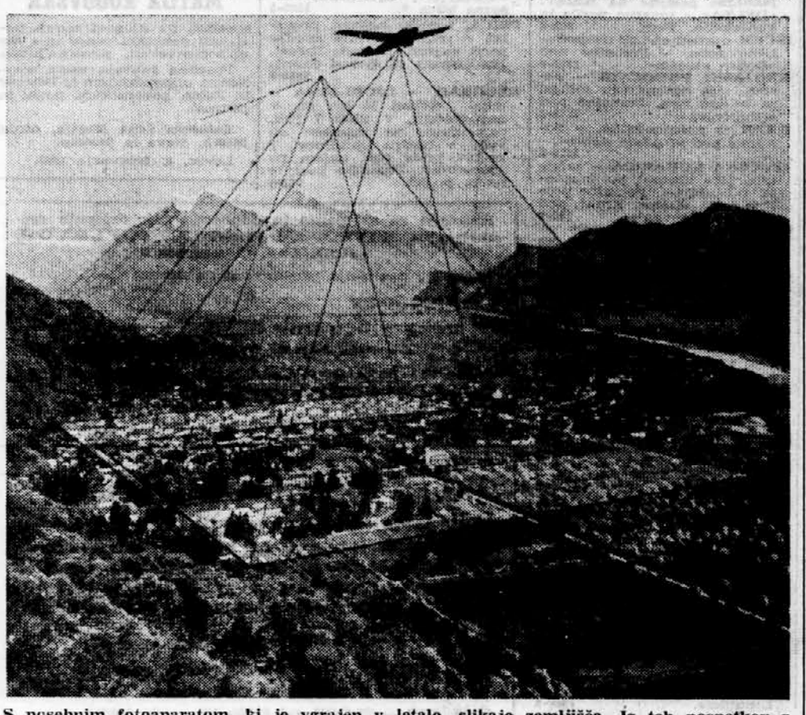

S posebnim fotoaparatom, ki je vgrajen v letalo, slikajo zemljišča. Iz teh posnetkov s posebnimi fotogrametričnimi inštrumenti izdelujejo načrte za katastrske operate.

Natečaj za pevce in orkestre

Okrajna gostinska zbornica v Sarajevu je dala zelo koristno pobudo. Razpisala je natečaj za angažma pevcev v posameznih gostinskih objektih ter posebne natečaje za angažma orkestrov zabavne in narodne glasbe. Pričakujejo, da bodo s tem onemogočili razne nekvalitetne orkestre in družbeno vplivali na organizacijo te vrste oddiha in zabave velikega števila ljudi. Tudi člani kulturno-umetniških društev se bodo lahko plodno vključili v razvijanje te dejavnosti.

BELEŽKE S SODIŠČA

Vsi smo samo ljudje...

Pred sodnikom sta sedeli mlada, komaj polnoletna dekle in starka sedemdesetih let — vnukinja in stara mama. Dekle je bila oblečena skromno, na glavi je imela zeleno rutko, stara mama pa je bila v ponošenem črnem zimskem plašču. Vsaka od njiju je bila svet zase: za mlado dekle s polnimi, svežimi lici in živahnimi očmi se življenje začenja, življenje starke pa gre v zaton; dolgo življenje je skoraj do konca izčrpalo njene moči...

Dekle je govorila tudi za staro mamo: »Gospod sodnik, stara mama mi daruje svoje premoženje... prišli sva, da o tem narediva pogodbo...« Izročila je listine — posestni list, na katerem je pisalo o vseh travnikih, njivah, stavbiščih, o kmečki hiši. Lastnik vsega tega je njena stara mama. Pokazala je odločbo komisije za nacionalizacijo, po kateri je nekaj zemljišča nacionaliziranega, ter s svinčnikom popisan papir, ki ga je stara mama pripravila za sodnika.

»Ali darujete to svoje premoženje svoji vnukinji?« — je vprašal sodnik slabotno starko. Ta je v odgovor samo rahlo prikimala.

Nato je sodnik, ko je ugotovil istovetnost oseb in preveril vsebino listin, narekoval darilno in izročilno pogodbo: »... Šinkovec Ivana izroči in prepusti... vpisane nepremičnine s pritiklinami in premičninami svoji vnukinji Což Ivani in dovoljuje da se vknjiži lastninska pravica pri teh nepremičninah... za osebo z imenom Což Ivana, ki sprejme izročeno premoženje ter nastopi takoj posest in užitek...«

Starka je sedela zraven vnukinje negibno, dostojanstveno in nekoliko odsotno, kakor da bi bila ravnodušna do vsega, kar se dogaja. Nagnila se je naprej, da bi slišala vprašanje sodnika: »Ali si boste kaj izgovorili, saj boste še živeli?« »Ja, gospod sodnik, tule na listek sem si napisala — je mirno odgovorila.

Na listu je do podrobnosti pisalo, kaj vse zahteva od vnukinje zase. Na podlagi tega je pogodba še dopolnjena: »... izročevalka si izgovori, obdarjenka pa se ji zaveže dajati brezplačni preužitek: dosmrtno stanovanje v hiši s pravico souporabe kuhinje, razsvetljave, s pravico do drv, gibanja po hiši in posestvu; hrano pri skupni mizi, odprtem kruhu, potrebno obleko, obutev, osebno in posteljno perilo, v primeru bolezni nego in postrežbo... za priboljšek na dan 2 decilitra vina in v denarju po 2000 din mesečno...«

»No, vnukinja, kaj vi pravite, to se vas tiče?« — se je obrnil sodnik na mlado dekle. Vnukinja, ki je živo sledila narekovanju pogodbe, je hitro potrdila: »O tem sva se že dogovorili s staro mamo, veste, preden sva prišli sem...«

»Kaj pa, če se skregata, če nekega dne ne boste več želeli živeti pri skupni mizi z vnukinjo?« je sedaj vprašal starko.

Starka je mislila tudi na to — drugi del listka je namreč vseboval podrobno določene dajatve obveznosti vnukinje na dan, teden, mesec in leto.

Obdarjenka dovoljuje, da se v korist izročevalke — njene stare mame — vknjiži služnostna pravica dosmrtnega stanovanja in realno breme dosmrtne oskrbe — s čimer naj bi bile zavarovane njene preužitne pravice.

Pogodbo so prebrali, sodnik je obe ženski opozoril na posledice pogodbe, ki sta jo potem podpisali. Ali sta se starka in mladenka zavedali pomena njenih posledic?

Odšli sta iz dvorane, v meni pa je ostal občutek, da je nadaljnja usoda starke kljub razločnim določilom pogodbe praktično najbolj odvisna od vnukinje.

Nagibi, po katerih se stari ljudje odločajo, da svoje premoženje darujejo in izročajo svojim najbližjim sorodnikom, so različni. (Istega dne je na primer oče izročil v podobnih pogojih zemljo in hišo enemu svojih sinov, ker so vsi drugi otroci šli v službo — »Ne marajo zemlje, naš svet je slab... težak je »grunt!« — mi je potožil oče. — »Ta sin je rekel, da bo tudi on šel, če mu ne izročim zemlje; dovolj je star, rad bi sam začel...«). Poglavitni razlog pa je skoraj vedno starost.

Naravno bi bilo treba pričakovati, da bi obdarjenci tudi brez takšnih pogod skrbeli za svoje najbližje svojce, saj stari ljudje potrebujejo pomoč prav v zadnjih letih življenja. Žal pa večkrat celo sporazumno sklenjene pogodbe ne zagotavljajo starim ljudem tistega mirnega življenja, ki si ga tako želijo. Nimajo pa volje in verjetno niti moči, da bi se zaradi kršitve pogodbe zatekali na sodišče, čeprav jim zakon nudi zaščito.

Zato so takšne pogodbe večidel le v korist obdarjencev, darovalci pa so kljub pogodbam prisiljeni, da si poiščejo pomoč pri občinskih socialnih organih. V takšnih primerih nastopa čuden položaj — obdarjenci uživajo plodove zemlje in vsega premoženja, ki je bilo last darovalca, za starce pa skrbi — občina! Občinski sindikalni organi tudi sami večkrat sklepajo pogodbe, ki starim ljudem zagotavljajo oskrbo. To oskrbo pa plačujejo z morebitnim ustreznim delom zapuščine. Na podeželju bi lahko slišali o številnih primerih nehvaležnega ravnanj potomcev do svojih darovalcev. Poglejmo: starka je svojim vnukinjam kupovala bonbončke z denarjem, ki ga ji je dala občina, čeprav je imela pogodbo, po kateri naj bi sorodniki skrbeli za njen preužitek.

Dostikrat se bližnji svojci niti najmanj ne zmenijo za starega človeka niti za njegovo zemljo, dokler stari ne umre in dokler se ne uvede zapuščinski postopek. Tedaj pa se celo oddaljeni sorodniki začnejo nenavadno živo zanimati za stanje zapustnikovega premoženja!

Vsi smo samo ljudje... Nekoč bomo lahko tudi mi kot starka, o kateri govorimo; lahko se zgodi, da bo tudi mlada vnukinja sedela pred sodnikom zraven svoje hčere ali vnukinje ter sklenala pogodbo da »daruje in izroča premoženje svoji vnukinji... ter si izgovori...« Ali pa bo novi čas povsem odpravil usedline starega in bomo brez pogodb zaupali drug drugemu!

J. Trajčov

V Zagrebu garaža za 6 000 avtomobilov

Na pobudo uprave Zagrebškega velesejma so v Zagrebu pred kratkim položili temelje bodočega avtomobilskega centra, ki bo v prostorih novega sejma čez Savo. Ko bodo izpolnili ta avtomobilski center, bodo lastniki avtomobilov imeli na voljo ne le garaže, pač pa tudi servise za popravilo in pranje avtomobilov.

Predvidevajo, da se bodo tudi vse mestne avtošole priselile v ta center. Prostore tega avtomobilskega centra že uporablja carinarnica ki prej ni imela svojih pokritih prostorov in so bili na njenem dvorišču avtomobili izpostavljeni dežju, snegu in prahu. Razen tega bo v prihodnje tukaj tudi sejem rabljenih avtomobilov, ki je bil doslej vsako nedeljo blizu Ekonomske fakultete. Prav tako bodo odprli blagovnico, non-stop restavracijo in non-stop kinematograf.

V Zagrebu je nastal v zvezi z garažami pravi problem, saj se je v zadnjem času močno povečalo število motornih vozil. Računajo, da vozi sedaj po zagrebških ulicah okoli 30.000 tovornih in osebnih avtomobilov kot tudi motornih kolesa. Več kot dve tretjini teh vozil parkirata ponoči kar na ulicah, zaradi česar se avtomobili in motorji hitreje kvarijo, prav tako pa so opazili, da so narasle tudi kraje. Mesečno ukradejo povprečno 40 avtomobilov.

Obširne dvorane Zagrebškega velesejma pa so prazne, razen v velesejemskih dneh, čeprav so zelo pripravne za garaže. Zato je pobuda uprave Zagrebškega velesejma prišla ravno pravi čas.

V »mestni garaži«, ki bo lahko hkrati sprejela okrog 6000 avtomobilov, bo lastnik avtomobila za mesečno uporabo plačal okrog 4000 din za teden dni pa 1500 din. Prvi interesenti, ki jih je precej, pa so pripominjali, češ da je garaža precej daleč iz mesta. Zaradi tega so organizatorji uredili tudi ta problem. Tisti, ki bodo pripeljali avtomobile v garažo po 22 uri, se bodo lahko vrnili v mesto z avtomobili velesejemske taksi službe. Cena prevoza bo zmerna. Do 22 ure pa bodo do velesejma in nazaj v mesto vozili redni mestni avtobusi.

Ta objekt bo zlasti koristil šolam, kjer se uče vozniki-začetniki, saj so asfaltirane ceste prostranega sejma kot ustvarjene za praktični pouk.

Avtomobilski center bodo postopno izpopolnili z vsemi potrebnimi servisi in tudi s trgovino, ki bo nudila raznovrstne avtomobilske dele za najrazličnejše znamke avtomobilov. V enem izmed servisov bo lastnik avtomobila lahko dobil tako imenovani »kardiogram« svojega avtomobila, ki mu bo točno povedal, koliko časa lahko še uporablja svoj avtomobil do generalnega popravila. Razen tega bodo v tem centru tudi ekspresni servisi za pranje avtomobilov, opremljeni s posebnimi predori, v katerih bodo oprali avtomobile v najkrajšem času.

T. V.

»Sijeme« tudi na Reki

Zagrebška tovarna prehranskih izdelkov »Sljeme« prodaja tudi na Reki. Že nekaj dni pripravlja v svojih obratih obroke tople hrane po 160 dinarjev za kg. Reški radio redoma objavlja jedilnik za naslednji dan. Jedilnik obsega dve ali tri jedi. Hrana je okusna in bogata z vitamini.

»Najboljši motorji - izredne cene«

Po Trstu sta se sprehajala dva janta in se pogovarjala. »Imata kaj naprodaj?« ju je naenkrat ustavila stara ženička, ki je že od daleč spoznala, da sta janta iz Jugoslavije, saj sta bila oblečena tako po italijansko, kot nobeden pravi Italijan že dolgo časa ne več. »Kar sva imela, sva že zamenjala za ti dve bundi, se je postavil Jože in nežno pogladil svojo. »Pa mesa imata kaj?« se je zdaj oglasila druga ženica z leve. »Pa maslo?« Jože in Janez sta s turobnima obrazoma pomislila na carinske predpise in odkimala.

Pravzaprav se pa v Trst nisva prišla oblačit, je podjenček z dva metra dolgima rokama. Ampak vseeno, se je v Jožetu oglasila druga polovica njegovega bitja, optimist. Frajer je pa je bil. Čeprav samo dva tedna. Bunde ne bo opral, pa bo. Motorja pa tako in tako ni treba prati.

»Kje pa je kakšna agencija za motorje? je prvi nehal premišljevati Janez in se ozrl na ženičko, ki je edina še vztrajala in še kar naprej sitnarila. »Ja, ja, takoj pokažem,« se je oglasila, »saj v prvi za vogalom dela moj svak. Pa zelenjavno trgovino vama tudi lahko pokažem, tam dela nečak mojega... »Hvala, samo motorje.«

Prodajalec ni hotel biti nevljuden in je pokimal, naj kar takoj odpošljejo. Janez, ki se je nekoliko bolj spoznal na motorje, saj se je že dvakrat peljal avtostop do Iga in je zato največ pozornosti posvečal vzmetem, je malo zagugal motor in ugotovil, da so zanič. Drugega ni znal preizkusiti, zato je takoj ogorčeno dejal: »Moj motor je zanič. Zanj dam kvečjemu 30.000 lir!« Prodajalca sta se ustrašila in začela med seboj šepetati. Preden sta kaj rekla, jima je Janez stisnil v roko po 1000 lir, da bi popravil svoj slab vtis, nakar so podpisali obe pogodbi. Janez naj v Ljubljani še nekaj malega doplača, so še napisali in se sončnih obrazov (posebno oba prodajalca) poslovili.

Čez tri tedne, kolikor pač potrebuje vlak od Trsta do Ljubljane, če vozi skuter, sta naša srečneža dobila vsak svojo vespo. Jože, ki se ni dosti spoznal na motorje, tako brez motorja, Janez, ki bi rad barantal, pa je plačal za svojo 90 odstotkov izrabljeno, v Ljubljani še tisti mali prispevek 20.000 din, ki so mu jih preračunali v lire po obračunskem kurzu. Sedaj oba čakata, da vespi še ocarinijo.

V Ljubljani se je medtem Jože verjetno že zbudil iz sanj. V njem je verjetno za dalj časa zamrla njegova optimistična polovica. Janez barantal najbrž ne bo več, vsaj z Italijani ne. Zaradi drugih stvari, ki sta jih kupila, so se jima v Ljubljani res vsi čudili. Ampak ne zato, ker sta kupila tako lepe stvari in »poceni«. Čudili so se, da se pri nas še najdeta dva taka bučka.

M. Potočnik ml.

NAJBOLJE CENE
MOTORI SIGURNI
I GARANTOVANI

Na našem skladišču naši ste veliki asortiman skutera, motora, vespa i lambreta

ISPORUKA ODMAH ŠALJEMO
POŽELJI NA ADRESU KUPCA

mislil Janez, zaradi motorja sva prišla. Zaradi rabljenih motorjev, ki so v Italiji »grozno poceni in fajn«, kot jima je pravil Martin. On pa že pozna stvari, saj ima v Italiji strica, ki vse najbolje ve, pa še kaplan je. Tudi za obleke je povedal, da so tu strašansko poceni. No, zanju sta plačala sicer res malo več, kot bi v Ljubljani, kjer se dobe tudi take. Toda kako jima bodo znanci in prijatelji nevoščljivi, ko bodo izvedeli, da sta kupljeni v tujini, ne pa v Ljubljani! Kaj češ s takimi iz Ljubljane, ki jih lahko kupi vsak četudi ceneje? Nič.

Tudi Jože je mislil isto. Ker se je skrival v njem tudi delček pesimista, je pomislil za hip še na Pepeta, sošolca, ki je kupil v Italiji perfektno vijoličasto majo. Vsi so ga občudovali. Čez dva tedna pa jo je nehal nositi. Kar tako, je v začetku odgovarjal. Da mu ni več všeč. Čez en mesec je potem priznal, da se je pri pranju tako uskočila, da bi jo lahko nosil samo še

Kozerija

Preročišče naših dni

Na vratih moderno opremljenega expresse biroja — servisa za hitre in učinkovite napotke za življenje in službeno udejstvovanje — se je zatresla tablica z napisom: »Uradne ure vsak dan od 7 — 14, ob sobotah do 11.« Bilo je okrog pol osmih, ko je slavna, nekoliko modernizirana prerokinja, sodobna antična Pitia, stopila v svoj biro.

S privajenim gibom si je popravila platinasto oksidirane, da srede hrbta segajoče predivaste lase, pristavila žezvo na brzokuhalnik in prelistala pri klubski mizici dnevni časopis. Ta čas se je v miniaturni čakalnici nabralo že nekaj upajočih, ki so priromali v expresse preročišče iz vseh delov naše dežele, z najraznovrstnejšimi skrbmi, ki so jih trle.

Postopke, znane iz davnine, je Pitia nekoliko prilagodila našemu času. S preroškim duhom je ugotovila, da njene usluge ne bodo šle v promet, če bo pustila romarje čakati dva ali tri dni, kot si je to lahko privoščila nekdaj s svojim rojaki ob romantičnem potočku v Eolski zemlji. Tudi bi je nihče v današnjem tempu življenja ne spraševal za nasvet, če bi bila njena pojasnila tako nerazumljiva, da bi ljudje njihov pomen razvozlali šele čez leta, ko bi jih usoda že dvakrat lopnila po glavi. Deviza njenega poslovanja se torej glasi: »Hitro kot raketa, jasno kot beli dan!«

Če bil del njenega delovnega dne posneli na magnetofonski trak, bi našim zanamcem, točneje kot to lahko zagotovi ustno izročilo ohranil približno takle dokument naših dni:

PITIA: »Kdor je na vrsti, naj vstopi in vpraša!«

TRGOVEC S KONFEKCIJSKO ROBO: »Kdaj bodo šle v promet naše zaloge?«

P.: »Ko bo razprodaja nekurantnega blaga!«

ZDRAVSTVENI DELAVEC: »Kje naj iščemo tehtnico za tehtanje kvalitetnega dela?«

P.: »Povsod, samo ne na Žalah ali v bodočem krematoriju!«

PROSVETNIK: »Kdaj se bomo lahko veselili prvega v mesecu?«

P.: »Ko bo učinek zajemal več kot učiteljevanje v enem razredu s tremi do petimi urami dnevno!«

SMUČAR: »Zakaj trgovine nimajo smučarske opreme, ko je sneg?«

P.: Ker čakajo poletja, da bodo podprle razvoj novega športa — smučanje na vodi!«

GOSPODINJA: »Zakaj niso kmetijska posestva vzimila solate, da bi privatnim prodajalcem spodnesla cene?«

P.: »Ker bi bil to zastarel, kmečki način shranjevanja solate za zimo, brez sodobne primesi konserviranja živil!«

POSLUŠALEC POPEVK: »Ali bomo kdaj dočakali domačo popevko, v kateri ne bosta glavna vsebina solze in dež?«

P.: »Ne! Sonca in smeha se lahko veselite brez popevk!«

PESIMIST: »Glede na naš vozel — ste za nadvoz ali podvoz?«

P.: »Ni važno — ko bo vozel razvozlan, bomo uporabljali vesoljske ladje, leteče krožnike in cigare, otroci pa namesto skirojev — helikopterje!«

OPTIMIST: »Bi bilo dobro, če bi delili osebni dohodek dvakrat na mesec?«

P.: »Slabo — potem bi dvakrat na mesec plačevali obroke na posojilo!«

UČENEC OSEMLETKE: »Odkod vse bolj bled sijaj pričakovanih prednosti preki je ni moč prestopiti brez primernega treninga!«

NESREČNEŽ Z NAGNITIM ZOBOM: »Ali bomo kdaj dočakali čase, ko bo zobozdravnik pogledal v čeljust in mu ta pogled ne bo odkril polovice gnilega zobovja?«

P.: »Ti časi so izumrli z jamskimi ljudmi — od katerih so se nam ohranile samo čeljusti in zobje! Takrat je bilo samo malenkost manj zobozdravnikov kot jih imamo sedaj. Tega poklica namreč še niso poznali!«

HUDOMUŠNEŽ: »Vaše mnenje o zgrešeni prerokbi za konec sveta?«

P.: »Nisem davčni obveznik, zato me napaka nelojalne konkurence ni spravila v obup!«

AVTOMOBILIST: »Zakaj so mehanične delavnice tako podobne zdravstvenim ambulantam?«

P.: »Ker tako v mehaničnih delavnicah kot v ambulantah ne jemljejo pacientov resno tako dolgo, dokler niso vredni mojstrske roke!«

•

Vsaka stvar ima svojo dolžino in svoj konec. Tako tudi ta magnetofonski trak. Če bi ne bilo te omejitve v tehničnih možnostih, bi lahko poslušali melanholična vprašanja o sodobni problematiki v nedogled. Oziroma, v našem primeru vsaj do pol dveh, ko se neuradno konča uradni čas v expresse biroju. Ko je Pitia — naveličana sebe in drugih — že zapirala vrata, je prisopel novinar, zdrdral prošnjo za intervju in vprašal:

»Kdaj bodo vaši odgovori bolj optimistično — konstruktivno — pozitivni?«

Pitia ga je ošinila s preroškim pogledom in prvič ta dan nerazumljivo odgovorila:

»Tako zahteven odgovor bi terjal poseben honorar!«

MARIJA NAMORŠ

OBVESTILA SPOREDI MALI OGLASI

Izdaja in tiska Časopisno podjetje »DELO«, Ljubljana, Tomšičev 1–3. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva 3, Uprava: Tomšičeva 3, telefoni 23-522 do 23-526. – Oglasni oddelek: Ljubljana, Titova 3, tel.: 21-896. – Naročninski oddelek: Ljubljana, Titova 3, telefon za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje naročnike 21-832. – Poštni predal — 29. – Brzojavni naslov »DELO«, Ljubljana. — Žiro račun pri Narodni banki, Ljubljana 600-11-1-167. Mesečna naročnina 550 din. Rokopisov ne vračamo.

Gledališče

DRAMA

Četrtek, 8. ob 20.30 Mirko Zupančič: HISA NA ROBU MESTA. Kristna predstava. Abonma Premierski in izven. – (Vstopnice so v prodaji.)

Petek, 9. febr., ob 15.30: Molière: Tartuffe. Abonma Dijaški 1.

Ob 20.30: Svečana akademija ŠKUD »Akademik« za VII. kongres ZSJ.

Kot druga krstna predstava, kot četrto slovensko delo in kot peta premiera letošnje sezone v Drami SNG bo drevi prvič uprizorjena izvirna drama Mirka Zupančiča »Hisa na robu mesta«. Režiser in scenograf je M. Korun, kostumograf M. Jarčeva, igrajo A. Hlebcetova, S. Glavinova, V. Levstikova, L. Rozman, J. Rohaček in F. Presetnik.

Vstopnice za premiero, ki je za premierski abonma in izven, so v prodaji.

OPERA

Četrtek, 8. ob 19.30 Prokofjev: ZAROKA V SAMOSTANU. – Abonma K. (Vstopnice so tudi v prodaji).

Sobota, 10. in nedelja 11. febr. gostovanje v Celovcu.

MESTNO GLEDALIŠČE
Gledališka pasaža

Četrtek, 8. febr., ob 15. uri: M. Vilhar, Večer v čitavnici. Zaključena predstava za šolo Mirana Jarca.

Ob 19.30: M. Mihelič, Veverica ne more umreti. Abonma Kolektivi A. Vstopnice so tudi v prodaji.

Petek, 9. febr., ob 19.30: M. Mihelič, Veverica ne more umreti. Abonma Kolektivi B. Vstopnice so tudi v prodaji.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE, Marionete, Levstikov trg št. 2

Četrtek, 8. febr., ob 17. uri: M. Mahnič: »Rdeča kapica«.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ
Oder mladih

Četrtek, 8. febr., ob 19.30: A. S. Makarenko ZAČENJAMO ŽIVETI. Abonma za red »Četrtek«.

RTV Ljubljana

SPORED ZA ČETRTEK

5.00–8.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored); 8.05 Operetne melodije; 8.30 Iz albuma mezzosopranskih arij; 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo (ponovitev) — Avgustin Pirnat: Balada; 9.25 Hitri prsti; 9.40 Pet minut za novo pesmico; 10.15 Od tod in ondod; 11.00 Pesem, drugi stavek iz Klavirskega tria št. 2 Blaža Arniča; 11.15 Ruski tečaj za začetnike – 39. lekcija; 11.30 Iz naše glasbene klasike; 12.05 Ansambel Milana Stanteta; 12.15 Kmetijski nasveti — Evgen Arčon: Rentabilnost proizvodnje breskev v intenzivnih nasadih; 12.25 Melodije ob 12.25; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Domači napevi izpod zelenega Pohorja; 13.50 Plesni orkester Ray Anthony; 14.05 Arton Lajovic in Emil Adamič; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.20 Hammond orgle; 15.30 Turistična oddaja; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert po željah poslušalcev; 18.00 Poročila – aktualnosti doma in v svetu; 18.10 Sopek Prešernovih za razne glasove z medigrami; 18.45 Kulturna kronika; 19.00 Obvestila; 19.05 Od polke do calypsa; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov; 20.45 Petnajst minut z orkestrom Hans Carste; 21.00 Literarni večer – Iz roda v rod ... 21.40 Iz slovenske glasbe za dva pesniška inštrumenta: harfo in flavto; 22.15 Skice iz Spanije; 23.05 Pri jugoslovanskih skladateljih; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

DRUGI PROGRAM

19.00 Arije in monologi iz Wagnerjevega Tannhäuserja; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Pod kupolo Gospodarskega razstavišča v Ljubljani – Revija jugoslovanskih pevcev zabavnih melodij (Prenos z GR); 22.00 do 22.15 Napoved časa, poročila, vremenska napoved in pregled sporeda II. programa za naslednji dan.

TELEVIZIJA

Beograd, 18.00 Otroški filmi 19.00 Čas, ljudje in dogodki – reportaža. 19.45 Stanovanja za prodajo – reportaža. 20.00 TV Dnevnik

Ljubljana 20.20 Od popevke do popevke – prenos glasbene revije z Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. 22.10 Prešernovi nagrajenci – razgovor. Ta čas bo Beograd predvajal veliki nemi film.

Beograd 22.40 Slike in skulpture – kulturna oddaja. 23.05 TV Dnevnik – Druga izdaja.

Kino

SPORED ZA ČETRTEK

KINO UNION: premiera domačega cinemaskopskega filma SOLUNSKI ATENTATORJI. Režija Žika Mitrović. Igra Aleksander Gavrić, Dragan Ocokoljić, Petre Priličko. Tednik FN 5. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Ob 10. uri matineja ital. filma KROŠNJARJI.

KINO KOMUNA: premiera domačega barv. dokumentarnega filma v cinemascopu DEŽELA PETIH KONTINENTOV. Režija in scenarij Fadil Hadžić. Tednik FN 5. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri.

KINO VIČ: ital. film. soc. drama KROŠNJARJI. – Režija Franco Rosi. – Igrajo Alberto Sordi, Renato Salvatori, Belinda Lee. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. uri.

KINO SLOGA: ital. filmska komedija PRIJATELJ GANGSTERJEV. Režija Giuseppe Bennati. Igrata Walter Chiari, Isabelle Corey. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO ŠIŠKA: ital. zabavni film POLIKARP. Režija Mario Soldati. Igrajo Renato Pascalo, Renato Salvatori, Carla Gravina. Tednik FN 4 pri zadnji predstavi. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9.–11. in od 14. ure dalje.

MLADINSKI KINO: ameriški barvni film BENNY GOODMAN. Film priporočamo mladini od 8. leta starosti dalje. Predstava ob 10. uri. Zadnjič. Prodaja vstopnic od 9. dalje.

KINO TRIGLAV, LJUBLJANA: domači film PARTIZANSKE ZGODBE. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.

KINO »SVOBODA«, ŠENTVID: franc. VV film TI, STRUP, ob 17 in 19. uri.

KINO VEVČE: ital. film PRIJATELJ GANGSTERJEV, ob 20. uri.

KINO ZADOBROVA: ameriški film KOVINSKA ZVEZDA, ob 20. uri.

KINO »ČANKARJEV DOM« – VRHNIKA: sovj. barvni film RDEČE LISTJE, ob 17. uri. – Poljsko-nemški barvni cinem. film PLANET SMRTI, ob 20. uri.

KINO ČERKNICA: amer. CS film OB 3.10 ZA JUMO, ob 19.30.

KINO MENGEŠ: sovjet. film BALADA O VOJAKU, ob 19. uri.

KINO »SVOBODA«, ČRNUČE: franc.-ital. film PRECEP, ob 19.30.

KINO DOMŽALE: franc. barv. film SESTANEK S HUDICEM, ob 18 in 20. uri.

KINO »DOM« – KAMNIK: angl. film POT V VISOKO DRUŽBO, ob 17.15.

KINO BLED: nemška komedija PRFOKS, ob 17 in 20. uri.

KINO »SORA« ŠKOFJA LOKA: ital. film ŠLI BOMO V SAN REMO, ob 20. uri.

KINO »CENTER« – KRANJ: franc. film DO ZADNJEGA DIHA, ob 16, 18 in 20. uri. –

KINO »STORŽIČ« – KRANJ: premiera nem. filma POLIKUŠKA, ob 16, 18 in 20. uri. Matineja ob 10. uri franc. film DO ZADNJEGA DIHA.

KINO »SVOBODA« – KRANJ: ital. barv. CS film ZVEZDE NOČI, ob 18 in 20. uri.

KINO »RADIO« – JESENICE: franc. film IGRE LJUBEZNI, ob 18 in 20. uri.

KINO »PLAVŽ« – JESENICE: franc. barv. film AMBICIOZNA, ob 18 in 20. uri.

KINO DOVJE-MOJSTRANA: nemški barvni VV film MONPTI.

KINO »KRKA«, NOVO MESTO: amer. film KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA.

KINO »SVOBODA« – VIDEM-KRSKO: franc. film ESKADRILA NORMANDIE–NJEMEN, ob 19.30 uri.

KINO DELAVSKI DOM – TRBOVLJE: jugoslov. film ABECEDA STRAHU, ob 18 in 20. uri.

KINO DELAVSKI DOM – ZAGORJE: sovjet. barvni film DEKLICA BREZ NASLOVA, ob 17 in 19. uri.

MARIBOR

DEŽURNA LEKARNA:

Četrtek, 8. febr. 1962: lekarna »Center«, Gosposka ul. 12

KINO:

UNION: franc. barv. CS film POTOVANJE Z BALONOM

PARTIZAN: zah.-nem. barvni film NA SVIDENJE FRANČIŠKA

UDARNIK: amer.-nem.-italij. barvni CS film SERENADA VELIKE LJUBEZNI

SLOV. NAR. GLEDALIŠČE:

Četrtek, 8. febr., ob 10. uri: Prežih-Mikeln: SAMORASTNIKI. – Zaključena predstava za tekstilno šolo.

Ob 19.30: Smetana: PRODANA NEVESTA. – V proslavo Prešernovega dne. – Vstop prost.

KINO »PARK« – M. SOBOTA: ital. film MOŽ V KRATKIH HLAČAH, ob 17.30 in 20. uri.

KINO ROGAŠKA SLATINA: dom. film SOLUNSKI ATENTATORJI, ob 19.30.

KINO SVOBODA, Šempeter v Sav. dolini: amer. VV film ČRNA ORHIDEJA, ob 19.30.

KINO »ZVEZDA« – IZOLA: nemški barvni film LJUBEZENSKA ZMEŠNJAVA, ob 20. uri.

KINO »SOČA« – KOPER: šved. film POUK O LJUBEZNI, ob 16, 18 in 20. uri.

OBVESTILA

RAZSTAVA NATEČAJNIH DEL za urbanistično rešitev kompleksa tristanovanjske skupnosti in tretjega rajonskega centra v Novem Beogradu je odprta do 12. februarja letos v dvorani poslopja Ljudskega odbora mesta Beograd, Bulevar Revolucije št. 4. Diskusija strokovnih društev o teh delih bo zadnji dan razstave v ponedeljek, 12. februarja ob 18. uri na razstavi.

Urbanistično društvo Beograd. O-941

PODODBOR ZA FILM pri Foto-kino zvezi Slovenije priredja tečaj za kinoamaterje. Tečaj bo od februarja do aprila v Ljubljani ter bo obsegal praktični in teoretični del. – Prijave in vsa ostala pojasnila dobite pri Foto-kino zvezi Slovenije v Ljubljani, Lepi pot 6. O

ZVEZA DRUŠTEV veterinarjev in veterinarskih tehnikov LR Slovenije organizira veterinarski tečaj o problematiki avinjekcijske in perutninarske preizvodnje. Tečaj bo dne 12., 13., 14. in 15. februarja t. l. v prostorih Veterinarskega oddelka Biotehnične fakultete, Ljubljana, Cesta v Mestni log 47. O

KOMPAS obvešča

POSEBNO OBVESTILO

Zaradi vremenskih neprilik na cestnem odseku Zagreb–Beograd, z dnem 8. februarja do nadaljnega bo redna vsakodnevna ekspresna avtobusna proga Ljubljana–Zagreb–Beograd obratovala samo do Zagreba in obratno.

Avtobus bo na tej relaciji vozil po dosed. voznem redu: odhod iz Ljubljane ob 10. uri, povratek iz Zagreba ob 15. uri. Potnike naprosamo, da gornje obvestilo z razumevanjem upoštevajo!

ČESTITKE

Na filozofski fakulteti je diplomirala **TATJANA HOJAN.** – Iskreno čestitamo domači!

KONCERTI

SLOVENSKI OKTET bo koncertiral jutri, ob 20.15 v Filharmoniji za **modri abonma.** Spored: renesansa, Gallus, jugoslovanske in črnske pesmi. Preostale vstopnice so naprodaj od 10. do 12.30 v Filharmoniji. K

Razpisi

TOVARNA KOVINSKE OPREME »PRIMAT« – Maribor – Klavniška ul. 22, želi pridobiti nove sodelavce in razpisuje naslednja prosta delovna mesta za:

1. projektanta za klasične transportne naprave,
2. projektanta za kontinuirane transportne naprave,
3. projektanta za ogrevalne naprave,
4. projektanta za avtomatske gasilne naprave,
5. več mest konstruktorjev,
6. analitika,
7. 2 tehnologa za kovinsko pohištvo,
8. dva izmenska mojstra za obrat lakirnice,
9. izmenskega mojstra za montažni oddelek,
10. korespondenta,
11. rezkarja,
12. 2 orodna ključavničarja,
13. ključavničarja za prototipno delavnico,
14. kontrolorja za lakirnico,
15. kontrolorja za strojno obdelavo,
16. več nekv. delavcev za priučitev.

Pogoj: pod 1. – 4. strojni inženir s prakso na istih oziroma podobnih del. mestih; 5. strojni inženir ali strojni tehnik z daljšo prakso; 6. ekonomist; 7. strojni tehnik z daljšo prakso na tehnoloških delih; 8. VKV del. pleskarske oz. ličarske stroke s prakso na vodilnih mestih; 9. VKV delavec kovinske stroke s prakso na vodilnih mestih; 10. z znanjem nemškega in italijanskega jezika; 11. VKV rezkar s prakso na individualnih delih; 12. VKV orodjar; 13. VKV ključavničar; 14. KV pleskar ozir. ličar s prakso; 15. KV delavec kovinske stroke. Za delovna mesta od 1.–4. bodo priskrbljena družinska stanovanja letos v jeseni. Prejemki po pravilniku o delivi sredstev za osebne dohodke. Nastop službe mogoč takoj ozir. po dogovoru. Ponudbe s kratkim opisom strokovne izobrazbe in dosedanjih zaposlitev pošljite upravi podjetja do 15. febr. 1962. R 910

KOMISIJA za razpis mest direktorjev in upravnikov gospodarskih organizacij pri ObLO Trebnje razpisuje mesto **UPRAVNIKA podjetja »MESO-IZDELKI« – Mokronog**

Pogoji: mesarski mojster z najmanj 3–5 let prakse na vodilnih delovnih mestih. Kolkovane ponudbe z življenjepisom, dokazilo o strokovni izobrazbi, opisom dosedanjih zaposlitev ter potrdilom o nekaznovanju pošljite ObLO Trebnje, do 24. febr. 1962. R 912

DELAVSKA UNIVERZA »Boris Kidrič« – Ljubljana, Miklošičeva 26, razpisuje **dve mesti strokovnih sodelavcev** za izobraževanje organov družbenega samoupravljanja.

Pogoj: višja ali visoka izobrazba.
Osebni prejemki po pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru.
Razpis velja do izpopolnitve delovnih mest. R 911

USLUŽBENCA s popolno srednješolsko izobrazbo sprejmemo takoj.
Ponudbe na naslov: Jugoslovanska avtorska agencija – Ljubljana, Titova 21-I. R 940

VEČ SAMOSTOJNIH MIZARJEV sprejmemo za vsa pohištvena in stavbena dela. Mizarstvo »Šiška«, Ljubljana, Knezova 28. R 913

RAZPISNA KOMISIJA Fakultete za strojništvo Univerze v Ljubljani razpisuje mesto **SNAŽILKE**

Pravilno kolkovane ponudbe vlagajte v 10 dneh od objave v »Delu« v dekanatu Fakultete, Ljubljana, Aškerčeva 16-I. R 938

MALI OGLASI

FAKULTETA za strojništvo Univerze v Ljubljani, Aškerčeva 16, proda: poltovorni avtomobil Ford in epidiaskop. Prednost imajo kupci družbenega sektorja. 939-4

MLAD FANT išče sobo. Plača ali pomaga v dopoldanskih urah pri vsakršnem delu. Ponudbe pod »Brez izkušenj«. 1606-6

ŠIVALNI STROJ, star, uporaben, ugodno prodam. Vogrič, Beljaška 26, Šiška. 1592-4

PRODAMO vseljivo vilo blizu Rijeke, z vrtom in sadovnjakom. Telefon: Rijeka 2-3740. 1601-7

STROJE vseh vrst kupuje od socialističnega sektorja »Agencija« – Beograd; Beograd, Dositejeva 21-III. tel. 22-293.

OBIŠČITE Magazzini Felice – Trst, Carducci 41. – Nudimo: nylon plašče, bunde, jopiče, hlače, srajce, trikotažo – vse po najnižjih cenah. 12-4

PRODAMO nov »Feldleck« Automatic Lubrication dvolgelni brosivalni stroj. – Rezervne dele dobavlja zastopništvo za »Pfaff«. Zelo ugoden nakup. Ponudbe pošljite na naslov: »DELTA« – tovarna perila in konfekcije, Ptuj. 908-4

IŠČEM opremljeno ali neopremljeno sobo. – Ponudbe pod »Dobro plačam«. 1575-6

KROJAŠKI POMOČNIK – pošten, išče opremljeno sobico, za uslugo šiva. Ponudbe pod »Gluhonem«. 1574-6

GREM za sostanovalko. – Ponudbe pod »Plačam dobro«. 1570-6

IZUČENA KUHARICA – začetnica išče službo; po možnosti v Ljubljani. Ponudbe pošljite podr. »Delo«, Kranj, pod »Pogoj stanovanje«. 120-2

PRODAM stavbeno parcelo na Obmejni cesti. Vprašajte na Selski cesti 10, Ptuj. 117-7

PRODAMO harmonij orgle z dvema manualoma, registri, nožnimi pedali z nožnim in ročnim pogonom. Glasbena šola Trbovlje. 113-4

PREKLICUJEM izgubljeno spričevalo KV tesarja reg. št. biroja 40-60, reg. št. OLO Ljubljana 629-60. Potočar Vlado, tesar, Dol. Kamence 14. 109-8

POHIŠTVO za kuhinjo in sobo, skoraj novo, prodam. Vesel, Lončarska 12, Ljubljana. 1538-4

SESTRI iščeta sobo, dobro plačata in pomagata v prostem času. Vesel, Lončarska 12 – Ljubljana. 1539-4

PRODAM Fiat 600 D – 14.000 km. Martina Krpana 32-I – Mrak. 1569-3

GOSTINSKA servirka, 25-letna, samska, vajena samostojnega dela, želi spremeniti službo v Ljubljani ali okolici. – Ponudbe pod »15. februar«. 1567-2

BRIVSKO FRIZERSKO pomočnico in frizerko, dobre moči, sprejmem za Ljubljano. Ponudbe pod »Dobra plača«. 1557-1

LAMBRETTO, 175 ccm, prodam. Vidic, Bezenškova ul. 11 – Ljubljana. 1566-3

RAZNAŠALKO za raznašanje časopisa »DELO« v zgodnjih jutranjih urah za rajon Rožna dolina sprejme takoj Uprava CP »DELO«, Ljubljana, Tomšičeva 1.

TELEVIZOR Blaupunkt, ekran 59, tip 62, nov. Prodam. Ponudbe pod »Ekran 59«. 1562-4

RAZLIČNE OMARE, eno z ogledalom, pisalno mizo – prodam. Martina Krpana 3, dopoldne do 11. ure. 1565-4

PRODAM Volkswagen – nov stroj, odlično ohranjen. Od 14. ure dalje Linhartova 3 – dvorišče. 1584-3

SOBICO brezplačno študentutki za pouk matematike in angleščine. – Ponudbe pod »Uspešno – 8-letka«. 1582-6

MOPED, dobro ohranjen, prodamo. – Trgovsko podjetje »Specerija«, Ljubljana, Prisojna ulica 7. 1579-3

PSICA, nemški boksar, progasta – ušla. – Vrnite prosim proti nagradi. Loboda Rafael, Predjamska 43, Rožna dolina. 1580-8

BEOGRAD – LJUBLJANA – lokal, velikost 38 kv. m., v novogradnji, v ulici 7 juli, zamenjamo za podoben ali večji v centru Ljubljane. V poštev pride tudi najem po sporazumu. Ponudbe pošljite na p. p. 679. 775-6

PRODAM osebni avto Opel Rekord. Ponudbe pošljite podr. »Dela«, Maribor pod »1960«. 122-3

SREČKE 3. KOLA JUGOSLOVANSKE LOTERIJE SO V PRODAJI samo še danes in jutri. Brez srečke ni dobitka! 942

ZAHVALA

Vsem, ki ste našega dragega moža, očeta

MATIJA KOGOVŠKA

spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili vence in z nami sočustvovali, prisrčna hvala.

Posebna zahvala vsem mrozičnim organizacijam iz Petrovč in Žalca, govornikom, godbi in pevcem.

Žalujoča žena Marija, otroci Milka, Slava in Stanko.

Levec, 8. februarja 1962.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **MONTAŽNEM PODJETJU TOPLOVOD, LJUBLJANA, Črtomirova 6**

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

kleparjev
nekvalificiranih delavcev –

možnost priučitve za montažna in livarska dela.

Stanovanj podjetje ne more nuditi. Pismene in ustne ponudbe sprejema tajništvo podjetja. 915

VOJNA POŠTA 1089-37 – BEOGRAD

bo prodala na javnih ustnih licitacijah ladje: remorkerje, tankerje za prevoz goriva, tovorne ladje, čolne za prevoz materiala, trajekte za prevoz potnikov, avtomobilov in tovora, čolne in ostale večje ter manjše plovne objekte.

Ustne javne licitacije bodo ob 8. uri pri:

V. P. 2827 — NOVI SAD, od 5. do 10. marca 1962
V. P. 5499 — PULA, od 20. do 25. marca 1962
V. P. 6827 — PLOČE, od 5. do 10. aprila 1962
V. P. 9999 — ŠIBENIK, od 20. do 25. aprila 1962
V. P. 6018 — TIVAT (Boka Kotorska), od 8. do 13. maja 1962

Pravico do sodelovanja pri licitacijah imajo vse pravne in fizične osebe.

O vseh tehničnih podatkih za ladje, kakor tudi o pogojih javne licitacije in ostala pojasnila lahko dobite pri **Vojni pošti 1089 — 37/1 Split, Ulica Žrtava fašizma štev. 2** ali po **telefonu pošte Split štev. 48-78,** vsak delavnik od 13. februarja do 2. marca 1962, od 7. do 14. ure in pri **komisiji v mestih licitacije.**

Dovoljenje za pregled ladij nudi V. P. 1089-34/1 — Split. 901

V zaposlitev sprejmemo takoj

KURIRKO in RAZNAŠALKO časopisov

Ponudbe sprejema CP »DELO« — Kranj

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

Montažnem podjetju TOPLOVOD

LJUBLJANA — Črtomirova 6

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

dveh strojnih inženirjev
— konstruktorjev; pogoj praksa v konstrukciji

kalkulanta-analitika za obrat Trata
štirih strojnih tehnikov
za konstrukcijo in projektiranje

finančnega knjigovodje – saldokontista
materialnega knjigovodje
skladiščnika za obrat Trebnje

Pismene in ustne ponudbe sprejema tajništvo podjetja. 914

KOMISIJA ZA IMENOVANJE IN ODSTAVITEV DIREKTORJEV GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ PRI ObLO SOŠTANJ

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Tovarne usnja — Šoštanj

POGOJI:

1. visokošolska izobrazba z 10-letno prakso na vodilnem mestu ali

2. srednješolska izobrazba in 15-letna praksa na vodilnem mestu v industriji.

Nastop službe po dogovoru, najkasneje pa 1. junija 1962. Družinsko stanovanje zagotovljeno.

Kandidati naj svoje ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev pošljejo oddelku za gospodarstvo ObLO Šoštanj do 5. marca 1962. 859

STROJNO KOVINSKO INDUSTRIJSKO PODJETJE

»SKIP« LJUBLJANA

VIŽMARJE 170

proda:

- **potniško-dostavna avtomobila**
  znamke DKW in FIAT-1100, oba v voznem stanju
- **vzvodne škarje za pločevino**
  »SCHERFEL«
- **vzvodno stiskalnico**
- **kompresor za barvno prho**
- **ventilator – kompresor**
- **pisalna stroja**
  »COTINENTAL« in »UNDERWOOD«
- **blagajno »Wertheim«**
- **strojno žago**
  na električni pogon za rezanje profilov

INTERESENTI, V POŠTEV PRIDEJO LE GOSPODARSKE ORGANIZACIJE — SI OSNOVNA SREDSTVA LAHKO OGLEDAJO VSAK DAN OD 6. DO 14. URE DO 28. FEBRUARJA 1962. 916

Nepričakovano nas je zapustil v 75. letu starosti naš najdražji, srčno dobri mož, oče, tast, svak in stari oče

KAREL PIVK

upokojenec

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 9. februarja 1962, ob 15. uri iz Jakobove mrliške vežice na Žalah.

Neutolažljivi: **žena Milka, sin dr. Karel z ženo Hildo in hčerko Ančko, sin Borivoj z ženo Slavi in družine Blaschke, Giordano in Likeb.**

Ljubljana, Dunaj, Marburg a/L, Bologna, dne 7. februarja 1962.

UPRAVNI ODBOR ŠOLE ZA OBLIKOVANJE V LJUBLJANI

SPOROČA, DA JE UMRL NJEGOV ČLAN

DR. BORIS OREL

DIREKTOR ETNOGRAFSKEGA MUZEJA SLOVENIJE

POŽRTVOVALNEGA ČLANA UPRAVNEGA ODBORA BOMO OHRANILI V HVALEŽNEM SPOMINU.

LJUBLJANA, DNE 7. FEBRUARJA 1962.

DRUŠTVO MUZEALCEV LR SLOVENIJE

SPOROČA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL NJEGOV ČLAN

dr. BORIS OREL

RAVNATELJ ETNOGRAFSKEGA MUZEJA V LJUBLJANI

IZGUBILI SMO POŽRTVOVALNEGA TOVARISA

V 81. letu starosti je dotrpela naša ljuba teta in prijateljica

MINKA REYA, roj. Križman

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 9. februarja, ob 16.30 iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

ŽALUJOČI SORODNIKI.

Ljubljana, dne 7. februarja 1962.

Nenadoma nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta in tašča

CIRILA MAURIČ, roj. Jesenko

Od nje se bomo poslovili v petek, dne 9. februarja, ob 16. uri iz Frančiškove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:
družine dr. Žvanut, Jesenko in Trtnik.

Ljubljana, dne 7. februarja 1962.

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE PREMINIL NAŠ SODELAVEC

KAREL KAVČIČ

POGREB POKOJNIKA BO V ČETRTEK, DNE 8. FEBRUARJA 1962, OB 15. URI 30 MINUT IZ ANDREJEVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH.

UPRAVA IN DELOVNI KOLEKTIV PEKARNE »CENTER«, LJUBLJANA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil v 27. letu naš dragi mož, sin, brat, stric in svak

IVO GOJAK

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 9. februarja, ob 15.30 iz Krištofove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči: **žena Hermina, mati Magda, oče Mijo, brat Tomo z ženo, sestra Dragica in Barica z možema, sestra Slavica in družini Černilogar ter ostalo sorodstvo.**

Ljubljana, Karlovac, Bjelovar, dne 7. februarja 1962.

Morton Thompson

NE KOT JUJEC

172

»Povedal si mi kar na lepem, kakor strela z jasnega ...«

»Vrnil se bom na univerzo. Odpeljal se bom na izlet. Sedel bom na vlak in se odpeljal na univerzo. Potem, ko bo tega konec, bom spet sedel na vlak. In izstopil bom v Greenvillu ...«

In medtem, ko je bil tako krut in surov, se je vseskozi zavedal, da je krut in surov, a si ni mogel pomagati.

»Dobro. To ti bo dobro delo. Po vsem tem strahotnem delu ...«

»Že prav,« je rekel. »Zdaj veš ...«

Vzel je zdravniški vestnik.

»Morda boš videl Averyja. Lepo ga pozdravi ...«

Pokimal je.

Potem, ko je pomila, je sedla in gledala, kako bere. Premišljevala je o kraju, kamor je namenjen, pa ji je prišla na um bolnica, spomnila se je časa, ki ga je preživela tamkaj. Ta nenadni spomin na lastno spretnost, na način, kako so ji zdravniki kimali, na to, da je bila glavna instrumentarka, da ji je bila gaza na obrazu nekakšno odlikovanje in da so jo zmerom skoraj vsi gledali s spoštovanjem. Nasmehnila se je, zavzdihnila, se ozrla okrog sebe po svojem domu, lastnem domu, da, to je velika sprememba in zdaj je tukaj. Pomislila je na haljo, ki ji visi v omari, in v srcu jo je zbodlo rahlo domotožje po njej. Na to haljo je bila sila ponosna. Čakala jo je tam notri, bila je obešena, a zmerom pripravljena, da jo obleče, če bi se ji spet zahotelo. V nenadnem nagibu je vstala in se po prstih previdno odplazila mimo Lucasa. V naslednji sobi je še hodila malo bolj sproščeno, stopila je k omari, halja je bila še zmerom tu, visela je nekam vsravnana, odlična in spoštovanja vredna. Ljubeče se je je dotaknila, kakor da hoče povedati, da je še zmerom njena. Potem jo je odločno snela z obešalnika in jo odnesla v kuhinjo. Pripravila si je liknino mlečico. Vtičnico je potisnila v pušo.

Zatopila se je v likanje. Potem je nenadoma zaslišala za seboj Lucasa.

»Za božjo voljo, kaj pa delaš?«

»Mislila sem samo, da bi si zlikala tole — sedela sem, ti pa si bral, pa sem samo mislila, da bi si zlikala haljo in da me ti ne boš slišal.«

»Prepevala si ...«

»Oh, Luke! Oprosti, lepo prosim! Moj bog, sploh se nisem zavedela ...«

»To je tvoja halja, mar ne? Čemu, za vraga, jo pa likaš, takole pozno ponoči?«

»Mislila sem samo — ne morem ti povedati! Morda jo bom še kdaj potrebovala.«

»Potrebovala?« Za hip je skušal razvozlati to uganko, skušal je prodreti v skrivnost njenega miselnega procesa, potem pa je obupal.

»Jezus Kristus!« je rekel. »Moram odnehati!«

Odšel je v spalnico, se naglo slekal, legel, se skrbno obrnil na svojo stran in pokazal Kristini hrbet. Pomislil je na vlak in v hipu začutil, da je srečen. Zaprl je oči. Ko je prišla Kristina, je že spal.

Ko se je naslednjega dne približeval Averyjevim vratom, se je za hip hudo ustrašil, da Averyja morda ne bo doma, da je morda kam odšel. Med vožnjo z vlakom se je trmasto skušal prisiliti k temu, da bi bral, gledal pokrajino, skozi katero se je peljal, ali pa opazoval obraze sopotnikov, ne pa mislil na karkoli drugega. Hotel si je ohraniti prazno glavo. Zdaj, ko je vse tisto, kar je hotel povedati, o čemer je hotel govoriti, že tako mogočno sililo na plan, je posvonil. Posvonil je v paničnem strahu. Odgovorili mu ni nihče. Nejevarno je strmel v zaprta vrata. Potem je obupano in trmasto pritisnil na zvonec spet in spet in spet.

Vrata so se odprla.

Vanj je presenečeno zrl Avery.

Kako uro pozneje, ko se je prva radost nad ponovnim srečanjem malce polegla, sta postala za spoznanje tišja. Lucas se je skušal spomniti besed, s kateremi naj začne. Avery ga je sočutno pogledal.

»Nisi se dosti spremenil,« je neumno bleknil Lucas.

»Ti pa nisi prišel k meni samo zato, da bi se pogovarjal o tem, kakšen sem.«

»Marsikaj ti moram povedati ...«

»Prav je tako. Kaj meniš, bi se šla malo popeljat?«

»Seveda. Hej! Ali se to pravi, da imaš avto?«

»Ali ti sploh ne veš, kaj se godi okrog tebe? Fant, tako dobro se nam godi, da me je kar strah. Dandanes imajo daimlerje celo ubogi profesorji. Jaz imam Forda. Vložil sem dve sto dolarjev v nekakšno U. S. Carbon ...«

»Kdo ti je svetoval?«

»Bral sem neki časopis, borzna poročila, pa sem odkril ...«

»Moj bog!« je rekel Lucas. »Si predstavljaš, kako mora biti pri srcu Alfredu?«

»Alfredu sprva ni šlo tako dobro. Dokler je bil tukaj, je predstavljal ves bogati svet, bil je poosebljenje bogatije. Bil je bogatin.«

»No, saj veš, česa si je zmerom želel. New York se mu je moral zdeti priložnost, kakršna bi bila tista, če bi ga spustili v nezastrašeno državno zakladnico.«

»Ne — tako že ni bilo. New York — no, v New Yorku ne predstavljajo bogati zaledeniški nobene posebnosti. Moral je tekmovati z nič koliko sebi podobnimi. Marsikateri od njih je bil bogatejši kakor on sam. Če je hotel osvojiti prakso v Park Avenue, jih je moral izpodriniti. Ker pa na tem področju bogastvo ne šteje, se je moral zateči spet k starim, preizkušenim sredstvom ...« Avery je pomolčal. Zavzdihnil je. »No, moral se je zateči k znanju in veščini, kajti edino to šteje na področju, kjer je moral tekmovati.«

Premišljevala sta o tem.

»Kako je kaj s teboj, Avery? Ti je učenje všeč?« Avery je za hip pomislil.

»Kar všeč mi je,« je rekel naposled. »Včasih je ...« nebogljeno je zamahnil z roko, ker ni mogel najti prave besede, da bi izrazil misel, »včasih ti osrečilo še t e b e.«

»Kaj meniš — bi bil jaz dober predavatelj?«

»Ali bi bil rad profesor?«

»Ne vem ...«

»Oh, daj no, Luke!«

»Tole ni zame!« Vzravnal se je. »Nič več ne morem prenašati teh reči. Dovolj mi je. Ne prenesem več. Zdaj dobro vem, da ne bo nič bolje, kot je. To je tako, kakor da si obsojen na nekaj, česar ne maraš. Vem, da bo v prihodnje še slabše. Ves bolan sem od tega, da se moram nenehno pripogibati. Kar slabo mi je, ker se moram delati, kakor da je vse v najlepšem redu, zraven pa vedeti, da je v resnici vse narobe. Slabo mi je od tega, kar se dogaja. Ne morem več nadaljevati ... Ti ne veš, kako je to ... Ves bolan sem ...«

»Vraga, Luke. Saj sva se pogovarjala o tem. Nič kolikokrat smo se menili o praksi, pa tebe ni bilo sraven. Česa si se nadejal? Saj smo natanko vedeli, kako se boš počutil. Kako ti pride na misel, da ne veš?«

VRTIMO GLOBUS

TOKIO — Na Japonskem so proučili virus sedanje gripe. Ugotovili so, da je zelo podoben virusu »A-2«, ki je povzročil epidemijo azijske gripe v letu 1956, vendar je šibkejši od njega. Letošnja epidemija gripe doslej ni zahtevala smrtnih žrtev, leta 1956 pa je umrlo za to bolezenijo samo v Tokiu 683 ljudi. Zaradi sedanje epidemije gripe so v Tokiu začasno zaprli 250 šol.

WIESBADEN — Po uradnih statističnih podatkih je znašala lanska proizvodnja mleka na ozemlju Zvezne republike 19,87 milijona ton ali za 3,5 odstotka več kot v letu 1960.

PARIZ — Na pariškem letališču Orly so uredili posebno dvorano, v katere oddelkih najdejo z letali potujoče živali sebi primerno podnebje za uro ali dve čakanja na novo letalsko zvezo.

PRETORIA — Mestni svet južnoafriškega mesta Pretorie je preklical svoj prvotni sklep o prepovedi gostovanja japonskih plavalcev v mestnem olimpijskem bazenu, češ da »Japonci niso belci«. Pretorijski župan je izjavil, da je mestni odbor spremenil svoj prvotni sklep, potem ko je »ponovno proučil zadevo«. Predsednik južnoafriške plavalne zveze je dejal, da bi lahko Japonci zaradi takšnega ravnanja preprečili Južni Afriki udeležbo na olimpijskih igrah leta 1964 v Tokiu.

TOKIO — V japonskem glavnem mestu in v okolici so zaznamovali potres srednje jakosti. Po prvih ugotovitvah ni bilo niti človeških žrtev niti gmotne škode.

LE HAVRE — Na prvo plovbo čez Atlantski ocean se je odpravila nova francoska potniška velikanka »France«. Med 1675 potniki, kolikor jih ima na krovu, sta tudi dva, ki sta se prijavila za prvo vožnjo že leta 1956, ko so sprejeli načrte za graditev nove ladje.

KJOEBENHAVN — Kakor poroča danska časopisna agencija, bodo v prihodnjih dveh desetletjih sezidali na Danskem 500 novih šolskih poslopij, število vzgojiteljev v njih pa se bo več kot podvojilo. Vladna komisija je pripravila načrte, po katerih bodo znašali leta 1980 skupni izdatki za prosveto okoli 6.5 milijarde kron, kar bo petina vsega takratnega proračuna.

WASHINGTON — V ZDA pripravljajo ustanovitev družbe za telekomunikacije, ki bi uporabljala umetne satelite. Za radijske zveze te vrste se zanimajo tudi nekatere dežele, med njimi Francija, Velika Britanija, Brazilija, Japonska in Zahodna Nemčija, ki so že ponudile sodelovanje.

LONDON — Britanski otok Man bo dobil prvo igralnico, kakršne imajo v Franciji in Italiji, čeprav sodijo nekateri izmed 49 stalnih prebivalcev, kolikor jih šteje otoček v Irskem morju, da se bo njihova mirna pokrajina spremenila zaradi igralnice v »britanski Las Vegas«.

HONOLULU — Dva hidroaviona ameriške mornarice sta rešila 19 japonskih ribičev, ki so po brodolomu priplavali do atola, oddaljenega kakih 400 km od Havajskih otokov.

HONGKONG — Eksplozije petard so med karnevalom v Kowloonu zažgale več hiš. Požar je upepelil naselje, tako da je brez strehe okoli 2.000 ljudi.

HAAG — Neki nizozemski trgovec je dobil anonimno pismo z zahtevo, naj da devet milijonov za OAS. Pismo je oddal na policiji s pripombo: »Pomota ali pa zlobna šala.«

PARIZ — Spričo napovedi o bližnji poravnavi alžirsko-francoskega spora so se znatno znižale cene zlata na pariški borzi.

Dokument gorja v Oswiecimu

Meter globoko v zemlji so našli zapiske jetnika, ki je umrl v plinski celici

Grozo vzbujajoč dokument o nacističnih zločinih v taborišču smrti Oswiecim so odkrili delavci, ki so kopali na nekoč ograjenem taboriščnem prostoru. Dober meter globoko v zemlji so našli sveženj listov, popisanih v hebrejščini: dnevnik Žida, ki je živel in umrl v Oswiecimu in ki je opisal, kaj so on in njegovi tovariši doživeli v taborišču smrti.

Na nedavni tiskovni konferenci je izjavil zastopnik oblasti, ki varujejo Oswiecim, da zdaj raziskujejo na več krajih nekdanjega taborišča, ker ne izključujejo možnosti, da je še kak drug jetnik pisal dnevnik o grozotah in ga skril, preden je moral v plinsko celico.

Za zdaj še niso mogli ugotoviti piščevega imena; več mesecev bo minilo, preden bodo uredili strohnele papirje, ki jih bodo proučili specialisti za hebrejščino. Samo nekaj iz dnevnika je bilo doslej mogoče izvedeti. Židovski interniranec je zapisal: »Vsak trenutek leži na nas senca smrti. Bijemo brezupni boj za življenje, pripravljeni smo storiti vse in dati vse, pa nimamo ničesar, s čimer bi naše rablje pripravili k usmiljenju. Jesti nimamo kaj, grižljaj hrane je edino zdravilo, ki bi vsaj trenutno pomagalo našim sestradanim in izmučenim telesom.«

V dnevniku so natančno napisane muke in gorje jetnikov v nacističnem taborišču. »Razen grozot so opisana tudi sramotna dejanja, kakršnih si ni mogoče predstavljati,« je dejal zastopnik oblasti na tiskovni konferenci. »Jetnik jih je opisal vestno in skrbno v rahlem upanju, da bo svet vsaj po njegovi smrti izvedel zanje.«

Neznano žrtev nacizma so pripeljali v Oswiecim iz Lödza, kjer je bilo koncentracijsko taborišče s prisilnim delom. Iz židovskih getov so vozili žrtve v Oswiecim, da so jih tam zadušili v plinskih celicah.

Na listih dnevnika niso mogli zaslediti sledov podjetja, ki je izdelalo papir. Bržkone jih je čas zbrisal. Ugotovili so le, da ga je pisal jetnik, ki je prišel iz Lödza in ki je potem umrl v plinski celici. Na zadnjih straneh je celo zapisal datum svoje smrti. Dnevnik obsega v celoti 354 strani, ki so vse popisane v hebrejščini. Pismenke so čitljive le na 130 straneh, nadaljnjih 174 strani je praktično neuporabnih, 50 pa jih bodo delno razbrali. Povsem razumljivo so najbolj strohneli prvi in zadnji listi. Strokovnjaki upajo da bodo s konservirnimi kemikalijami ohranili papirje vsaj za toliko časa, da bo mogoče razbrati zapiske na njih. Za zdaj ni znano, kako dolgo bo trajalo to delo, prav tako še niso objavili ničesar razen omenjenega na čitljivih straneh.

Ob nedavni 17. obletnici osvoboditve preživelih jetnikov se je svet spomnil gorja v nacističnem taborišču smrti Oswiecim. Med 400.000 jetniki je bilo le kakih 60.000 tistih, ki so doživeli svobodo, mnogi izmed njih pa so kmalu potem umrli od prestenega trpljenja. Razen 340.000 jetnikov so nacisti pripeljali od drugod v plinske celice do tega taborišča skupno nad dva milijona žrtev.

Skupnost preživelih žrtev nacizma je odkrila enega izmed graditeljev teh plinskih celic: lani junija je prijavila zdaj 52-letnega inženirja in bivšega esesovca Walterja Dejaca, ki živi v Reuttu na avstrijskem Tirolskem, in ga obtožila sokrivde pri tem množičnem zločinu, ki je zahteval milijone žrtev. Kakor pišejo avstrijski listi, je bil Dejaco zadnje dni minulega meseca še vedno prost in je delal kot gradbenik v Reuttu. Bržkone imajo precej besed ljudje, ki Dejaca označujejo kot »žrtev vestnega izpolnjevanja ukazov«; piše eden izmed avstrijskih listov in dodaja, da je inženir Dejaco pri svoji zamisli zgradil »prhe«, v katerih so v koncentracijskem taborišču Oswiecim izpod stropa spustili ciklon B na žrtve v plinskih celicah, potem pa so žrtve spravljali z električnimi dvigali v krematorijske peči.

Čez deset let: svet brez nepismenih?

»V desetih letih bi svet lahko praktično popolnoma odpravil nepismenost,« je izjavil direktor UNESCO René Maheu in dodal, da bi bilo treba vložiti zdaj razpoložljiva sredstva in moči, pa bi čez deset let ne bilo več nepismenih, ki jih je še 45 odstotkov vsega prebivalstva na našem planetu. »Samo — ali smo pripravljeni vložiti razpoložljiva sredstva?« je vprašal direktor UNESCO v svojem pozivu k mednarodnemu sodelovanju, da bi dosegli ta cilj.

Mehanizirana pošta

Doslej najmodernejšo sortirnico poštnih pošiljk v Evropi bodo te dni izročili namenu v Lillu. Dnevni promet te pošte oziroma oddelek za sortiranje obsega 6500 prejetih in 6000 odposlanih vreč s 400.000 pismi, 190.000 tiskovinami in 35.000 paketi. Mehanični transportni trakovi so dolgi 550 m, naprava, po kateri drsijo pisma in pošiljke, meri v celoti 300 m, elektronski sortirni stroj pa bo samostojno razporejal pisma, namenjena v 300 različnih krajev. Električni kabli nove naprave so dolgi 120 km.

WALT DISNEY **PODOBE IZ NARAVE**

Gramofonska plošča - orožje proti kriminalcem

V Londonu so naprodaj nenavadne gramofonske plošče: posnetki na njih vsebujejo nasvete direktorjem velikih podjetij, kako naj se borijo proti žeparjem in hujšim kriminalcem. Na mikro ploščo so posnete besede bivšega narednika Scotland Yarda Johna Gosslinga.

Plošča se vrti celo uro. Izkušnje dolgoletnega sodelavca slovite policije so tako bogate, njegovi nasveti pa baje tako učinkoviti in stvarni, da so ploščo opremili z napisom »strogo zaupno«. Stane devet funtov, vendar je ne more kupiti kdorkoli, temveč le direktorji podjetij, ki prevzamejo obveznost, da jo bodo hranili v skrbno zaklenjeni blagajni, zavrteli pa jo bodo le vsega zaupanja vrednim sodelavcem v svojem podjetju.

Avtor besedila na plošči se je zavezal, da bo osebno vodil preiskavo, če bi skušal ploščo dobiti v roke kak »sumljiv tip«. Detektiv je strnil izkušnje svojega tridesetletnega dela za Scotland Yard. Posnetki obravnavajo roparske napade na avtomobile, ki prevažajo denar — ti zločini so v Veliki Britaniji dokaj pogosti — varovanje skladišč in poslovnih prostorov, spoznavanje ponarejenih listin in tudi nekatere značilne, vendar težko ugotovljive poneverbe v takih podjetjih.

STERLING NOEL: Pariške spletke (30)

»Potem pridite sem. Šef bi rad govoril z vami.«

»Prav.«

Vzel sem škatlo z denarjem iz omare in sem bil že skoraj zunaj, ko sem se dotaknil pisma v žepu. Vrnil sem se v dnevno sobo in ga prebral. Na kuverti je bil žig iz Canignada. Na kuverti ali v pismu ni bilo nobenega naslova pošiljatelja. Glasilo se je:

»Dobiva se v stanovanju tvojega dekleta v četrtek ponoči okrog ene. Zaradi obračuna. Willy.«

Lepo, Danes je bil četrtek. Ob enih ponoči. Imel sem sestanek z gospodom Willyjem Dorffmanom zaradi obračuna v stanovanju mojega dekleta. Preprosto, jasno in zgoščeno. Nobene možnosti za kakršen koli nesporazum. Toda — katerega dekleta?

Stopil sem v trafiko na vogalu in takoj prijel za slušalko. Poklical sem številko, ki je ni bilo varno klicati iz mojega stanovanja. Moški glas je zdolgočaseno dejal »Allo!«

»Ženeva,« sem dejal.

»V redu Ženeva.«

»Nastavi ena-dvajset, ob osmih.«

»Težko bo. Veliko dela imam.«

»K vragu. Nastavi.«

Vrgel sem telefon na imenik in stopil ven. Šel sem peš do hotela Sicilione in vprašal vratarja, če lahko obiščem gospoda Brandelija.

»Gotovo, gospod Chancellor. Saj vas pričakuje. Kar pojdite gor, soba 73.«

Peljal sem se z dvigalom in šel do vrat 73. Brandeli mi je odprl vrata in vstopil sem. Oblečen je bil v svileno domačo haljo s širokimi zelenimi in belimi progami. Temnolasa, mrkogleda ženska z belo brisačo, ovito okrog glave, je prišla iz kopalnice. Na sebi ni imela nič drugega razen črne kombineže, obšite s čipkami. Ustavila se je in me odkrito in preračunljivo premerila. Dolores, plesalka.

Pokimal sem ji. »Zdravo,« sem dejal.

Brandeli je slačil domačo haljo. »Takoj pridem,« je dejal.

Dolores je dvignila nos v zrak in stopila nazaj v kopalnico in zaloputnila vrata.

»Kaj pa naj vse to pomeni?«

Brandeli si je oblačil jopič. »Kot da ne bi vedel!« Stopil je k vratom in jih odprl. »Naprej, bistroumnež, šef čaka.«

Peljala sva se z dvigalom do zgornjega nadstropja in izstopila pred velikimi vrati iz hrastovine, edinimi na tistem hodniku. Brandeli je pritisnil na zvonec in vrata je odprl uniformirani sluga z belimi rokavicami. Vstopila sva v velik foyer, v katerem je bilo dovolj starinskega pohištva, da bi z njim opremili veliko izložbo na Madison aveniji v New Yorku. Sluga naju je peljal po dolgem hodniku mimo velike dnevne sobe na eni strani in jedilnice, ki je bila skoraj tako velika, na drugi strani v majhen kabinet. Francoska vrata so se odpirala na veliko teraso in tam je lenaril v športnih hlačah in kričečem športnem jopiču Pindar, ki je kadil veliko novo cigaro. Balkon je imel razgled na vrt, ki je bil zasajen z drevjem in travo. Bili smo više od vseh stavb, ki so obkrožale vrt, in zato ni bilo nobenega okna nad nami. Pri Pindarjevem stolu je stala nizka mizica, na njej pa kozarec viskija in sode in močan daljnogled. Postavil sem škatlo z bankovci na mizo poleg daljnogleda.

Pindar je dejal: »Sedite, Chancellor,« in pokazal na pleten stol, ki je stal naproti. Pomahal je Brandeliju. »Počakaj na naju v kabinetu. In zapri vrata.«

Brandeli naju je pustil sama. Usedel sem se.

»Boste kaj pili?« je vprašal Pindar.

»Ne, hvala. Prezgodaj je še.«

»Dobro ste se odrezali s tistim avtomobilom. Bolje, kot smo pričakovali. Šef je še posebej zadovoljen in prišel bo sem, da bi govoril z vami.« Bolščal je vame in njegov pogled je bil v popolnem nasprotju s prijaznim pomenom njegovih besed. »Stavil sem, da nas boste prevarali.«

»Zakaj naj bi to storil?« sem ga vprašal. Nagnil sem se nazaj in si prižgal cigaro.

»Zakaj? Da bi si rešili svojo umazano kožo, zato! Zato ker nimate poguma, da bi se postavili po robu Vidalu, zato!«

To je bil zame popoln nesmisel. Ne bi bil smel tega vprašati. Zdaj pa nisem vedel, kaj za vraga govori.

»Vidal me nič ne skrbi,« sem odvrnil.

Vzravnal se je na stolu in me pogledal. Potem je vstal in začel hoditi okoli. Dvignil je daljnogled in strmel skozenj v okno spodaj na drugi strani vrta. »Zakaj, vraga, se ta plavolaska resno ne loti dela?« je zadirčno dejal. Potem se je vrnil k mizi in odložil daljnogled. »Kaj vas je obsedlo?« me je vprašal. »Niste več tisti gobezdavi Chancellor, ki smo ga poznali, kaj?«

»Isti Chancellor,« sem odgovoril. »Morda so me izkušnje zmodrile.«

»Rekel bi, da so vas,« je dejal in se spet usedel. Dvignil je pokrov s škatle in raztreseno pogledal bankovce. Na vrata od terase je nekdo potrkal in sluga jih je odprl. Isti mož z dolgim obrazom, ki sem ga videl v avtomobilu v skladišču, je stopil na teraso. Lauderbach

Val astroloških napovedi popušča

Popolni sončni mrk je trajal skoraj tri minute

Znanstveniki so v ponedeljek na Irianu (Nova Gvineja) opazovali redki nebesni pojav, spričo katerega so astrologi daljnovzhodnih dežel nagnali ljudem strah v kosti. Konjunkcija planetnega kvinteta — Merkurja, Venere, Marsa, Jupitra in Saturna — je spravila mnoge ljudi v azijskih deželah v stanje množične histerije. Vendar — po astrologih napovedanega konca sveta ni bilo ...

Prihodnjo planetno konjunkcijo in sončni mrk hkrati napovedujejo šele za leti 2000 in 2040, zadnjič pa je bil ta nebesni pojav leta 1821. Indijski, nepalski, pakistanski in cejlonski astrologi so navezali na to konjunkcijo svoje prerokbe o hudih nesrečah in celo o koncu sveta. V nekaterih pokrajinah južnovzhodne Azije je prebivalstvo pod vplivom astroloških napovedi množično potovalo na bregove svetih rek in k templjem, kjer naj bi z obrednimi pesmimi in z molitvijo odvrnili nevarnost.

Indijski ministrski predsednik Nehru je na predvolilnem zborovanju v industrijskem mestu Kanpuru (država Pradeš) zavrnil astrologe, ki so mu svetovali, naj spričo astrološko napovedanih »hudih dogodkov« prekine svoje potovanje po deželi, in skušal pomirjevalno vplivati na vzburkano hindujsko prebivalstvo. Kljub temu so ljudje ponekod izostali z dela, na tisoče družin pa se je začasno izselilo iz stanovanj.

V Pakistanu in Nepalu so mnogi ljudje bedeli vso »usodno noč« od nedelje na ponedeljek. Vznemirljivost ni popustila, čeprav ni bilo za tiste dni napovedanega konca sveta.

Kolikor je znanega doslej, so nekatere ameriške zavarovalnice zadnje dni pred napovedanim koncem sveta — mnogi astrologi so se iz previdnosti omejili na prerokbe »hudih nesreč s poplavami, viharji, kužnimi boleznimi« ipd. — sklenile sorazmerno mnogo več novih življenjskih zavarovanj kot sicer.

Zvezdoslovci ZDA, Japonske in Avstralije so proučevali sončni mrk, ki se je začel na Novi Gvineji ob 7.34 po krajevnem (ob 22.34 po srednjeevropskem) času in se končal ob 9.06. Lunina senca je za dve minuti in 45 sekund popolnoma zakrila sončno ploskev. Takrat je bilo tako temno, da niso mogli razbrati številk na urah.

Ker vse do konca drugega dne ni bilo niti sledu o napovedani katastrofi, je preplah Indijcev, ki verjamejo v astrološke napovedi, naglo popustil, ponekod pa se je sprevrgel v rahlo nejevoljo, katere izraz so bili neprijazni pogledi na »svete može«. Indijski astrologi pa se niso dali ugnati. Svami Purušotam Aharja, eden izmed njih je dejal, da bo minilo nekaj časa, preden bodo učinki planetne konjunkcije dosegli naš planet, zato se bodo molitve in obredi nadaljevali še 25 dni, in sicer pred glavnimi mestnimi vrati starega Delhija. — Astrolog Atmaran je pokazal v svoji izjavi več samozavesti: »Z molitvijo nam je uspelo spremeniti pot Lune. Tako smo preprečili katastrofo.« Njegov kolega Yogi Upadjaja je dodal, da se mu je v snu osebno prikazala boginja Kali in mu zaupala, da se je od ganjenosti spričo darovanih žrtev, pesmi in molitev odločila prizanesti svetu s katastrofo...

Opazovalnice nad zemljo

Domnevo znanstvenikov, da se oblika našega planeta nenehno spreminja, bi najlaže preverili v izvenzemeljskih opazovalnicah, katerih graditev se zdi sovjetskemu fiziku Bogatovu povsem uresničljiva V knjigi »Televizija na zemlji in v vesolju« — izdala jo je sovjetska znanstvena akademija — pisec Bogatov obširno razpravlja o obliki in notranji ureditvi takih vesoljskih observatorijev. Po njegovem mnenju bi se v ta namen najbolje obnesli umetni sateliti, na katere bi lahko postavili znatno večje teleskope, kot je to mogoče na zemlji. Konstrukcija bi bila dokaj bolj preprosta, ker je sedanja v precejšnjem obsegu odvisna od zemeljske težnosti. Bogatov dokazuje z računi, da bi bilo opremljanje letečih observatorijev cenejše kot graditev velikanskih opazovalnih naprav na zemlji.

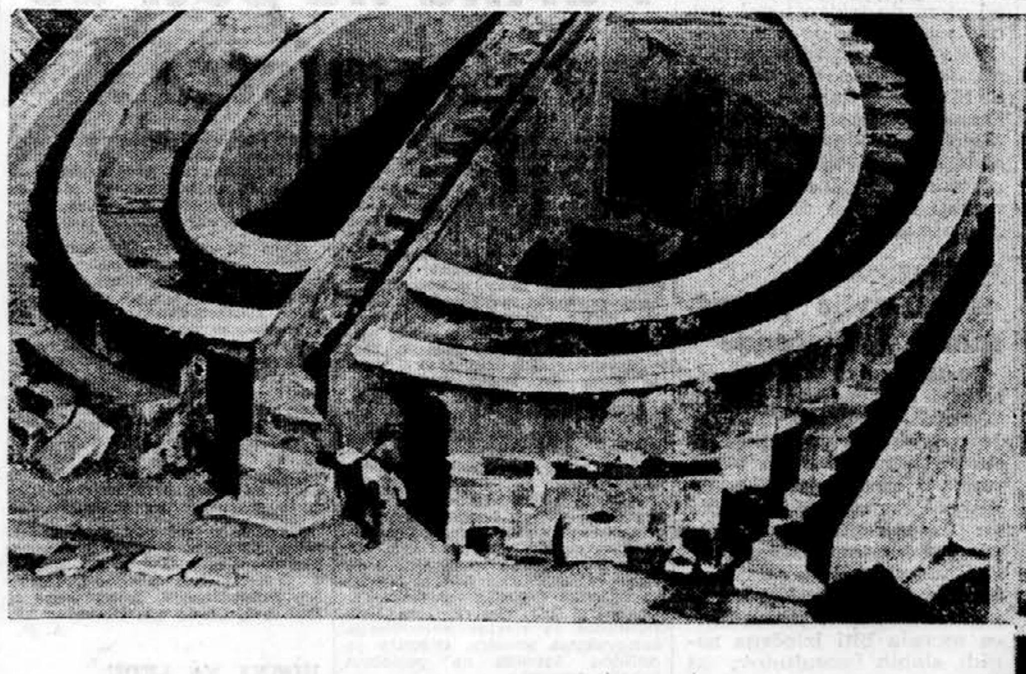

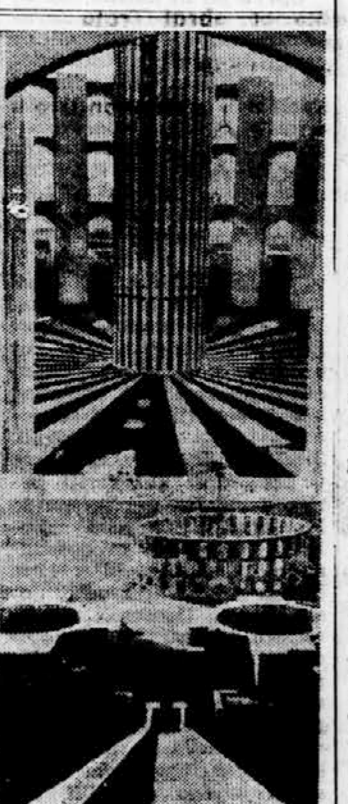

Mnogo stoletij v preteklost segajo začetki zvezdoslovja v Indiji, vendar je bila astronomija neke vrste pomožna panoga astrologije, razlage vpliva zvezd na človeka. — Tudi zvezdoslovna opazovalnica maharadže Sawaija Jaija Singha, zgrajena leta 1734 v Jaipuru – posnetki kažejo njeno sedanjo podobo – je služila predvsem ugotavljanju položaj nebesnih teles v zvezi z njihovim vplivom na usodo človeškega rodu.

Letalska nesreča zaradi strele?

Po nekaterih znamenjih ne izključujejo možnosti, da je potniško letalo znamke »Dakota«, ki ga je nad planinami osrednjega Peruja zalotila nevihta, strmoglavilo zaradi strele. Med smrtnimi žrtvami — ponesrečilo se je 50 potnikov in trije člani posadke — so tudi zakonca Margaret in Richard Block, ameriška univerzitetna profesorja, ki sta napisala knjigo o proteinih, ter zakonca Uram, znana proučevalca toksinov.

Letalo, ki je bilo last družbe »Faucett« s sedežem v Limi, je padlo na Tingo Maria ob reki Huallaga, okoli 350 km od perujskega glavnega mesta. Zaradi slabega vremena je že enkrat zasilno pristalo, potem pa se je glavni pilot odločil za ponovni vzlet.

Ožgane razbitine potniškega letala so kasneje našli raztresene med griči. Tehniki so ugotovili, da je letalo strmoglavilo zaradi okvare v motorju. Z enim samim motorjem potem ni moglo kljubovati nevihtnim zračnim tokovom. Po mnenju drugih pa je nesrečo zakrivila strela. O tem sklepajo po izpovedi dveh kmetov, ki sta povedala, da sta slišala dve močni eksploziji, preden je letalo strmoglavilo med griče.

Profesorja Block in zakonca Uram so se dlje časa mudili v porečju Amazonke, kjer so proučevali prehrano domačega prebivalstva. Block je bil sodelavec newyorškega zdravstvenega inštituta, 35-letni profesor Jerome Uram pa je delal kot asistent za toksikologijo na inštitutu Massachusettsu.

Križanka

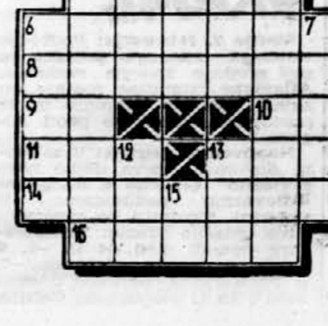

VODORAVNO: 1. šampion, 6. izumitelj pisave za slepe (Louis), 8. atomska peč, 9. okrajšano ameriško moško ime, 10. grška črka, 11. hotenje, poželenje, 13. nočna ptica, 14. gorkota, 15. nagovorna beseda za tujo žensko.

NAVPIČNO: 1. nasvet, priporočilo, 2. egipčanski sončni bog (daljša oblika), 3. krik, kričanje, 4. nizek ženski glas, 5. zaušnica, 6. francoska vojna luka ob Atlantiku, 7. žensko ime, 12. ognjenik na filipinskem otoku Mindanao, 13. prvi slovenski literarni zgodovinar, Prešernov najboljši prijatelj (Matija), 15. kratica slovenskega slikarja, ki deluje v Trstu.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. trapist, 8. revolta, 9. kot, 10. RB, 11. Moreau, 14. perion, 15. Ot, 16. zid, 18. mesnica, 21. Pretnar.

NAVPIČNO: 20. N(ikola) T(esla).

ZGODBO JOŽETA GRADIŠKA
Zmaj v dolini
RIŠE DRAGO STRMEC

208. »Ne vem, kje so Nemci,« je odkimala preplašena Verica. »Na očetov grob grem,« sem dejal in Verica me je prosila, naj se ne igram z življenjem. Na cesti so se zaslišali trdi koraki. Verica me je prijela za laket in me potisnila k tlom. Po cesti je prišel kmet z grabljami na rami. Vstala sva. »Zdaj grem tja,« sem rekel. »Počakaj!« je dejala Verica, »grem naprej gledat, če je varno.« Stekla je. Vrnila se je s svojim očetom. Oba sta me prepričevala, naj ne hodim na pokopališče zdaj. »Počakaj do večera!« je rekel Veričin oče. »Dolga pot me čaka,« sem odvrnil. »Potem se vsaj preobleci,« je svetoval on. Odkimal sem in stopil na cesto.

209. Verica je pohitela naprej. Tam, kjer se cesta lomi, mi je dala znamenje, da je varno. Za vogali so se prikrivali gledalci. Slišal sem reči [illegible]: »Sin Gradiškovega Jožeta je, tistega, ki so ga včeraj pokopali v škatli njegov pepel.« Gledal sem le Verico, ki je šla pred mano, se ustavljala na križnih vogalih in mi dajala znamenja. Pokopališče leži na vzdigajočem se kraju ob cerkvi. Verica me je pripeljala do svoje gomile, ki je bila taka, ko da se je [illegible] na prave, velike krste. [illegible] pepel mojega očeta. Spet sem bil na grobu enega svojih. Pred meseci sem takole stal na bratovem grobu.

210. Davila me je žalost, a jokati nisem mogel. Potem me je zgrabila nedopovedljiva ihta. Pred sabo sem videl očeta, mamo in brata, pa sebe ob njih, in vsi smo bili srečni. Nenadoma sem videl, da se ne bo tisto nikoli več vrnilo. Roka je sama od sebe stisnila orožje. Dolgo sem še slonel ob tujem spomeniku zraven očetovega groba. Verica, ki je stražila pri pokopališkem zidu, me je nestrpno klicala. Napoled sem se spet pokril. »Na svidenje, Verica,« sem istisnil pri izhodu. Zunaj pokopališča sem si še trdneje zategnil pas čez bluzo. Šel sem tako hitro, da je Verica tekla za mano; potem me je prehitela.

Nadaljevanje s 1. strani

Danes v Ljubljani V. kongres ZŠJ

ja in pa nadaljnja rast organizacije v skladu s celotnim razvojem našega družbenega življenja, ki mu bo treba prilagoditi tako metode kot vsebino dela. Idejno izobraževanje mora biti tesno povezano s strokovnim in prav tako važno, kajti današnja družba ne pričakuje od kadrov, ki prihajajo z visokih šol, da bodo samo dobri strokovnjaki, ampak tudi vsestransko razgledani in aktivni družbeni delavci. Vsebino idejnovzgojnega dela je treba razširiti tako, da bo vsak študent našel obliko dela, ki ga bo zanimala. Pritegniti je treba k delu tudi tiste študente, ki so bili do sedaj pasivni. Le tako bo dalo idejnovzojno delo zaželene rezultate. Preiti je treba tudi na bolj poglobljeno, decentralizirano delo po manjših skupinah, kajti le na ta način se bodo lahko posamezniki poglobili v študij nekega problema.

Nadalje je zelo pomembna nadaljnja krepitev družbenega upravljanja na univerzah. Na tem področju je treba težiti za še večjo demokratizacijo in decentralizacijo. Zlasti bo treba okrepiti delo svetov letnikov, ki so najbližji konkretni problematiki in jo zato tudi najlaže uspešno rešujejo.

Na kongresu bo seveda tudi veliko govora o prizadevanjih in nalogah ZŠJ na področju reformiranja visokošolskega študija. Tu gre predvsem za probleme okoli uvajanja tristopenjskega študija, ki so ga prvi uvedli na ljubljanski Univerzi, sedaj pa prihaja postopoma v veljavo tudi na drugih jugoslovanskih univerzah. Težave se pojavljajo zlasti pri izdelavi študijskih programov za posamezne stopnje. Ponekod so se tega lotili povsem mehanično in formalno, ne pa tudi vsebinsko. Tako študentje na prvi stopnji niso dobili nekega zaokroženega znanja, ki bi ga lahko v praksi s pridom uporabljali. In najna posledica tega je, da velika večina slušateljev hoče študij nadaljevati. S tem pa je zgrešen cilj študija na prvi stopnji, ki naj bi že po dveh letih dal strokovnjake, ki bi obvladali predvsem praktični del svoje stroke in pa seveda teoretske osnove, ki naj bi jih poglobil študij na drugi stopnji. Na takih univerzah potem skušajo množični prehod na drugo stopnjo zaustavljati umetno z uvajanjem pogojev za nadaljevanje študija. Pa tudi stanje v praksi ne podpira stopenjskega študija. Tako v proizvodnji ne uvajao delovnih mest, kjer bi se lahko zaposlili absolventi prve stopnje, razen tega pa tudi neradi študirajo.

Na kongresu bodo gotovo dosti razpravljati tudi o štipendiranju. Tu bo v ospredju predvsem težnja po uvedbi kreditiranja, ki naj bi omogočilo študij vsakemu, medtem ko se sedaj pojavlja vrsta pomanjkljivosti v odnosih med štipenditorji in štipendisti.

Tako se bo kongres lotil vseh najbolj perečih problemov študentov in dal njihovi organizaciji koristne napotke za nadaljnje delo.

OAS poziva

dezerterjev iz rednih enot. Teroristi niso nudili nobenega odpora, čeprav so bili oboroženi z orožjem, ki so ga nakradli v skladiščih francoske vojske. Teroristični odred, znan pod imenom »Bonaparte«, je bil — kakor poroča Reuter — »strah in trepet« vzhodne Alžirije.

Po zadnjih vesteh, ki jih prenaša AFP, je bilo v vsej Alžiriji včeraj nad 30 atentatov in terorističnih akcij. Teroristi so ubili 20 ljudi, drugih 20 pa huje ranili.

V Oranu so teroristi ubili dva človeka, v Blidi pa je bil pri eksploziji bombe hudo ranjen neki Evropejec.

Pripadnik OAS so včeraj napadli žandarmerijskega oficrja Boulla in ga ubili. To se je zgodilo na cesti blizu Orana. Trije civilisti, preoblečeni v vojaške uniforme, so zaustavili avtomobil, v katerem je bil Boulle. Misleč, da gre za običajno kontrolo, je Boulle stopil iz avtomobila, v tem trenutku je dobil dve krogli v glavo.

V predmestju Orana so teroristi davi smrtno ranili nekega mladega študenta in ubili dva Alžirca.

Teroristične akcije pripadnikov OAS se nadaljujejo tudi v Franciji. Danes okrog poldne je eksplodirala bomba v poslopju, v katerem stanuje francoski minister za kulturo André Malraux. Ministra tedaj ni bilo v stanovanju. Policija je objavila, da sta bila ranjena dva človeka in da je bila povzročena tudi materilna škoda. Minister Malraux se je vrnil domov le nekaj minut po eksploziji.

Pariz, 7. II. (Po telefonu«. OAS je danes izvršila sedem atentatov v Parizu. Med drugim na člana politbiroja KPF Reymonda Guillota, na književnika in člana KPF Vladimirja Posnerja ter še na dva univerzitetna profesorja; med njimi tudi na univerzitetnega profesorja Georgesa Vedela, katerega predavanje o državljanskih dolžnostih so sinoči čitali na vseh francoskih univerzah v okviru akcije proti OAS. Po prvih vesteh so bile štiri osebe v teh atentatih težе poškodovane, med njimi tudi soproga Guillota.

S. Glumac

Trgovinski razgovori med FLRJ in ČSSR

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Delegaciji jugoslovanske in češkoslovaške vlade sta včeraj v Pragi začeli trgovinska pogajanja o sklenitvi sporazuma o trgovinski izmenjavi za leto 1962.

DELO

Huda nesreča v sarskem rudniku

V premogovniku Luisenthal v Zahodni Nemčiji je prišlo do eksplozije in pri tem zasulo več sto rudarjev

SAARBRUCKEN, 7. febr. (AFP). V premogovniku Luisenthal, nedaleč od Saarbrückna, središča saarskega področja v Zahodni Nemčiji, se je danes zgodila huda nesreča. Zasulo je več sto rudarjev. Nesreča se je pripetila zaradi eksplozije in požara. V rudniku je bilo kakih 480 ljudi. Po prvih vesteh je 18 rudarjev mrtvih, 70 je ranjenih, okrog 280 pa je zasutih.

Reševalne ekipe so potegnile na površje 60 rudarjev. Na poziv radia Posarje in telefonske službe je prihitelo na pomoč deset ekip reševalcev, zdravnikov in bolniškega osebja z rešilnimi avtomobili. Od vseh bližnjih področij so nujno zaprosili za pomoč v krvi, potrebni za transfuzije.

Nesreča se je pripetila danes okrog osmih. Dohod k jašku, kjer se je zbrala množica rudarjev in članov družin, zasutih rudarjev, straži policija. Po nekaterih vesteh se reševalnim ekipam še ni uspelo prebiti do kraja eksplozije. Kakor navajajo, sta eksplozija in požar zajela del rudnika, določen za prakticiranje novih rudarjev.

Zadnja nesreča v sarskih rudnikih se je pripetila v lanskem avgustu, ko so se smrtno ponesrečili trije rudarji. Mesec dni prej se je pri požaru v rudniku železa Salzgitter na spodnjem Saksonskem ponesrečilo 21 rudarjev. Največja povojna tragedija v zahodnonemških rudnikih, ki je terjala življenje 402 rudarjev, pa je bila februarja 1946 v porurskem rudniku Bergkamen.

Po zadnjih poročilih je v nesreči, do katere je prišlo v premogovniku Louisenthal blizu Saarbrückena bilo ubitih 56 rudarjev, 78 ranjenih, 150 jih je pa izginilo.

Telegrami

STAVKA V ITALIJI. RIM. Včeraj je začelo stavkati kakih 50.000 delavcev v tovarnah plastičnih snovi. To je prva stavka v tej industrijski panogi v Italiji. Organizirale so jo skupno vse sindikalne organizacije, ker so bila pretrgana pogajanja o obnovitvi delovnih pogodb.

ZARADI PRAZNOVERJA. — KATMANDU. Kakih sto jetnikov je v nedeljo pobegnilo iz jetnišnice v južnem Nepalu, ker so bili stražarji nepazljivi v pričakovanju »konca sveta«. Nepalske čete so pozneje ujele 20 ubežnikov, dva pa so ubile. Med jetniki, ki so izkoristili zmedo zaradi praznoverja, je tudi več političnih obsojencev.

INDONEZIJSKA LETALSKA DELEGACIJA V ZSSR. — DŽAKARTA. V Sovjetsko zvezo je odpotovala delegacija indonezijskega letalstva. Pogajala se bo o pospešeni dobavi letalskega materiala Indoneziji.

DOHODKI AVSTRIJSKEGA TURIZMA. — DUNAJ. Avstrijski dohodki od turizma so dosegli v lanskem letu doslej največjo vrednost 7,2 milijarde šilingov (okrog 280 milijonov dolarjev), medtem ko so bili hkrati devizni izdatki avstrijskih turistov v drugih državah nižji kot leta 1960 in so znašali 1,6 milijarde šilingov.

AMERIŠKE LETALSKE ENOTE V JUŽNEM VIETNAMU. — SAJGON. Enote ameriškega vojnega letalstva s 300 možmi in 21 letali so včeraj prispele v Južni Vietnam, kjer naj bi pomagale četam južnovietnamskega diktatorja Ngo Din Diema v boju proti osvobodilnemu gibanju Vietkong.

GAGARIN V GRČIJI. — ATENE. Prvi sovjetski kozmonavt Gagarin bo te dni na povabilo grško-sovjetskega društva obiskal tudi Atene, kjer bo ostal dva do tri dni. Kakor piše atenski tisk, bosta Gagarina, ki bo prišel v Atene v ponedeljek, sprejela prestolonaslednik Konstantin in predsednik vlade Karamanlis.

Misija Mednarodnega monetarnega fonda v Beogradu

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Sinoči je prispela v Beograd misija Mednarodnega monetarnega fonda, ki jo vodi direktor evropskega oddelka v MMF, g. Gabriel Ferras. Misija bo imela v naši državi običajna posvetovanja.

NAGRADE MLADIM UMETNIKOM. — Na Akademiji za igralsko umetnost so podelili letošnje Prešernove nagrade, ki so jih prejeli (z leve) METKA LESKOVŠEK, Anton Slodnjak in ALENKA BOLETOVA. Foto: Busić

CHAMONIX - DOKONČNO ODPOVEDAN

Chamonix, 7. febr. Agencija Reuter poroča, da je organizacijski komite svetovnega prvenstva v alpskih disciplinah, ki bi moralo biti med 10. in 18. febr. v Chamonixu, sklenil, da bodo namesto tega šampionata v istem obdobju (od 10. do 18.) in z enakim programom »Svetovne igre FIS«. Ta sklep so včeraj objavili uradno v Chamonixu, ker je svetovno prvenstvo dokončno odpovedano, potem ko »potovalni urad« v Berlinu ni izdal viz smučarski ekipi NDR za potovanje v Francijo.

Novo tekmovanje v Chamonixu naj bi torej imelo pečat velike mednarodne prireditve, toda organizator še ni prejel potrditve o prihodu vseh ekip, ki so bile prijavljene za svetovno prvenstvo. Ni še znano, kako bodo obravnavali te igre pri mednarodni federaciji. Prvotno je bilo objavljeno v Bernu, da francoska federacija lahko organizira »smučarski teden« v Chamonixu. Za novo odločitev so dali pobudo nekateri funkcionarji FIS in kaže na popust nasproti francoski federaciji, ki je že izvedla obsežne priprave za svetovno prvenstvo.

Edvard Kardelj bo obiskal Indonezijo

Džakarta, 7. febr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Džakarti Aleš Bebler je danes obiskal prvega ministra Džuando Kartavidžajo. Ob tej priložnosti sta se razgovarjala o obisku podpredsednika ZIS Edvarda Kardelja v Indoneziji kot tudi o vprašanjih iz gospodarskih odnosov med obema državama ter o razvoju položaja v zvezi z Zahodnim Irijanom.

BRZOJAVKA SZJ

Naši smučarji ne pojdejo

Ljubljana, 7. febr. Smučarska zveza Jugoslavije je danes odposlala Smučarski zvezi Slovenije naslednjo brzojavko:

»Šampionat v Chamonixu odpovedan — smučarska reprezentanca in mladinci ne potujejo«.

Op. ur. Gre za mladince, ki naj bi se udeležili svetovnega prvenstva kot opazovalci, hkrati pa bi sodelovali na mednarodnem mladinskem kriteriju v alpskem smučanju v tem kraju.

Posvetovanje o problemih otroškega varstva

Ljubljana, 7. febr. Danes je Okrajni odbor SZDL Ljubljana sklical širše posvetovanje o problemih otroškega varstva. Udeležila sta se ga tudi Vida Tomšičeva, predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije in Vladko Majhen, predsednik Republiškega sveta za šolstvo, ki sta prispevala k razpravi tehtne misli in napotke za uspešen nadaljnji razvoj družbene vzgoje in varstva otrok.

Nagrajeni slušatelji Akademije za igralsko umetnost

Ljubljana, 7. febr. — Na Akademiji za igralsko umetnost so slušateljem slovesno podelili Prešernove nagrade. Prejeli so jih: absolvent Anton Slodnjak za vlogi Krola v Ibsenovem »Rosmersholmu« in Jupitra v Sartrovih »Muhah«, absolventka Alenka Bole za vlogo kraljice Klitajmnestre v Sartrovih »Muhah« in slušateljica drugega letnika Metka Leskovšek za vlogo Nje v Shakespeare-Javorškovi »Iz take smo snovi kot naše sanje«. Nagrade je v prisotnosti profesorskega zbora in predsednika Sveta za kulturo in prosveto LRS Borisa Kocijančiča podelil rektor Slavko Jan.

Razstava v univerzitetni knjižnici

Ljubljana, 7. febr. V vrsti tradicionalnih razstav, ki jih v počastitev Prešernovega dne vsako leto prireja Narodna in univerzitetna knjižnica, je danes opoldne odprl upravnik NUK prof. dr. Mirko Rupel razstavo »Kulturno življenje v Sloveniji pred sto leti«. Razstava, ki sta jo pripravila prof. dr. Janez Logar in Branko Berčič, je pritegnila veliko pozornost navzočih kulturnih delavcev. Odkrila je namreč izredno zanimivo kulturno življenje dobe petdesetih, šestdesetih let preteklega stoletja, ko si je slovenski narod začel formirati lastno duhovno fiziognomijo

Otroka povozil do smrti

NOVO MESTO, 7. febr. — Včeraj ob 13.15 je iz mesta proti železniški postaji v Brežicah vozil s hitrostjo 40 kilometrov na uro tovornjak, ki ga je upravljal šofer Bogdan Korurčič. Ko je pripeljal v vas Črnc, je z dvorišča hiše št. 6 — kjer so se otroci na poti iz šole kepali — pritekel naravnost pred vozilo dvanajstletni Slavko Sušin. Tovornjak ga je povozil do smrti.

VINJEN VOZNIK

KRANJ, 7. febr. — Včeraj ob 1.30 je v vasi Bistrica zaradi velike hitrosti zdrknil s ceste osebni avtomobil, ki ga je vozil vinjeni Rajko Cankar. Vozilo je vrglo na travnato pobočje, po katerem se je prevračalo še osem metrov, dokler ga ni zaustavilo drevo. Voznik se ni poškodoval, na avtomobilu pa je škode za 200.000 din.

TRČILA AVTOBUS IN OSEBNI AVTOMOBIL

KOČEVJE, 7. febr. — Včeraj ob 15.45 je vozil po cesti drugega reda skozi Zg. Lozine avtobus voznik Anton Šenk. Zaradi spolzke ceste je avtobus zaneslo, tako da je trčil v osebni avtomobil, ki ga je iz nasprotne strani pripeljal Drago Benčina. Pri nesreči je bil laže poškodovan potnik v osebnem avtomobilu Andrej Pirnat. Škoda na vozilih je ocenjena na 280.000 dinarjev.

DREVO GA JE UBILO

LJUBLJANA, 7. febr. — V torek popoldne ob 14. uri je v gozdu Bezgovica pri vasi Vinje pri Moravčah sekal drevje 64-letni upokojenec Ludvik Ilinčič. Ko je posekal smreko, se ji ni pravočasno umaknil, tako da je padla nanj. Zaradi hudih poškodb je ponesrečenec čez nekaj minut umrl.

NESREČA ZARADI POLEDICE

MARIBOR, 7. febr. — V torek ob 0.30 je skozi Mislinjo vozil tovornjak s prikolico italijanski državljan E. Mehcherihi. Na strmem desnem ovinku je vozilo zaradi poledice zdrknilo pod cesto, pri čemer se je tovor stresel. Pri nesreči se je hudo poškodoval sopotnik — italijanski državljan Adolfo Fulli. Škoda na vozilu znaša 100.000 din.

VINJEN PEŠEC

LJUBLJANA, 7. febr. — Včeraj ob 21.35 je po cesti prvega reda Ljubljana—Vrhnika iz Dragomera proti Logu peš vodil kolo Ciril Remškar, ki se je zaradi vinjenosti opotekal sem ter tja. V Dragomeru je za njim pripeljal s precejšnjo hitrostjo osebni avtomobil voznik Vid Gavez. Ker je pešec nenadoma stopil pred avtomobil, ga je ta podrl. Pri tem je pešec dobil hudo telesno poškodbo. Škode na vozilu pa je za 50.000 din.

KRI ZA PONESREČENKO

BANJA LUKA, 7. febr. Mlada Banjalučanka Nada Radišić, ki jo je včeraj povozil tovorni vlak blizu železniškega mostu na Vrbasu, se zdravi na kirurgičnem oddelku splošne bolnišnice v Banji Luki. Hujših poškodb kakor jih je dobila Nada, si skoraj ni mogoče misliti. Brž, ko so jo pripeljali v bolnišnico, so zdravniki ugotovili, da potrebuje mnogo krvi. Takoj so se obrnili na banjaluško garnizijo. Javilo se je več vojakov, toda samo 24 je imelo isto krvno skupino. To je omogočilo, da je dobila nevarno poškodovana Nada v pičlih 24 urah kake štiri litre krvi.

A. H.

Tri železniške nesreče

Poškodovan voznik tovornjaka, gmotna škoda pa znaša več milijonov dinarjev

BEOGRAD. 7. febr. S postaje Mali Požarevac je včeraj ob 2.10 odpeljal proti Beogradu tovorni vlak št. 173. Tedaj pa je v zadnje vagone zavozila Dieselova lokomotiva tovornega vlaka št. 141, ki je odpeljal iz Male Krsne proti Požarevcu. Lokomotiva je zavozila v zadnje vagone in jih vrgla s tira. Trije vagoni so povsem stlačeni. Škodo cenijo na osem do deset milijonov. Preiskava še ni končana, zanimivo pa je, da strojevodji Dieselove lokomotive Rajko Mandić in Žarko Kastenakić nista opazila, da so signali zaprti.

Okrog 2.20 je odpeljal čez most pri Ljubičevu tovornjak podjetja »Termoelektro« iz Beograda, ki ga je šofiral Živo Jadzić. Sredi mostu je šofer opazil, da prihaja od nasprotne strani vlak, ki je bil odpeljal iz Male Krsne proti Požarevcu. Jadzić se je skušal ogniti nesreči tako, da je pognal tovornjak nazaj, pa ga je lokomotiva kljub temu na koncu mostu zadela. Šofer je hudo poškodovan in prepeljali so ga v bolnišnico. Škoda znaša približno štiri milijone.

Tovorni vlak, ki je včeraj okrog 16 odpeljal iz Zemuna proti glavni beograjski postaji, je bil že na drugi strani mostu, ko se je zadnji vagon iztiril, prelomil več pragov in odtrgal tirnice v dolžini 15 m. Človeških žrtev ni bilo, pač pa so morali promet čez most za dve uri ustaviti. Zato Simplon orientexpres odpeljal iz Beograda pol ure pozneje kakor bi bil moral po voznem redu.

NENAVADEN TOVOR. — 12 kamionov-vlačilcev podjetja »Intereuropa« iz Kopra se je včeraj popoldne na poti iz Maribora na Reko ustavilo v Ljubljani. Peljali so lopute za ladijske krove, ki jih je izdelala mariborska »Metalna«. Tovor na vsakem vozilu tehta 24 ton. Foto: Gostinčar

POMEMBNA ZMAGA BOKSARJEV MARIBORA

Maribor : Dinamo (P) 11 : 9

Maribor, 7. febr. — Sinoči je bila dvorana C Mariborskega tedna premajhna, da bi sprejela vse ljubitelje boksa, ki so hoteli prisostvovati dvoboju iz prvega kola ekipnega tekmovanja za jugoslovanski boksarski pokal med Dinamom iz Pančeva in Mariborom. Več ko 2000 gledalcev so privabila tako znana imena gostov kakor so Trifunac, Milosavljević in Sretenović. Navzlic temu pa je domače moštvo zabeležilo zmago in nekaj posamičnih uspehov, ki so dvignili gledalce s sedežev.

Sprva pa ni kazalo, da bo Maribor zmagal 11:9. Zaradi Tomažičeve bolezni so gostje že pred začetkom povedli 2:0, nato je v mušji kategoriji Rozmanu počila arkada, Predić pa je v bantamski odstopil. Dinamo se je tako oddaljil do 6:0. Žurmanovemu uspehu po točkah nad Petrovićem je sledil odstop Vadlje proti Trifuncu, nato pa sta stopila v welterski kategoriji med vrvi domačin Kous in državni reprezentant Milosavljević. Mariborčan je — kot po navadi — kar spočetka obsul gosta s točo udarcev; ker je slednji boksal še nečisto, so ga diskvalificirali. Šibila in Josimov II sta se v polsrednji kategoriji borila neodločeno, nato pa so Mariborčani zaporedoma zabeležili tri zmage in dotedanjih 5:9 spremenili v 11:9. Stilija je prisilil k vdaji Josimova I. Drofenik je po točkah premagal Sretenovića II, v zadnjem spopadu pa je 36-letni Vojnović z nenehnimi napadi povsem prekosil olimpijca Sretenovića. Sodniki so najstarejšemu mariborskemu boksarju zmago prisodili soglasno.

Sodniki so bili objektivni, organizacija prireditve pa ne najboljša. Tričetrt ure »samo« je bilo treba čakati na pravilne rokovice! Ekipa Dinama je po dvoboju odpotovala na turnejo po Poljski.

E. B.

Kazni za nogometaše NK Maribor

Maribor, 7. februarja. — Sodnik za prekrške občine Maribor-Center je izrekel kazni nogometašem NK Maribor in nekaterim simpatizerjem, ki so sodelovali pri že znanih izgredih v Mariboru: osem udeležencev je dobilo zaporne kazni od osem do trideset dni, pet udeležencev pa je bilo kaznovanih z denarnimi kaznimi od 8.000 do 18.000 din. S 15 dnevi zapora je bil kaznovan tudi trener NK Maribor V. Šimunič, ker je sodeloval pri izgredih in ni ničesar ukrenil, da bi nogometaše odvrnil od surovega ravnanja.

M. K.

DAVISOV POKAL

»Jugoslavija je morala biti izločena«

Melbourne, 7. febr. Predsednik teniške federacije Avstralije Norman Strange je povedal na včerajšnji tiskovni konferenci, da bo po vsej verjetnosti jugoslovanski protest zaradi izključitve naše reprezentance iz evropske cone tekmovanja za Davisov pokal zavrnjen. Strange je še dodal, da je jugoslovanska reprezentanca morala biti izločena zaradi slabih rezultatov, ki jih je zadnji čas dosegla v tem tekmovanju.

Državno prvenstvo v skokih v Delnicah

Sedemnajsto državno prvenstvo v smučarskih skokih za starejše in mlajše (za člane je bilo preteklo nedeljo) bo v nedeljo v Delnicah. Pravico do tekmovanja imajo tekmovalci letnikov 44-45 in 46-47. Prijaviti se je treba pri PD Delnice. Začetek tekmovanja 10.30.

Pulj — V prijateljski nogometni tekmi je Velež premagal domačo Istro 2:1 — (1:1).

Beograd — Moška in ženska odbojkarska reprezentanca Jugoslavije se bo v dneh od 18. do 26. junija udeležila mednarodnega turnirja v Sofiji. Organizator je nanj povabil 12 najboljših ekip z vsega sveta.

OBJAVA

Razpisano okrajno prvenstvo celjskega okraja v veleslalomu, tekih in skokih, za člane, članice, mladince in mladinke bo 11. t. m. na Paškem Kozjaku in ne v Šentjurju, oziroma v Velenju kot je bilo navedeno v razpisu. Tekmovanje v skokih bo v nedeljo ob 13. uri in ne v soboto ob 14. uri. Tekmovalce v skokih pozivamo, naj pridejo na Kozjak šele v nedeljo dopoldne, ker je planinska koča zasedena. Trening na skakalnici bo možen do 11.30. K tekmovanju v skokih bodo pripuščeni tudi pionirji.

OBJAVA

Plavalni klub Ilirija obvešča člane, da se je začel trening v zimskem bazenu. Plavalce bo treniral Marko Žvokelj, skakalce Milan Keber, waterpoliste pa Jože Jamnik. Razpored treninga je objavljen na oglasni deski v kopališču.

Obisk sindikalnega funkcionarja iz ZSSR

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Danes je prispel iz Moskve v Beograd namestnik načelnika organizacijskega oddelka Centralnega sveta sindikatov ZSSR Konstantin Borisov, ki se bo mudil v Jugoslaviji kot gost Centralnega sveta ZSJ. Med enajstdnevnim bivanjem v naši državi bo imel več predavanj za delovne kolektive in sindikalne aktive o dejavnosti sindikatov ZSSR, hkrati pa se bo seznanil z delom in dejavnostjo Zveze sindikatov Jugoslavije.

Zakona o filmu ne bo

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Po obvestilih iz Sekretariata Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo so na zadnji seji odbora Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo sklenili, da ne bodo sprejeli zakona o filmu. — Prišli so namreč do zaključka, da bi se s tem zakonom reševala nekatera vprašanja, ki jih je možno urejati s svobodnim dogovarjanjem. Drugi moment, ki je vplival na omenjeni sklep, pa je v tem, da bo verjetno federacija na področju kulture sploh odstopila od kakršnih koli zakonskih formulacij

Posvetovanje primorskih muzealcev

Nova Gorica, 7. februarja. Na današnjem posvetovanju primorskih muzealcev in konservatorjev so obravnavali problematiko primorskih muzejev in spomeniško varstvene službe. Razen tega so sklenili, da bodo navezali boljše medsebojne stike, kar bo omogočilo bolj kvalitetno delo v etnografskih in arheoloških znanstveno raziskovalnih delih.

—jp

PO TURNIRJU V TOREMOLINOSU

Parma na poti do velemojstra?

Meseca oktobra bo med šahovsko olimpiado v Sofiji tudi kongres Mednarodne šahovske federacije FIDE: na listi kandidatov za velemojstrski naslov bo po devetih letih ponovno slovenski šahist — Bruno Parma! Mladi slovenski šahovski prvak bo po uspehih v letih 1961 in 1962 prav gotovo osmi jugoslovanski velemojster. Lista naših velemojstrov je trenutno naslednja: 1950 — dr. Milan Vidmar, Bora Kostić, 1951 — Svetozar Gligorić, 1953 — Vasja Pirc, dr. Petar Trifunović, 1955 — Bora Ivkov, Aleksandar Matanović.

Mednarodna zmaga Bruna Parme na turnirju v Toremolinosu sicer ni največji uspeh slovenskega mednarodnega mojstra, kljub temu pa pomemben uspeh na poti k velemojstrskemu naslovu. Po uradni razvrstitvi sta zaostala za njim dva velika turnirska borca —, velemojstra Laszlo Szabo in Alberic O'Kelly de Galway. Szabo je bil vse do leta 1958 kandidat za naslov svetovnega šahovskega prvaka. O'Kelly je odličen igralec za podobne kratke turnirje.

Parma je igral na turnirju v Toremolinosu — z izjemo prekinjene partije z Duraom — taktično odlično, posebno ker bo čez 10 dni že nastopil na državnem prvenstvu v Skopju. Njegov uspeh v Španiji pa ima tudi temno stran: v petih partijah z belimi figurami je zabeležil pet remijev, med njimi štiri »velemojstrske« — 13 potez s Szabojem, 16 s Toranom, 22 z O'Kellyjem in 13 s Perezom! Med nasprotniki sta bila sicer dva velemojstra in dva mednarodna mojstra, toda Parma bo v naslednjih letih nastopil na vrsti turnirjev z velemojstrsko zasedbo. Zato bi bil lahko Toremolinos že preizkušnja za turnirje, na katerih bo treba z belimi figurami igrati na zmago, tudi proti velemojstrom.

Zato pa smo lahko tem bolj zadovoljni z njegovim rezultatom s črnimi figurami: zmage nad Gerebenom, Schiaffarellijem, Langewegom, Lladom in Ulvestadom najlepše potrjujejo, da Parma nima večjih težav za zmage nad slabšimi nasprotniki, pa čeprav s črnimi figurami. V kolikor bi z Duraom izkoristil prednost bi bila njegova zmaga v Toremolinosu prepričljivejša. Bruno Parma je v Španiji dosegel še en uspeh, tako da lahko v bodoče z optimizmom pričakujemo njegove mednarodne nastope.

Končni vrstni red mednarodnega turnirja v Toremolinosu: Parma, Szabo, Perez 7,5, Toran 7, O'Kelly 6,5, Gereben, Calvo 5,5, Schiaffarelli, Langewege 5, Durao 4, Llado 3,5, Ulvestad 1,5.

A. P.

HOKEJ NA LEDU

Drevi: Kranjska gora — Ljubljana

Na umetnem drsališču v Ljubljani bo drevi ob 18.30 prijateljska tekma v hokeju na ledu med ekipo Kranjske gore in Ljubljano.

Za nocojšnjo tekmo je cena enotna — 100 dinarjev, šolska vodstva pa imajo za mladino popust pri ceni — 50 dinarjev. Informacije dobite na tel. št. 22-611.

IZ VČERAJŠNJE DRUGE IZDAJE

KAC : Jugoslavija 8 : 5 (3:1, 4:2, 1:2)

LJUBLJANA, 6. febr. Na umetnem drsališču v Tivoliju je bilo nocoj drugo mednarodno srečanje v hokeju, v katerem je slovita ekipa KAC iz Celovca premagala našo reprezentanco 8:5 (3:1, 4:2, 1:2). Gole so dali La France, Morelli ter Romauch po 2 ter Kakel in Turpie po enega za goste, za naše pa Ravnik, Tišler, Valentar, Klinar in B. Jan. Pred približno 7000 gledalci sta sodila Valentin (Celovec) in Lombar (Ljubljana).

Naša reprezentanca je igrala v tejle postavi: Novak, Blagojević, Brun, Ravnik, Vadnjal, Trebušak, Tišler, Tomić, Zupančič, Smolej, Valentar, Klinar, V. Jan.

Z nocojšnjimi dogodki z gumijasto ploščico je bilo številno občinstvo v glavnem nadvse zadovoljno, saj so se na lepi gladki ledeni plošči nizali hitri in dramatični raspleti pred obema goloma, pri čemer so imeli gostje spet več sreče, pravzaprav lahko rečemo, več prisebnosti v zaključnih akcijah kakor naši igralci. Za tak pričakovan potek odroma izid borbe gre levji delež kajpada trem odličnim profesionalnim Kanadčanom, ki so res pravi mojstri te igre. So odlični drsalci, nič manj pa ne umejo voditi palico s ploščico in to tako spretno, da jim naši nedbolji reprezentanti večkrat niso mogli priti do živega. Najbolj viden med njimi je bil vsekakor Morelli, ki je delal, kar je hotel. Je neprekosljiv drsalec in preigrava teko hitro ter vešče, da je požel zasluženo odobravanje.

Pa kljub tej očitni prednosti kanadskih gostov so se naši igralci, zlasti v poslednji tretjini tekme, prav dobro vživeli v igro ter jim je z znanimi sposobnostmi uspelo držati ravnotežje, le v zaključnih akcijah, pri streljanju na gol, so bili še zmeraj premalo iznajdljivi. Tišler, Smolej, Klinar in B. Jan so bili vsekakor naši najboljši igralci, pa tudi vratar Novak je nalogo opravil uspešno, medtem ko Partizanov vratar Blagojević, ki je branil v drugi tretjini igre, ni bil dorasel, saj je bil kriv najmanj dvet zadetkov.

Turnir v Stockholmu

Stockholm, 6. febr. (Tanjug.) V VII. kolu medconskega turnirja v Stockholmu so bili izidi partij naslednji: remizirali so: Bertok : Stein, Bolbochan : Petrosjan in Aaron : Janovsky, vse ostale partije so prekinjene.

Gligorić je v partiji z Bilekom prišel v časno stisko in se je ob prekinitvi znašel pred izgubo dame za dve figure. Partijo je prekinil v poziciji, ko nima nobenih možnosti za remi. Bertok je imel kmeta več proti Steinu, vendar ni mogel doseči kaj več od remija.

VREME

Stanje 7. februarja: Področje visokega zračnega pritiska se nad srednjo Evropo razkraja. Atlantske frontalne motnje so zajele zahodno Francijo in se postopoma pomikajo proti Alpam.

Napoved za četrtek: V zahodni Sloveniji sprva delno nato pretežno oblačno z manjšimi deževnimi padavinami. V vzhodni Sloveniji bo spremenljivo oblačno vreme. Temperature ponoči med —4 in —1, v krajih s snežno odejo do —7, v Primorju 3, najvišje dnevne med 7 in 11 stopinjami Celzija.

Nadaljevanje s 1. strani

Danes v Ljubljani V. kongres ZŠJ

ja in pa nadaljnja rast organizacije v skladu s celotnim razvojem našega družbenega življenja, ki mu bo treba prilagoditi tako metode kot vsebino dela. Idejno izobraževanje mora biti tesno povezano s strokovnim in prav tako važno, kajti današnja družba ne pričakuje od kadrov, ki prihajajo z visokih šol, da bodo samo dobri strokovnjaki, ampak tudi vsestransko razgledani in aktivni družbeni delavci. Vsebino idejnovzgojnega dela je treba razširiti tako, da bo vsak študent našel obliko dela, ki ga bo zanimala. Pritegniti je treba k delu tudi tiste študente, ki so bili do sedaj pasivni. Le tako bo dalo idejnovzojno delo želene rezultate. Preiti je treba tudi na bolj poglobljeno, decentralizirano delo po manjših skupinah, kajti le na ta način se bodo lahko posamezniki poglobili v študij nekega problema.

Nadalje je zelo pomembna nadaljnja krepitev družbenega upravljanja na univerzah. Na tem področju je treba težiti za še večjo demokratizacijo in decentralizacijo. Zlasti bo treba okrepiti delo svetov letnikov, ki so najbližji konkretni problematiki in jo zato tudi najlaže uspešno rešujejo.

Na kongresu bo seveda tudi veliko govora o prizadevanjih in nalogah ZŠJ na področju reformiranja visokošolskega študija. Tu gre predvsem za probleme okoli uvajanja tristopenjskega študija, ki so ga prvi uvedli na Ljubljanski Univerzi, sedaj pa prihaja postopoma v veljavo tudi na drugih jugoslovanskih univerzah. Težave se pojavljajo zlasti pri izdelavi študijskih programov za posamezne stopnje. Ponekod so se tega lotili povsem mehanično in formalno, ne pa tudi vsebinsko. Tako študentje na prvi stopnji niso dobili nekega zaokroženega znanja, ki bi ga lahko v praksi s pridom uporabljali. In nujna posledica tega je, da velika večina slušateljev hoče študij nadaljevati. S tem pa je zgrešen cilj študija na prvi stopnji, ki naj bi že po dveh letih dal strokovnjake, ki bi obvladali predvsem praktični del svoje stroke in pa seveda teoretske osnove, ki naj bi jih poglobil študij na drugi stopnji. Na takih univerzah potem skušajo množični prehod na drugo stopnjo zaustavljati umetno z uvajanjem pogojev za nadaljevanje študija. Pa tudi stanje v praksi ne podpira stopenjskega študija. Tako v proizvodnji ne uvajajo delovnih mest, kjer bi se lahko zaposlili absolventi prve stopnje, razen tega pa tudi neradi študirajo.

Na kongresu bodo gotovo dosti razpravljati tudi o štipendiranju. Tu bo v ospredju predvsem težnja po uvedbi kreditiranja, ki naj bi omogočilo študij vsakemu, medtem ko se sedaj pojavlja vrsta pomanjkljivosti v odnosih med štipenditorji in štipendisti.

Tako se bo kongres lotil vseh najbolj perečih problemov študentov in dal njihovi organizaciji koristne napotke za nadaljnje delo.

OAS poziva

dezerterjev iz rednih enot. Teroristi niso nudili nobenega odpora, čeprav so bili oboroženi z orožjem, ki so ga nakradli v skladiščih francoske vojske. Teroristični odred, znan pod imenom »Bonaparte«, je bil — kakor poroča Reuter — »strah in trepet« vzhodne Alžirije.

Po zadnjih vesteh, ki jih prenaša AFP, je bilo v vsej Alžiriji včeraj nad 30 atentatov in terorističnih akcij. Teroristi so ubili 20 ljudi, drugih 20 pa huje ranili.

V Oranu so teroristi ubili dva človeka, v Blidi pa je bil pri eksploziji bombe hudo ranjen neki Evropejec.

Pripadniki OAS so včeraj napadli žandarmerijskega oficirja Boulla in ga ubili. To se je zgodilo na cesti blizu Orana. Trije civilisti, preoblečeni v vojaške uniforme, so zaustavili avtomobil, v katerem je bil Boulle. Misleč, da gre za običajno kontrolo, je Boulle stopil iz avtomobila, v tem trenutku je dobil dve krogli v glavo.

V predmestju Orana so teroristi davi smrtno ranili nekega mladega študenta in ubili dva Alžirca.

Teroristične akcije pripadnikov OAS se nadaljujejo tudi v Franciji. Danes okrog poldne je eksplodirala bomba v poslopju, v katerem stanuje francoski minister za kulturo André Malraux. Ministra tedaj ni bilo v stanovanju. Policija je objavila, da sta bila ranjena dva človeka in da je bila povzročena tudi materilna škoda. Minister Malraux se je vrnil domov le nekaj minut po eksploziji.

Pariz, 7. II. (Po telefonu«. OAS je danes izvršila sedem atentatov v Parizu. Med drugim na člana politbiroja KPF Reymonda Guillota, na književnika in člana KPF Vladimirja Posnerja ter še na dva univerzitetna profesorja; med njimi tudi na univerzitetnega profesorja Georgesa Vedela, katerega predavanje o državljanskih dolžnostih so sinoči čitali na vseh francoskih univerzah v okviru akcije proti OAS. Po prvih vesteh so bile štiri osebe v teh atentatih teže poškodovane, med njimi tudi soproga Guillota.

S. Glumac

Trgovinski razgovori med FLRJ in ČSSR

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Delegaciji jugoslovanske in češkoslovaške vlade sta včeraj v Pragi začeli trgovinska pogajanja o sklenitvi sporazuma o trgovinski izmenjavi za leto 1962.

DELO

HUDA NESREČA V SAARSKEM RUDNIKU

V premogovniku Luisenthal v Zahodni Nemčiji je prišlo do eksplozije in pri tem zasulo več sto rudarjev

SAARBRUCKEN, 7. febr. (AFP). V premogovniku Luisenthal, nedaleč od Saarbrückna, središča saarskega področja v Zahodni Nemčiji, se je danes zgodila huda nesreča. Zasulo je več sto rudarjev. Nesreča se je pripetila zaradi eksplozije in požara. V rudniku je bilo kakih 480 ljudi. Po zadnjih poročilih je izgubilo življenje 123 rudarjev, 82 je hudo poškodovanih, medtem ko je usoda 69 rudarjev še negotova. Med 123 mrtvimi jih je 110 našlo smrt v rovu, medtem ko jih je 13 podleglo poškodbam.

Reševalne ekipe so potegnile na površje 60 rudarjev. Na poziv radia Posarje in telefonske službe je prihitelo na pomoč deset ekip reševalcev, zdravnikov in bolniškega osebja z rešilnimi avtomobili. Od vseh bližnjih področij so nujno zaprosili za pomoč v krvi, potrebni za transfuzije.

Nesreča se je pripetila danes okrog osmih. Dohod k jašku, kjer se je zbrala množica rudarjev in članov družin zasutih rudarjev, straži policija. Po nekaterih vesteh se reševalnim ekipam še ni uspelo prebiti do kraja eksplozije. Kakor navajajo, sta eksplozija in požar zajela del rudnika, določen za prakticiranje novih rudarjev.

Zadnja nesreča v saarskih rudnikih se je pripetila v lanskem avgustu, ko so se smrtno ponesrečili trije rudarji. Mesec dni prej se je pri požaru v rudniku železa Salzgitter na spodnjem Saksonskem ponesrečilo 21 rudarjev. Največja povojna tragedija v zahodnonemških rudnikih, ki je terjala življenje 402 rudarjev, pa je bila februarja 1946 v porurskem rudniku Bergkamen.

Zagotovila naši manjšini na Koroškem

Dunaj, 7. febr. (Tanjug). Avstrijsko zunanje ministrstvo in koroška pokrajinska vlada sta zagotovila predstavnikom koroških Slovencev, da bodo »v okviru obstoječih možnosti izpolnjene še odprte zahteve slovenske manjšine v Avstriji«. To vsebuje uradno sporočilo o razgovorih avstrijskega zunanjega ministra dr. Kreiskega, predsednika pokrajinske koroške vlade Wedeniga in drugih visokih avstrijskih funkcionarjev s predstavnikoma Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Zwittrom in Narodnega sveta dr. Inzkom, ki so bili danes na Dunaju.

Predstavnika slovenske manjšine sta ugotovila, kakor poudarja sporočilo, da je bil v zadnjih dveh letih dosežen znaten napredek v uresničevanju manjšinskih pravic, vsebovanih v 7. členu avstrijske državne pogodbe.

Zasedanje Sobranja

Skopje, 7. febr. (Tanjug). Na sejah Sobranja Makedonije so danes sprejeli družbeni plan in republiški proračun za letošnje leto ter zakonska predloga o ustanovitvi republiške Gospodarske banke in o spremembi in dopolnitvi zakona o udeležbi okrajev in občin v skupnih dohodkih in višini dotacije okrajem. Republiški zbor je sprejel tudi predlog zakona o spremembi področja posameznih občin, po katerem se ukinja 12 občin, ki niso imele pogojev za razvoj.

Posvetovanje o problemih otroškega varstva

Ljubljana, 7. febr. Danes je Okrajni odbor SZDL Ljubljana sklical širše posvetovanje o problemih otroškega varstva. Udeležila sta se ga tudi Vida Tomšičeva, predsednica Glavnega odbora SZDL Slovenije in Vladko Majhen, predsednik Republiškega sveta za šolstvo, ki sta prispevala k razpravi tehtne misli in napotke za uspešen nadaljnji razvoj družbene vzgoje in varstva otrok.

Misija Mednarodnega monetarnega fonda v Beogradu

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Sinoči je prispela v Beograd misija Mednarodnega monetarnega fonda, ki jo vodi direktor evropskega oddelka v MMF, g. Gabriel Ferras. Misija bo imela v naši državi običajna posvetovanja.

Obisk sindikalnega funkcionarja iz ZSSR

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Danes je prispel iz Moskve v Beograd namestnik načelnika organizacijskega oddelka Centralnega sveta sindikatov ZSSR Konstantin Borisov, ki se bo mudil v Jugoslaviji kot gost Centralnega sveta ZSJ. Med enajstdnevnim bivanjem v naši državi bo imel več predavanj za delovne kolektive in sindikalne aktive o dejavnosti sindikatov ZSSR, hkrati pa se bo seznanil z delom in dejavnostjo Zveze sindikatov Jugoslavije.

Zakona o filmu ne bo

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Po obvestilih iz Sekretariata Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo so na zadnji seji odbora Zveznega izvršnega sveta za prosveto in kulturo sklenili, da ne bodo sprejeli zakona o filmu. — Prišli so namreč do zaključka, da bi se s tem zakonom reševala nekatera vprašanja, ki jih je možno urejati s svobodnim dogovarjanjem. Drugi moment, ki je vplival na omenjeni sklep, pa je v tem, da bo verjetno federacija na področju kulture sploh odstopila od kakršnih koli zakonskih formulacij.

Telegrami

STAVKA V ITALIJI. — RIM. Včeraj je začelo stavkati kakih 50.000 delavcev v tovarnah plastičnih snovi. To je prva stavka v tej industrijski panogi v Italiji. Organizirale so jo skupno vse sindikalne organizacije, ker so bila pretrgana pogajanja o obnovitvi delovnih pogodb.

ZARADI PRAZNOVERJA. — KATMANDU. Kakih sto jetnikov je v nedeljo pobegnilo iz jetnišnice v južnem Nepalu, ker so bili stražarji nepazljivi v pričakovanju »konca sveta«. Nepalske čete so pozneje ujele 20 ubežnikov, dva pa so ubile. Med jetniki, ki so izkoristili zmedo zaradi praznoverja, je tudi več političnih obsojencev.

INDONEZIJSKA LETALSKA DELEGACIJA V ZSSR. — DŽAKARTA. V Sovjetsko zvezo je odpotovala delegacija indonezijskega letalstva. Pogajala se bo o pospešeni dobavi letalskega materiala Indoneziji.

DOHODKI AVSTRIJSKEGA TURIZMA. — DUNAJ. Avstrijski dohodki od turizma so dosegli v lanskem letu doslej največjo vrednost 7.2 milijarde šilingov (okrog 280 milijonov dolarjev), medtem ko so bili hkrati devizni izdatki avstrijskih turistov v drugih državah nižji kot leta 1960 in so znašali 1,6 milijarde šilingov.

AMERIŠKE LETALSKE ENOTE V JUŽNEM VIETNAMU. — SAJGON. Enote ameriškega vojnega letalstva s 300 možmi in 21 letali so včeraj prispele v Južni Vietnam, kjer naj bi pomagale četam južnovietnamskega diktatorja Ngo Din Diema v boju proti osvobodilnemu gibanju Vietkong.

GAGARIN V GRČIJI. — ATENE. Prvi sovjetski kozmonavt Gagarin bo te dni na povabilo grško-sovjetskega društva obiskal tudi Atene, kjer bo ostal dva do tri dni. Kakor piše atenski tisk, bosta Gagarina, ki bo prišel v Atene v ponedeljek, sprejela prestolonaslednik Konstantin in predsednik vlade Karamanlis.

Otroka povozil do smrti

NOVO MESTO, 7. febr. — Včeraj ob 13.15 je iz mesta proti železniški postaji v Brežicah vozil s hitrostjo 40 kilometrov na uro tovornjak, ki ga je upravljal šofer Bogdan Korunčič. Ko je pripeljal v vas Crnc, je z dvorišča hiše št. 6 — kjer so se otroci na poti iz šole kepali — pritekel naravnost pred vozilo dvanajstletni Slavko Susin. Tovornjak ga je povozil do smrti.

TRČILA AVTOBUS IN OSEBNI AVTOMOBIL

KOČEVJE, 7. febr. — Včeraj ob 15.45 je vozil po cesti drugega reda skozi Zg. Lozine avtobus voznik Anton Šenk. Zaradi spolzke ceste je avtobus zaneslo, tako da je trčil v osebni avtomobil, ki ga je iz nasprotne strani pripeljal Drago Benčina. Pri nesreči je bil lažje poškodovan potnik v osebnem avtomobilu Andrej Pirnat. Škoda na vozilih je ocenjena na 280.000 dinarjev.

VINJEN VOZNIK

KRANJ, 7. febr. — Včeraj ob 1.30 je v vasi Bistrica zaradi velike hitrosti zdrknil s ceste osebni avtomobil, ki ga je vozil vinjeni Rajko Carkar. Vozilo je vrglo na travnato pobočje, po katerem se je prevračalo še osem metrov, dokler ga ni zaustavilo drevo. Voznik se ni poškodoval, na avtomobilu pa je škode za 200.000 din.

DREVO GA JE UBILO

LJUBLJANA, 7. febr. — V torek popoldne ob 14. uri je v gozdu Bezgovica pri vasi Vinje pri Moravčah sekal drevje 64-letni upokojenec Ludvik Ilinčić. Ko je posekal smreko, se ji ni pravočasno umaknil, tako da je padla nanj. Zaradi hudih poškodb je ponesrečenec čez nekaj minut umrl.

PROPELER MU JE ODTRGAL GLAVO

Petrovac na Mlavi, 7. febr. — Na električnem daljnovodu Kostolac—Bor je nastal kvar, ki ga je bilo treba nujno popraviti. Trije strokovnjaki podjetja »Elektrovzhod« so se s helikopterjem odpeljali na kraj dogodka in se po opravljenem delu spet vračali s helikopterjem. Le-ta je ob pristajanju zadel v bližnjo hišo, česar se je Milorad Mitošević tako prestrašil, da je skočil iz helikopterja, pri čemer mu je helikopter odrezal glavo. Ostala dva potnika in pilot so nepoškodovani pristali.

VINJEN PEŠEC

LJUBLJANA, 7. febr. — Včeraj ob 21.35 je po cesti prvega reda Ljubljana—Vrhnika iz Dragomera proti Logu peš vodil kolo Ciril Remškar, ki se je zaradi vinjenosti opotekal sem ter tja. V Dragomeru je za njim pripeljal s precejšnjo hitrostjo osebni avtomobil voznik Vid Gavez. Ker je pešec nenadoma stopil pred avtomobil, ga je ta podrl. Pri tem je pešec dobil hudo telesno poškodbo. Škode na vozilu pa je za 50.000 din.

KRI ZA PONESREČENKO

BANJA LUKA, 7. febr. Mlada Banjalučanka Nada Radišić, ki jo je včeraj povozil tovorni vlak blizu železniškega mostu na Vrbasu, se zdravi na kirurgičnem oddelku splošne bolnišnice v Banji Luki. Hujših poškodb kakor jih je dobila Nada, si skoraj ni mogoče misliti. Brž, ko so jo pripeljali v bolnišnico, so zdravniki ugotovili, da potrebuje mnogo krvi. Takoj so se obrnili na banjaluško garnizijo. Javilo se je več vojakov, toda samo 24 je imelo isto krvno skupino. To je omogočilo, da je dobila nevarno poškodovana Nada v pičlih 24 urah kake štiri litre krvi.

A. H.

Tri železniške nesreče

Poškodovan voznik tovornjaka, gmotna škoda pa znaša več milijonov dinarjev

BEOGRAD, 7. febr. S postaje Mali Požarevac je včeraj ob 2.10 odpeljal proti Beogradu tovorni vlak št. 173. Tedaj pa je v zadnje vagone zavozila Dieselova lokomotiva tovornega vlaka št. 141, ki je odpeljal iz Male Krsne proti Požarevcu. Lokomotiva je zavozila v zadnje vagone in jih vrgla s tira. Trije vagoni so povsem stlačeni. Škodo cenijo na osem do deset milijonov. Preiskava še ni končana, zanimivo pa je, da strojevodji Dieselove lokomotive Rajko Mandić in Žarko Kastenakić nista opazila, da so signali zaprti.

Okrog 2.20 je odpeljal čez most pri Ljubičevu tovornjak podjetja »Termoelektro« iz Beograda, ki ga je šofiral Živo Jadžić. Sredi mostu je šofer opazil, da prihaja od nasprotne strani vlak, ki je bil odpeljal iz Male Krsne proti Požarevcu. Jadžić se je skušal ogniti nesreči tako, da je pognal tovornjak nazaj, pa ga je lokomotiva kljub temu na koncu mostu zadela. Šofer je hudo poškodovan in prepeljali so ga v bolnišnico. Škoda znaša približno štiri milijone.

Tovorni vlak, ki je včeraj okrog 16 odpeljal iz Zemuna proti glavni beograjski postaji, je bil že na drugi strani mostu, ko se je zadnji vagon iztiril, prelomil več pragov in odtrgal tirnice v dolžini 15 m. Človeških žrtev ni bilo, pač pa so morali promet čez most za dve uri ustaviti. Zato Simplon orientexpres odpeljal iz Beograda pol ure pozneje kakor bi bil moral po voznem redu.

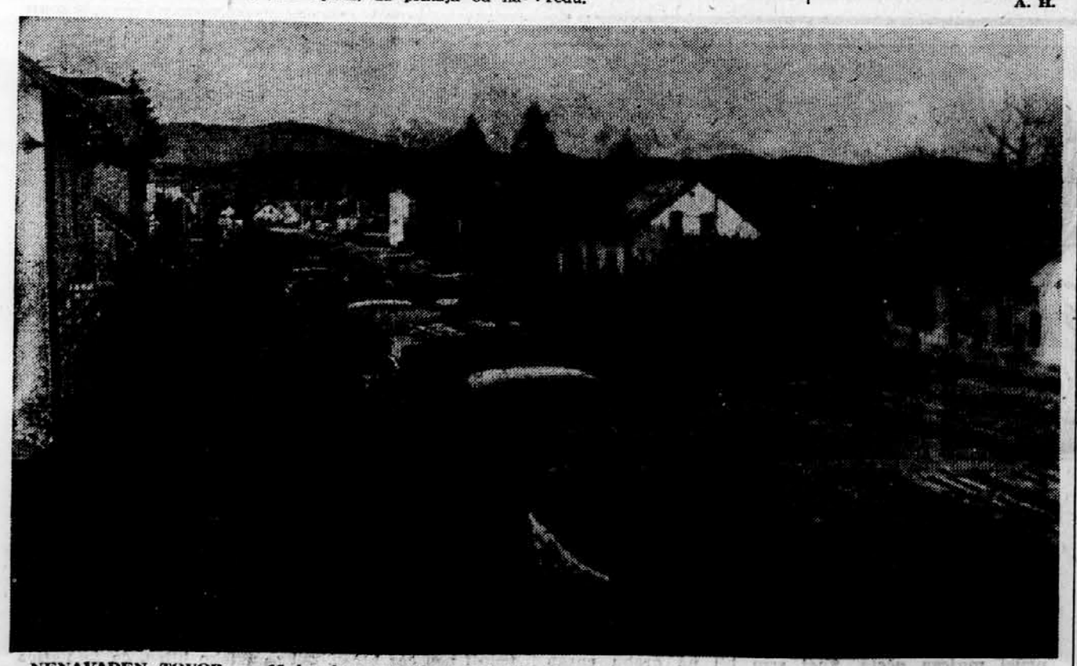

NENAVADEN TOVOR. — 12 kamionov-vlačilcev podjetja »Interevropa« iz Kopra se je včeraj popoldne na poti iz Maribora na Reko ustavilo v Ljubljani. Peljali so lopute za ladijske krove, ki jih je izdelala mariborska »Metalna«. Kover na vsakem vozilu tehta 24 ton.

Foto: Gostinčar

Na večer pred slovenskim kulturnim praznikom, Prešernovim dnem, je bila sinoči v veliki filharmonični dvorani v Ljubljani slavnostna akademija, ki jo je organiziral republiški svet za kulturo in prosveto. Akademije so se udeležili tudi najvišji zastopniki javnega življenja Slovenije predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko, predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Stane Kavčič, predsednik republiškega sveta za kulturo in prosveto Boris Kocijančič, predsednik OLO Ljubljane Boris Mikoš in predsednik SAZU Josip Vidmar. Slavnostni govor je imel književnik Mitja Mejak. V glasbenem delu sporeda je simfonični orkester Slovenske filharmonije pod taktirko dirigenta Antona Nanuta izvedel najprej Arničevo Pesem planin, nato pa Hačaturjanov Koncert za violino in orkester s solistom Rokom Klopčičem. — Po končani akademiji je bil v prostorih Izvršnega sveta LR Slovenije sprejem, ki ga je priredil za številne javne in kulturne delavce predsednik Izvršnega sveta Boris Kraigher.

Foto: Svabić

RAZPRAVA O GIZENGI V KONGOŠKEM PARLAMENTU

Burna seja brez odločitve

Sporazum med Čombejem in OZN o dveh mešanih komisijah za odstranitev tujih plačancev iz Čombejeve vojske

LEOPOLDVILLE, 7. febr. (MAPL). Predstavnik poveljstva OZN v Leopoldvillu je danes sporočil, da bodo nekatere enote v sestavu mednarodnih sil zapustile Katango in odšle v Vzhodno pokrajino ter pokrajino Kivu. Kot je dejal predstavnik, je misija teh enot v Katangi končana.

Elisabethville, 7. febr. Kakor poroča AP, je Čombe izjavil, da so dosegli danes popolno soglasje med njegovim režimom in predstavniki misije OZN glede ustanovitve dveh mešanih komisij, ki bosta urejali vprašanje tujih plačancev v Čombejevi vojski.

Leopoldville, 7. februarja (Tanjug). Po večurni in žolčni razpravi, je predstavniški dom kongoškega parlamenta prekinil brez odločitve sejo, posvečeno »aferi Gizenga«. Poslanci se niso sporazumeli niti o eni od več resolucij o nadaljnji usodi Gizenge.

Debata o Gizengi se je spremenila v razpravo o zakonitosti in pravicah poslancev, ker so ugotovili, da proti Gizengi doslej še ni bila naperjena nikakršna obtožba sodnih oblasti. Zato je njegovo zadrževanje »pod zaščito« nezakonito in samovoljno.

Značilno za zadržanje katanških poslancev je bilo, da so zahtevali zaščito Gizenge in spoštovanje parlamentarne imunitete.

Poslanci skupine Abako so odločno nasprotovali izpustitvi Gizenge.

BRZOJAVKA SZJ

NAŠI SMUČARJI NE POJDEJO V CHAMONIX

Ljubljana, 7. febr. Smučarska zveza Jugoslavije je danes odposlala Smučarski zvezi Slovenije naslednjo brzojavko:

»Sampionat v Chamonixu odpovedan — smučarska reprezentanca in mladinci ne potujejo«.

Op. ur. Gre za mladince, ki naj bi se udeležili svetovnega prvenstva kot opazovalci, hkrati pa bi sodelovali na mednarodnem mladinskem kriteriju v alpskem smučanju v tem kraju.

DAVISOV POKAL

»Jugoslavija je morala biti izločena«

Melbourne, 7. febr. Predsednik teniške federacije Avstralije Norman Strange je povedal na včerajšnji tiskovni konferenci, da bo po vsej verjetnosti jugoslovanski protest zaradi izključitve naše reprezentance iz evropske cone tekmovanja za Davisov pokal zavrnjen. Strange je še dodal, da je jugoslovanska reprezentanca morala biti izločena zaradi slabih rezultatov, ki jih je zadnji čas dosegla v tem tekmovanju.

Kazni za nogometaše NK Maribor

Maribor, 7. februarja. — Sodnik za prekrške občine Maribor-Center je izrekel kazni nogometašem NK Maribor in nekaterim simpatizerjem, ki so sodelovali pri že znanih izgredih v Mariboru: osem udeležencev je dobilo zaporne kazni od osem do trideset dni, pet udeležencev pa je bilo kaznovanih z denarnimi kaznimi od 8.000 do 18.000 din. S 15 dnevi zapora je bil kaznovan tudi trener NK Maribor V. Šimunič, ker je sodeloval pri izgredih in ni ničesar ukrenil, da bi nogometaše odvrnil od surovega ravnanja.

M. K.

Državno prvenstvo v skokih v Delnicah

Državno prvenstvo v smučarskih skokih za starejše in mlajše mladince (za člane je bilo preteklo nedeljo) bo v nedeljo v Delnicah. Pravico do tekmovanja imajo tekmovalci letnikov 44-45 in 46-47. Prijaviti se je treba pri PD Delnice. Začetek tekmovanja 10.30.

OBJAVA

Razpisano okrajno prvenstvo celjskega okraja v veleslalomu, tekih in skokih, za člane, člane, mladince in mladinke bo 11. t. m. na Paškem Kozjaku in ne v Šentjurju, oziroma v Velenju kot je bilo navedeno v razpisu. Tekmovanje v skokih bo v nedeljo ob 13. uri in ne v soboto ob 14. uri. Tekmovalce v skokih pozivamo, naj pridejo na Kozjak šele v nedeljo dopoldne, ker je planinska koča zasedena. Trening na skakalnici bo možen do 11.30. K tekmovanju v skokih bodo pripuščeni tudi pionirji.

Pulj — V prijateljski nogometni tekmi je Veležj premagal domačo Istro 2:1 — (1:1).

Beograd — Moška in ženska odbojkarska reprezentanca Jugoslavije se bo v dneh od 18. do 26. junija udeležila mednarodnega turnirja v Sofiji. Organizator je nanj povabil 12 najboljših ekip z vsega sveta.

OBJAVA

Plavalni klub Ilirija obvešča člane, da se je začel trening v zimskem bazenu. Plavalce bo treniral Marko Zvokelj, skakalce Milan Keber, waterpolisto pa Jože Jarnovik. Raspored treninga je objavljen na oglasni deski v kopališču.

Edvard Kardelj bo obiskal Indonezijo

Džakarta, 7. febr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Džakarti Aleš Bebler je danes obiskal prvega ministra Džuando Kartavidžajo. Ob tej priložnosti sta se razgovarjala o obisku podpredsednika ZIS Edvarda Kardelja v Indoneziji, kot tudi o vprašanjih iz gospodarskih odnosov med obema državama ter o razvoju položaja v zvezi z Zahodnim Irijanom.

Nagrajeni slušatelji Akademije za igralsko umetnost

Ljubljana, 7. febr. — Na Akademiji za igralsko umetnost so slušateljem slovesno podelili Prešernove nagrade. Prejeli so jih: absolvent Anton Slodnjak za vlogi Krola v Ibsenovem »Rosmersholmu« in Jupitra v Sartrovih »Muhah«, absolventka Alenka Bole za vlogo kraljice Klitajmnestre v Sartrovih »Muhah« in slušateljica drugega letnika Metka Leskovšek za vlogo Nje v Shakespeare-Javorškovi »Iz take smo snovi kot naše sanje«. Nagrade je v prisotnosti profesorskega zbora in predsednika Sveta za kulturo in prosveto LRS Borisa Kocijančiča podelil rektor Slavko Jan.

Dan mladosti

Beograd, 7. febr. (Tanjug). Dan mladosti, 25. maj, bomo letos ob 70. rojstnem dnevu predsednika Tita proslavili še bolj svečano kakor prejšnja leta. Zvezni odbor za proslavo je že sporočil nekaj podrobnosti. Tako bo štafeta, ki naj bi odšla iz Slovenije skozi vse republike do Beograda, v 47 do 50 dneh, prehodila 7000 do 8000 km dolgo pot.

TRETJE SREČANJE JUGOSLOVANSKIH IN CELOVŠKIH HOKEJISTOV

Slabše kot predsinočnjim

KAC : reprezentanca Jugoslavije 7:2 (5:0, 2:0, 0:2)

LJUBLJANA, 7. febr. Naša hokejska reprezentanca se je nocoj tretjič pomerila z moštvom KAC iz Celovca, ki je zmagalo tudi tokrat, in sicer 7:2 (5:0, 2:0, 0:2). Gole so dali Morelli in Turple po tri ter La France za goste, oba gola za Jugoslavijo pa je dosegel Klinar. Pred približno 4000 gledalci sta sodila Valentin (Celovec) in Krisch (Ljubljana).

Nocojšnji dvoboj je bil prav gotovo najslabši izmed vseh treh, kar velja predvsem za naše reprezentante, ki so bili očitno že nekoliko preutrujeni ali naveličani prepogostih nastopov. Nekateri med njimi so zveznemu trenerju inž. Tomiću kar sami predlagali, da bi jih pustil čim dlje počivati na klopi. Sicer pa so tudi tokrat dvoboj odločili odlični kanadski hokejisti, ki so sami dosegli vseh sedem golov. Treba jim je vnovič priznati, da so pravi mojstri v vseh elementih hokejske igre in, da so, kar so spet dokazali, sami sposobni odločiti tekmo. Gibčni in bliskoviti Morelli je bil tudi danes najvidnejša osebnost na drsališču in zato so bile oči gledalcev uperjene nanj, kadar je skorajda neustavljivo prodiral proti vratom, kajti našim je le kdaj pa kdaj uspevalo, da so mu z združenimi močmi preprečevali duhovite trakane.

Prva tretjina je bila za našo reprezentanco porazna. Goli so deževali v Novakovo mrežo, ne da bi mogel kdo kar koli prida posredovati pravočasno. Vse akcije Celovčanov so bile dobro organizirane, seveda predvsem po zaslugi njihovih treh odličnikov. Vredno je tudi pripomniti, da naši igralci nocoj pred golom KAC niso bili kdo ve kako pri strelu, saj je večino njihovih prodorov oziroma zaključnih akcij nasprotnikova obramba uspešno zavračala. Nekaj deset strelov od daleč pa so bili zanesljiv plen odličnega avstrijskega vratarja.

Spodbudna za naše igralce je bila edinole poslednja tretjina igre, ko so gostje nekoliko popustili, po drugi strani pa so se domačini ostreje spuščali v posamezne dvoboje, tako da je bilo na odprti sceni nič kolikо hudih medsebojnih naletov, na srečo pa brez poškodb. Iz teh razgibanih zapletov se je naposled posrečilo nasemu najboljšemu igralcu Klinarju, da je po lepem in samostojnem prodoru vešče ukanil vratarja, ne dolgo zatem pa ga je presenetil s strelom iz daljave.

Sodnika nista imela kdo ve kako težkega dela, pa vendar njuni posegi niso bili po enotnem kriteriju. To velja predvsem za gosta, ki je po vsakem ukrepu ljubljanskega sodnika vrnil milo za drago.

PO TURNIRJU V TOREMOLINOSU

Parma na poti do velemojstra?

Meseca oktobra bo med šahovsko olimpiado v Sofiji tudi kongres Mednarodne šahovske federacije FIDE: na listi kandidatov za velemojstrski naslov bo po devetih letih ponovno slovenski šahist — Bruno Parma! Mladi slovenski šahovski prvak bo po uspehih v letih 1961 in 1962 prav gotovo osmi jugoslovanski velemojster. Lista naših velemojstrov je trenutno naslednja: 1950 — dr. Milan Vidmar, Bora Kostić, 1951 — Svetozar Gligorič, 1953 — Vasja Pirc, dr. Petar Trifunović, 1955 — Bora Ivkov, Aleksandar Matanović.

Mednarodna zmaga Bruna Parme na turnirju v Toremolinosu sicer ni največji uspeh slovenskega mednarodnega mojstra, kljub temu pa pomemben uspeh na poti k velemojstrskemu naslovu. Po uradni razvrstitvi sta zaostala za njim dva velika turnirska borca —, velemojstra Laszlo Szabo in Alberic O'Kelly de Galway. Szabo je bil vse do leta 1958 kandidat za naslov svetovnega šahovskega prvaka. O'Kelly je odličen igralec za podobne kratke turnirje.

Parma je igral na turnirju v Toremolinosu — z izjemo prekinjene partije z Duraom — taktično odlično, posebno ker bo čez 10 dni že nastopil na državnem prvenstvu v Skopju. Njegov uspeh v Španiji pa ima tudi temno stran: v petih partijah z belimi figurami je zabeležil pet remijev, med njimi štiri »velemojstrske« — 13 potez z Szabojem, 16 s Toranom, 22 z O'Kellyjem in 13 s Peresom! Med nasprotniki sta bila sicer dva velemojstra in dva mednarodna mojstra, toda Parma bo v naslednjih letih nastopil na vrsti turnirjev z velemojstrsko zasedbo. Zato bi bil lahko Toremolinos že preizkušnja za turnirje, na katerih bo treba z belimi figurami igrati na zmago, tudi proti velemojstrom.

Zato pa smo lahko tem bolj zadovoljni z njegovim rezultatom s črnimi figurami: zmage nad Gerebenom, Schiaffarellijem, Langewegom, Lladom in Ulvestadom najlepše potrjujejo, da Parma nima večjih težav za zmage nad slabšimi nasprotniki, pa čeprav s črnimi figurami. Kolikor bi z Duraom izkoristil prednost, bi bila njegova zmaga v Toremolinosu prepričljivejša. Bruno Parma je v Španiji dosegel še en uspeh, tako da lahko v bodoče z optimizmom pričakujemo njegove mednarodne nastope.

Končni vrstni red mednarodnega turnirja v Toremolinosu: Parma, Szabo, Perez 7,5, Toran 7, O'Kelly 6,5, Gereben, Calvo 5,5, Schiaffarelli, Langewege 5, Durao 4, Llado 3,5, Ulvestad 1,5.

A. P.

Turnir v Stockholmu

Stvockholm, 7. febr. (Tanjug). V VIII. kolu medconskega šahovskega turnirja so se partije končale: Petrosjan : Bertok 1:0, Gligorić : Bilek prekinjeno (Gligorić ima kmeta več in upanje na zmago), Olafsson : Teschner 1:0, Quellar : Benkö 0:1, German : Aaron 1:0, Pomar : Bisguier remi, ostale partije so prekinjene.

Stanje na tabeli: Filip 5 (2), Fischer 5 (1, —) ,Uhlmann 4,5 (3), Pomar, Bolbochan, Benkö 4,5 (1), Petrosjan 4,5 (—), Gligorić, Janovsky, Olafsson 3,5 (1) itd.,

Drevi: Kranjska gora — Ljubljana

Na umetnem drsališču v Ljubljani bo drevi ob 18.30 prijateljska tekma v hokeju na ledu med ekipo Kranjske gore in Ljubljano.

Za nocojšnjo tekmo je cena enotna — 100 dinarjev, šolska vodstva pa imajo za mladino popust pri ceni — 50 dinarjev. Informacije dobite na tel. št. 22-611.

BOKS

Maribor : Dinamo (P) 11:9

MARIBOR, 7. febr. — Sinoči je bil v dvorani C Mariborskega tedna dvoboj I. kola ekipnega tekmovanja za jugoslovanski boksarski pokal med Dinamom iz Pančeva in Mariborom.

Dinamo je vodil že 6:0, ko je domačin Žurman po točkah premagal Petrovića. Zatem je Mariborčan Vadlja odstopil od borbe proti Trifuncu. V welterski kategoriji je domačin Kous premagal državnega reprezentanta Miloševića, v polsredniji sta Šibila in Josimov II. boksala neodločeno, nato pa so Mariborčani Stilija, Drofenik in Vejnović premagali Josimova I., Sretenovića II. in olimpijca Sretenovića.

VREME

Stanje 7. februarja: Področje visokega zračnega pritiska se nad srednjo Evropo razkraja. Atlantske frontalne motnje so zajele zahodno Francijo in se postopoma pomikajo proti Alpam.

Napoved za četrtek: V zahodni Sloveniji sprva delno nato pretežno oblačno z manjšimi deževnimi padavinami. V vzhodni Sloveniji bo spremenljivo oblačno vreme. Temperature ponoči med —4 in —1, v krajih s snežno odejo do —7, v Primorju 3, najvišje dnevne med 7 in 11 stopinjami Celzija.